

ภาคผนวก ก

นิทานพื้นบ้านอำเภอโกสุมพิสัย จำนวน 70 เรื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. เรื่องลิงโกสุม (นายศิลา สุภาวัฒน์.2557 : ผู้เล่า)

มีเรื่องเล่าขานโดนมามากแล้วในป่าใหญ่ห่มองหนึ่ง มีสัตว์ป่าหลายอย่าง บว่าลิเป็น เสี้ย ซ้าง เก้ง กวาง หมูป่า ละมั่ง เลียงผา กระต่าย ลิง ฯลฯ อาศัยอยู่ในป่าห่มองนี้มาโดนแล้วกะ บมีไผมาลบกวนหลายปีผานไปกะยังเป็นที่เก่าพวกสัตว์ป่าต่างอยู่กันอย่างมีความสุข มี หนึ่ง มีผู้คนกลุ่มหนึ่งหลายเคิบประมาณ 16คน เป็นชาย 8คน ยิง 8คน มาจากไสบู้เข้ามาบุก รุกถางป่าไม้ไ่ว่ปลูกบ้านสร้างเฮียนอยู่เป็นคู้ๆหาล่าสัตว์แถวป่านั้นเป็นแนวกินเฮ็ดให้สัตว์ป่าน้อย ใหญ่เริ่มอยู่แบบยากลำบากขึ้นเมื่อผู้คนล่าสัตว์ทุกแนวเพี้ยเอาไปเป็นแนวกินหาได้สัตว์โตได้ กะเอาเคิบเคิบ บ่เอาแต่หมูลิง เฮ็ดให้สัตว์น้อยใหญ่พากันหนีไปจากห่มองที่มีคนอาศัยอยู่ อยู่โดนไปพุกคนกะเริ่มหลายขึ้นๆ แล้วขยายถางป่าจับจองห่มองเฮ็ดกิน จนป่าเริ่มเคิบไปเรื่อยๆ สัตว์ป่าต่าง ๆ กะหนีไปหาบ่อนใหม่ เหลือแต่หมูลิงแสมที่บ่ยอมหนีไปไสเฮ็ดให้พุกคนเกิดความ สงสัยว่าเป็นหยังหมูลิงจ้งบ่ย่นพุกเพิ่นทำทำลองเอาหน้าไม้เล็งฮือเอาปิ่นยิงชู่หมูลิงกะยังบ่ยอม หนีไปอยู่ดีกะเลยเฮ็ดให้มีการประชุมกันเกิดขึ้นว่าลิเฮ็ดจ้งได้ดีกับหมูลิงพุกนี้ พุกคนให้ความ เห็นว่าต้องหาที่อยู่ให้หมูลิง เพราะว่าพุกเฮามาแย่งที่อยู่ของพุกเขา พุกเขาต้องหาที่อยู่ให้ พร้อมกับดูแลิงพุกนี้พุกคนกะเลยช้อยกันไสได้อ่อนหมูลิงไปอยู่ในที่ห่มองหนึ่งเป็นที่ไสแม่ น้ำป่าไม้สมบูรณ์คักเพราะยังบ่ทันมีไผไปถาง หมูลิงจึงได้อาศัยอยู่ห่มองนั้นตลอดมา ลิว่าฮอด หมูลิงแสมมันลิมีจำฝูงที่ฉลาดและเก่งกาจปกครองหมูลิงให้อยู่อย่างสงบ และบ่ให้ลูกน้องไป ทำร้ายคนจำฝูงสิคอยเฝ้าแนวเบ็งอยู่ทุกเมื่อในเลียงการตายของลิง ตอนลิงตายไปแล้วซากลิงส่ง กลิ่นเน่าเหม็นเป็นอย่างมาก บักจำฝูงกะคิดหาวิธีในการจัดการกับซากลิง มันกระโดดไปตาม หง่าไม้ กระโดดไปเรื่อยๆ จึงพ้อต้นไม้ใหญ่สูงหลายเคิบ แต่เป็นต้นไม้ตาย มันจึงปีนขึ้นไป บนสุดของยอดไม้ ปรากฏว่าเห็นเป็นโพรงขนาดใหญ่ลกลงไปใน โคนต้นไม้ มันคิดว่าถ้าเอา ซากลิงที่ตายแล้วมาโยนลงไปใน โคนไม้กะน่าสิบมีกลิ่นเหม็น ได้บักจำฝูงจึงเรียกบริวารมา ประชุมกัน แล้วแจ้งให้ฮู้ถึงวิธีเมี้ยนซากลิงที่ตายแล้วหมูลิงกะเลยเฮ็ดกับลิงที่ตายแบบนั้นมา ตลอด หลายร้อยปีล่วงไปการเจริญทางเทคโนโลยีกะทันสมัยขึ้นไปเรื่อยๆผู้คนได้อุญักษ์ป่า ที่ลิงอยู่อาศัยบ่ให้มีการบุกเบิก และจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ให้ผู้คนพักผ่อนหย่อนใจใน วันหยุด เที้ยวเบ็งและให้อาหารแก่หมูลิง หลายคนที่ไปเที่ยวชม และให้อาหารฝูงลิง ต่างจิดว่า เป็นหยังคือบ่เคยเห็นซากกระดูกลิงที่ตายแล้ว เพราะปกตินั้นต้องเห็นเห็นหละ บางคนก็คิด ว่า สงสัยพุกลิงเอาไปโยนลงแม่น้ำ บางคนก็คิดว่าสงสัยพุกลิงเอาไปฝัง ต่างให้ความเห็นไป หลายทาง จนบู้ว่ามันเอาศพของมันไปถ่มไส

2. เรื่องห่อขวง (นายศิลา สุภาวัฒนพันธ์. 2557 : ผู้เล่า)

มีหมู่บ้านหม่องหนึ่งชื่อว่าบ้านโนนเมือง มีนายพาน 2คน ผู้หนึ่งชื่อพานหมา อีกผู้หนึ่งชื่อพานบัว ส่วนกับพวกอีก 10คน พวกกันไปหาขิงเนื้อในป่าใหญ่หาอยู่ 3มือ กะบ่พ้อ จนเลยเข้าไปในเขตพัทธสีมาของวัดฮ่างหม่องหนึ่งพากันสู้สึกล้า จึงเซาเมียบักนอน ในคืนนั้นพรานหมาฝันว่า มีคนโบราณผู้หนึ่งร่างกายกำยำสูงบักใหญ่คักเป็นตาย่าน ถือไม้กะบองมาขู่ว่า “พวกสุมาเฮ็ดหยัง กุสิดีพวกมึงให้ตายเดียนี” พานหมาย่านหลายตัวสัน ได้แต่ฮ้อนวอนฮ้องขอชีวิตไว้คนโบราณนั้นจึงสั่งว่า “ถ้าพวกสูอยากได้เนื้อ จงพากันมากาบไหว้ทำสักการบูชา กับปลุกหอเพียงตาขวงตาเวินให้กู ถ้าบ่เฮ็ด กุสิดินำพวกสูให้ตาย และพวกสูกะสิบได้เนื้อจักโตเลยถ้าเบ็ง” พานหมาตกใจตื่นขึ้น ได้เวาความฝันให้พรรคพวกฟัง จึงตกลงกันว่าสิปลุกหอให้ตามที่ฝันนั้น ยามเช้าจึงช่อยกันไปตัดไม้มาเฮ็ดศาลเจ้า มีลักษณะทอดยาวจากทิศเหนือมาทิศใต้ เอ็นว่า “ห่อขวงตาเวิน” ไซ้เวลาเฮ็ดเบ็ดมือจนแล้วเสร็จ กะพากันหาดอกไม้มาบูชาและกาบไหว้อธิษฐานขอให้ล่าเนื้อได้ตามต้องการ แล้วกะออกหาเนื้อตามป่าแควนั้น ไปพ้อหมูป่าโตหนึ่ง กำลังขุดหาอาหารอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ พรานหมาเลยยิงถึกกลางลำตัวพอดี แต่หมูป่าบ่ตาย พวกพานจึงไล่ตามหมูป่าไปพ้อโบสถ์ฮ้างหลังหนึ่ง เห็นมีฮอยเลือดติดอยู่ฝาผนัง จึงตามฮอยเลือดไปจนพ้อหมูป่าอนตายพิงผนังโบสถ์ฮ้างนั้น พวกพานจึงพากันหามหมูป่ากลับเมียบ้านช่องของตนนำความไปบอกชาวบ้าน ให้ไปสักการะและบูรณาปฏิสังขรณ์วัดฮ่างช่อยกัน ยามได้ที่ชาวบ้านลือออกไปล่าเนื้อแต่ละเทีย สิพากันนำดอกไปขาบไหว้ห่อขวง เพื่อเป็นการขออนุญาตเพินดี และขอพรนำพร้อม ขันสิไปล่าเนื้อกะสิได้บักหลาย จนเป็นการยึดถึกันต่อมา ถ้าพานคนได้บ่ขออนุญาตห่อขวง กะสิบมีเนื้อโตได้ปรากฏโตให้เห็น จนเฮ็ดให้ต้องมากาบไหว้ขอพรห่อขวงก่อน จึงสิเฮ็ดให้พานผู้นั้นได้เนื้อดังความต้องการ

3. เรื่องบักหวัง (นายพุช ศิริอามาตย์. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งมีชายหนุ่มพุนหนึ่ง ชื่อว่าบักหวังเกิดมากะร่างกายแขนขาบ่สมบูรณ์ คือคนอื่นสิย่างไปไสมาไสกะยากลำบาก พ่อแม่มันตายแต่มันน้อยๆมันอาศัยอยู่เฮียนนำเศรษฐี ไร่ไซ้เลี้ยงงัวให้เพิน เศรษฐีมีลูกสาวพุนหนึ่ง ชื่อว่าคำหล้าอายุรุ่นราวคราวเดียวกับบักหวัง มือหนึ่งงัวได้ไปกินผักของชาวบ้าน ชาวบ้านนำความมาบอกท่านเศรษฐี ว่าบักหวังปล่อยให้งัวไปกินพืชผักเสียหายเบ็ด เศรษฐีเคียดให้บักหวังหลายสิไล่ออกจากบ้าน แต่บักหวังกะขอฮ้องฮ้อนวอนให้เพินยกโทษให้มันบ่ฮู้ว่าสิไปอยู่ไส ขอแค่เข้ากินมือละจานกะพอความคิดเทียนี้บักหวังถึกลงโทษตี 10 เทีย มือหลุนมันกะปล่อยงัวออกไปเลี้ยงที่ชายทุ่ง แล้วโตมันเองกะไปนอนอยู่ใต้ต้นบักเคี้ย แนมเบ็งจะของแล้วกะหุดูใจร่างกายกะพิกลพิการยังมาถึถึอีก เจ็บปวดหลายบักหวัง

ได้ขอให้เทวดาฟ้าดินช่วย คลบันดาลให้ตัวเองสุขสบายเดือดร้อน เทวดากะแปลงกายลงมาถามถึงความเดือดร้อน บักหวังกะเลยว่าให้ฟังทั้งเปิดเทวดาบอกว่า“เอาละช่วยสิช่วยเจ้าให้เจ้าฮ้าปากขึ้น” เทวดาลม่น้ำลายใส่ปากบักหวังแล้วบอกว่า “ต่อไปนี่เจ้าสิเป็นผู้มีวาจาศักดิ์สิทธิ์”ว่าแล้วกะหายโตไปเมื่อต่อมาเศรษฐีกำชับบักหวังให้เบ็งจ้วให้ดี ถ้าบ่เฮ็ดสิตีให้ตายบักหวังจึงปล่อยจ้วไปหากินหญ้าแล้วอย่างละไปทางแม่น้ำแถมเห็นเรียลีนค้าแล้วเว้าขึ้นว่า “ขอให้เรียลิตอยู่กับที่ไปสับได้”เรียลิ่งบ่เคลื่อน เฮ็ดจั่งได้กะบ่ตีบักหวังจึงยื่นข้อต่อลองว่าถ้ามันเฮ็ดให้เรียลิ่งไปได้ต้องแบ่งทรัพย์สมบัติให้มันเค็งหนึ่งพ้อเจ้าเจ้าของเรียลิตกลงบักหวังเอามือไปถึกเรียลิตเดียวเรียลิตสามารถหยับไปได้ยามแลงบักหวังแบกเงินทองด้อนจ้วเมียเฮียน เศรษฐีเห็นกะหาว่ามันไปลักเงินทองของคนอื่นมา บักหวังเว้าจั่งได้เศรษฐีกะบ่ยอมเสียแล้วฮิดของทั้งเปิดเอาไว้บักหวังเคียดให้เศรษฐีฮ้องให้เสียใจพ้อฮอดยามเช้าบักหวังกำลังปล่อยจ้ว เห็นลูกสาวเศรษฐีนั่งตำฟ้าวอยู่ใต้ตาลเฮียนบักหวังจึงเว้าขึ้นว่า“ขอให้ลูกสาวเศรษฐีคาคิดกับพ่่นลูกไปสับได้เด้อ” ลูกสาวเศรษฐีลูปได้ จึงฮ้องให้คนมาช่วยกะบ่มีไฟช้อยได้นั่งคิอยู่จนคำบักหวังด้อนจ้วมาบ้านพ้อกะบอกว่าตัวเองสามารถช้อยได้ เศรษฐีสิให้อีหยังเป็นของตอบแทนเศรษฐีบ่เสียแต่ถ้าช้อยได้อีหลีกะสิให้แต่งงานกับลูกสาว บักหวังจึงยื่นมือไปจับลูกสาวเศรษฐีกะลุกขึ้นอย่างได้ปกติ แล้วบักหวังกะได้แต่งงานกับลูกสาวเศรษฐี แต่ลูกสาวเศรษฐีกะบ่ยอมนอนกับบักหวัง บักหวังไปขอให้เทวดาฟ้าดินช่วยอีก เทวดาลงมาเทียบนี้ได้ให้แหวนโดยถ้าใส่แหวนตอนได้กะสิกลายเป็นหนุ่มสุปงาม แต่ถ่าถอดแหวนออกกะสิเป็นบักหวังสุปสมประกอบคนเก่าบักหวังเฮ็ดกะท่อมอยู่ในสวนเลี้ยงจ้ว ลูกสาวเศรษฐีเอาเข้ากับแนวกินไปส่งชুমื้อ แต่มือนีมาบ่พ้อบักหวังพ้อแต่หนุ่มสุปงามอยู่ในกระท่อมกะตกใจ ถามหาบักหวังผู้เป็นสามีหนุ่มสุปงามนั้นกะตอบว่าได้ฆ่าบักหวังตายแล้วลิเอจ้วและเมียของบักหวังไปอยู่น่า ลูกสาวเศรษฐีตกใจหลายเล่นหนีฮ้องให้คนมาช่วยเศรษฐีพ้อมชาวบ้านพากันเล่นม้กระท่อมบักหวังกะเห็นมีแต่บักหวังย่างออกมาจากกระท่อม ทุกคนพากันงงว่าเกิดอีหยังขึ้นบักหวังกะตอบว่า“บ่มีหยังดอกช้อยเพ็งมาจากป่าไปหาพีนถ้ำไฟสิมาลักจ้วกับเอาเมียช้อยไปช้อยสิเตะให้ค้อหักตายเลย” แล้วทุกคนกะแยกย้ายกันกลับเมียเฮียน นางคำหล้าได้แต่เก็บความสงสัยไว้ในใจต้องฮู้ให้ได้ว่าไฟมานอนอยู่ในกระท่อมนั้นตกมายามเช้านางคำหล้าได้ไปจอบเบ็งอยู่กระท่อมบักหวังกะยังนอนอยู่พ้อตื่นขึ้นมา บักหวังกะใส่แหวนแล้วกะกลายเป็นชายหนุ่มสุปงามออกไปปล่อยจ้วนางคำหล้าฮู้ความจริง ฟ้าวเมียบ้านเอาแนวกินมาส่งจัดแจงหาอย่างดีแล้วเอิ้น “ฮ้ายหวังจ้มากินเข้าได้แล้ว” บักหวังแปลกใจที่มือนีเมียมาเอิ้นกินเข้าอย่างออกมาจากกระท่อมแล้วเว้าขึ้นกับเมียว่า “ กลับบ้านไปเดี๋ยวจริสมาทำร้ายน้องพ้อกับแม่สิเป็นหวัง” นางคำหล้ากะเว้าให้บักหวังฟังว่าโตเองได้ฮู้เห็นความจริง

ทั้งเปิดแล้ว“ เขากลับไปอยู่บ้านนำกันเถาะอ้ายหวัง”แล้วบักหวังกะสวมแหวนกลายร่างเป็น
หนุ่มรูปงามตลอดไป

4. เรื่องกฎแห่งกรรม (นางดวงศรี ชินกร. 2557 : ผู้เล่า)

มีเศรษฐีผิวเมี้ยคนหนึ่ง ได้จ้างแม่บ้านมาประจำ แม่บ้านเป็นยายแก่มีลูกสาว 1 คน ลูก
ชาย 1 คน คุณนายเศรษฐีฝากเงินให้ยายแก่ซื้อข้าวมาเสียดกับเขาใส่บาตรทุกมื้อ โดยบ่นสนใจ
ว่ายายแก่เสียดคือยังใส่บาตร แต่ยายแก่คนนั้นกลับเอาเงินไปส่งลูกเขียนหนังสือ ซื้อถั่วอกมา
ผัดใส่บาตรชื้อมือ จนหลายปีผ่านไปลูกเขียนหนังสือจบทั้งสองคน ศิษย์วัดที่ย่างถั่วป่นโตให้พระ
กะจ่มว่าคุณนายเศรษฐีรายขนาดนี้ เป็นหยังคือใส่แต่ผัดถั่วอก หลวงพ่อกะบอกอย่าจ่มไป
เลยเขาใส่อียังมาเฮากะจันอันนี้ สุดท้ายยายแก่เริ่มป่วยและป่วยหนักจนเข้าโรงพยาบาล ลูกเต้าบมา
สนใจโยคี มีแต่คุณนายเศรษฐีมาเบิ่งอาการ ยายแก่กินอียังกะบ่ได้ อาการคือจ้งมีอียังมาติดอยู่
ในคอคือจ้งถั่วอกพันคออยู่แบบนั้น หมอกะเบิดปัญญาที่ลือชื่อย ก่อนตายยายแก่จึงสารภาพบาป
กับคุณนายว่าเงินที่คุณนายให้ซื้ออาหารทำบุญนั้น เอาไปส่งลูกเขียนเบิด เสียดแต่ผัดถั่วอกใส่
บาตรให้พระทุกมื้อ พอแก่เว้าจบกะตายทันที นี่หละเขาว่ากฎแห่งกรรม

5. เรื่องพราหมณ์ (นางทุมมี ดาวังวรรณ์. 2557 : ผู้เล่า)

ชู้บาดนี้สิเดินดงต้นป่า พราหมณ์แก่ทนไฟสิเดินเข้าป่าไปพร ว่าแล้วกะสั่งแก่นไฟ
เมี้ยมิ่งอมิตตาพีลีลาจอมแพงดงเดินไปหน้า สิไปหามาให้คนงานใช้สว่าง สิไปหามาให้คนใช้มา
ไวไว ให้น้องอยู่ให้น้องคูเบ็งบ้านเฮือนน้อยๆ ถ้ามมืออื่นเคือพีลีปากกลืนอ้มเดินป่าไปคน
เดียว ไฟผู้เทียมมาหาอย่าสิจาเคือน้อง ให้น้องนอนในห้อง นอนคลองถ้ำพีอัคผัดคูให้สิเคือนาง
อย่าไปจากถ้ำด้านไฟแท้ถ่องความ ไผมาคิดล่วมล่วมให้คือนใส่กะบานหัว โดมีฝัวอย่าไปจาก
เขาหมูชายพงษ์เชื้อพีลีเดียว ไปพุนมิหยังให้น้องแต่ง เคือนางเคือ ทั้งพริกจิงข้าวแห้ง เกลียก่อน
ให้แต่งมา ทั้งปลาแดกจี้ร่า บั้งใส่ให้อัดเต็ม ปลาทุเค็มเฮามี ให้แต่งเคือน้อง กับแจ้วบองของจ้า
เอาไปนำให้อัดใส่ แนวได้ กับเลื้อลาย กุบแก้งหอยสังข์เก้าจี้กาก ห่าพีพากแก้มเจ้าไปแล้ว สิหมั้น
เกา พอว่า แล้วนางกะเตาหาห้างเตรียมของลงยามยัด ให้พราหมณ์แก่เม้าฝัวเต้ากะเล่าพายแต่ง
ให้ ฝัวชื้อฮ้ายทองใหญ่พุง โลห้าวตาไปจี้มูกเขียวกะฮับเอาบมีชัวว่าละกะลาเมี้ยน้อย เดินไปก่งจ้ง
พายเอาดูง ไค้งนั่งลง ห้องก่องแอมลาเกือนเคือน้องแก้วเมี้ยมิ่งอมิตตา พีลีลาจอมแพงดง เดินไป
หน้าสิไปหามา ให้คนงานใช้สว่าง ลาเคอควงดอกไม้ให้ หอมเรืออยู่เขียนว่าแล้วกะเหลี่ยนเห
เหลี่ยนฮ้อย น้ำหล่นไหลตกจี้ตาพราหมณ์ตกปึกโศกเหงา ใจเค้นมือกำแขนเมี้ยน้อยทั้งฮอยแล้ว
กะสั่ง ทั้งฟ่องลูกนั่งโย้งเข้าอยู่บ่เขา จักฟ่องเว้าจักฟ่องโอ้ฟ่องทั้งโอโอนอ ไปขอคนมาตาง
ช่วยแสงช่วงไกลล้าจัก ว่าราหรือให้ฟ่องทั้งไปทั้งมาฟ่องทั้งโย้ลูกย่างทางกะสิเซ้ม ๆ ลูกเป้งท่อ

กระบุงท่อง เพ็นหึ่งใหญ่อึ้งปึงสุดังหลั่งหลมแขนดาก เพ็นฮั่งฮีเงน ๆ จึงค่อยไปเดินย้ายพายถุง
 ลายถือค้อนตาออนซอนพราหมณ์นี้หม่นป่าโมกข์ป่าปี บ่มีไผสิเวว่าพราหมณ์ เฒ่าผู้เดียวปากเพ็น
 ฮั่งฮีเบี้ยว ๆ ทั้งหม่นป่าโคมหนามเป็นมะลามซาม ฮะกึ่งหนามแห่งมาซ้องพายตะบองถึงเป็งเล็ง
 ไปแล้วผันย่างหม่นป่าจิกป่ากาง บ่มีทางอีกซ้าดำไม้หน้าบวมจนดินยอฮุ่มปุ่มลาวหม่นฮุ่มเพือย
 หวายพายถุงลายเทียวละซอกดูไปตามค้ำว หลูโดนลาวเต็นอกคิอยากไปขอคนมาใช้มาส่วน
 แลดูโคกป่า แห่งกว้างขวางหน้าอยู่ไกล ลอดตั้งแต่หม่นไม้ทั้งเหลียวพ้อคินหลัง ทั้งใจหวังนำคน
 มาช้อยแสงเมียน้อย ทั้งลาวคิดถึงสร้อยกันหาชาติอ่อน พอปานนี้ฮั่งฮินอนอยู่ควาด่านพุนปานนี้
 สิตั้งได้ ตัวของลาวย่านพระเวสแก่นไ้บ่ฮักฮ่วมทางทาน สิเป็นการบ่นอู ฮ่าฮอนไปตามค้ำว

6. เรื่องโตใสใจดำ (นายสมพร ดอนพลก้อม. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งสองตายายมีลูกชายหนึ่งคนได้แต่งงานกับสาวชาวเมืองแล้วกะได้ลูก
 ชายน่าก้นคนหนึ่งอายุได้สิบขวบต่อมาดากับยายเริ่มแก่เฒ่าเจ็บออกๆ แอดๆ ลูกก็กะบ่อยากให้
 กินเข้าฮ่วมพา เลยเอาเข้ากับแนวกินคลุกใส่ถาดใบใหญ่ให้สองตายายแยกกินต่างหากฟัวถาม
 นางกะตอบว่าเป็นความต้องการของพอกับแม่เองด้วยความฮักเชื่อใจเมียบกะบ่ได้ถามฮิฮังต่อ
 ลูกชายเกิดความสงสัยว่าเป็นยังแม่บ่ให้ปุ้กับยากินเขาน่าก้นนางกะตอบว่า “ปุ้กับยาอายุหลาย
 แล้วเพ็นสกปรกถ้ากินเข้าฮ่วมกันอาจสิติดเชื่อโรคได้” มีอหนึ่งทุกคนออกไปเฮ็ดงานนอกบ้าน
 ลูกชายอยู่คนเดียวคิดในใจว่าต่อไปถ้าพ้อมแม่แก่เฒ่าสิหาถาดใบใหญ่ใส่มาใส่ข้าวให้กินแนมไป
 แนมมาเห็นกระดานปุ้พื้นแผ่นใหญ่กะเอามีค ไปถากเฮ็ดเป็นวงคือถาดใบใหญ่จนค้ำพอกับแม่
 กลับมาจากทำงานเห็นลูกชายถากไม้อยู่เกิดความสงสัยกะเลยถามลูกว่าเฮ็ดฮิฮังลูกชายกะตอบ
 ว่า“สิเฮ็ดถาดใบใหญ่เอาไว้ให้พอกับแม่กินข้าวตอนแก่เฒ่าคือปุ้กับยานั้นเด้อพ้อแม่”

7. เรื่องผู้ใหญ่บ้านบ่ฮู้หนังสือ (นายสมพร ดอนพลก้อม. 2557 : ผู้เล่า)

โดนมาแล้วหลายร้อยปีหมู่บ้านแห่งนี้มีผู้ใหญ่บ้านเป็นคนอ่านเขียนหนังสือบ่ออก
 แต่เพ็นมีญาติเป็นปลัดอำเภอกะเลยได้เป็นผู้ใหญ่บ้านเวลาไปประชุมอำเภอสมัยนั้นกะสิจี้ม้า ไป
 พอถึงเวลาเข้าห้องประชุมผู้ใหญ่บ้านคนนี้สินั่งหลบอยู่ด้านหลังแล้วให้ผู้ใหญ่บ้านคนอื่นจด
 บันทึกการประชุมให้พอกับเมียฮอดบ้านกะสิให้ลูกอ่านให้ฟังหลายเทียเข้าผู้ใหญ่บ้านคนอื่น
 กะเกิดความล้าคาญ กะเลยเขียนบันทึกผิดๆ ให้ในการประชุมทางการให้ไปแจ้งลูกบ้านว่า“จะมี
 การทำสงครามให้ชาวบ้านเตรียมข้าวของพร้อมที่จะอพยพ และให้ตากเข้าแห่งพ้อมเป็นเสบียง
 ระหว่างทาง” แต่ผู้ใหญ่บ้านที่บันทึกให้กลับเขียนว่า “จะมีการทำสงครามให้ชาวบ้านฝึกซ้อมรบ
 เตรียมพร้อมในการทำสงคราม” พอกลับมาฮอดหมู่บ้านผู้ใหญ่บ้านกะให้ลูกอ่านให้ฟังได้ความ
 แล้วเลยประกาศให้ลูกบ้านฮู้ข่าวทำการซ้อมรบฝึกอาวุธฮ่วมเดือนจนมีอหนึ่งลูกบ้านคนหนึ่ง

ได้เดินทางไปอีกหมู่บ้านใกล้ๆ กันกะบ่เห็นมีการซ่อมรถกะเลยกลับมาถามผู้ใหญ่ว่านี่คนไหน
มีการประชุมอยู่อำเภอ ผู้ใหญ่บ้านคนนี้จะเลยสอบถามกับผู้ใหญ่บ้านคนอื่นจึงได้รู้ความจริง
ด้วยความอับอายผู้ใหญ่ว่านจะเลยลาออกจากตำแหน่งตั้งแต่ตอนนั้นเป็นต้นมาย้อนอายุหลาย
หลาย

8. เรื่องควายซังสีเหลือง (นายสุนทร โพธิ์คำสอน. 2557 : ผู้เล่า)

ลิเว้าให้ฟังว่าเป็นหยังควายยามเห็นพระสีไล้ชน มีเลียงเว้าว่าในสมัยพระพุทธเจ้า ลือ
กันว่าถ้าผู้ใดได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า ถือว่าเป็นผู้มีบุญลือได้ขึ้นสวรรค์ ในครั้งนั้นมีพระรูปหนึ่ง ได้
ชวนควายมาเป็นฝูงเพื่อลือพาไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าอยู่สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ กำลังลือย่างไปพระกะบอก
ควายว่าลือให้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าเปิดชุต โพอไปฮอดทางที่เป็นปากกล้วย พระบอกให้ควายลือก่อน
พระลือเข้าไปเหยี่ยวอยู่ปากกล้วยที่มีใบสีเหลืองตกลงมาคลุมอยู่เต็มต้น เมื่อเหยี่ยวแล้วกะเลยลือ
หน้าลือหลัง พระได้ขยับขึ้นตามบันไดสวรรค์ไปเลยลือควายคักแนควายยืนท่ากะพากันสงสัยว่า
เป็นหยังพระบ่มาฮับสักเทื่อ แนมไปกะเห็นแต่ปากกล้วยเหลืองอล่ามอยู่แบบนั้น ทำอยู่ตั้งสามลือ
มือ กะขังเหลืองอยู่แบบนั้นคือเก้า พวกควายจึงย่างเข้าไปเบ็งบ่พ้อพระรูปนั้นจึงคิดว่าพระขี้ตัว
บ่อยากให้เราคนเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า จึงพากันอาฆาตโดยตกลงกันว่าต่อไปนี้เห็นสีเหลืองหรือ
พระยุโสให้ไล้ชนทันที จึงเป็นสาเหตุให้ขุมมือนี้ควายเมื่อเห็นสีเหลืองหรือเห็นพระกะลือฟัด
อยากไล้ชนอย่างเดียว

9. เรื่องปลุกบ้านล่างเฮียน (นางหนูจันทร์ ศิริจันทร์แสง. 2557 : ผู้เล่า)

พู่เต้าเว้าให้ฟังว่ายามสร้างบ้านเฮียนใหม่ต้องยกเสาเอกเสาโทเพราะมันมีเลียงเว้าว่า
กาลครั้งหนึ่งโดนมาแล้ว มีหลวงพ่อบวชอยู่ในวัดสองอุป อุปหนึ่งชื่อว่า หลวงพ่อดีอกอุปหนึ่ง
ชื่อว่าหลวงพ่อดี ทั้งสองอุปบำเพ็ญศีลมาหลายปี บ่เคยบกพร่อง ยามแลงมือหนึ่งหลวงพ่อดี
กันถึงเรื่องต่างๆ นานา และถามกันว่าลืออยากลือกาลาเพศบ่ พวกเฮากีบวชมาโดนหลายปี
แล้ว หลวงพ่อดีมีความเห็นคือกันอยากลือกาลาเพศออกไป หลวงพ่อดีถามหลวงพ่อดีว่าถ้า
คุณลือกออกไปคุณลือหาครองเป็นคนแนวได้ มีหญิงอยู่สองคน คนหนึ่งชื่อ ยุ่มเป้ย อีกคนชื่อ
ห่อเฮ้ย สาวห่อเฮ้ยคือผู้ที่เวลายืมหรือหั่วเราะลือแสดงกิริยาออกมาเต็มที ส่วนสาวยุ่มเป้ยคือผู้ที่
ยืมหรือหั่วเราะจะแสดงกิริยาแต่พองาม หลวงพ่อดีถามต่อไปว่า นี่แหละคุณผู้หญิงสองคนนี้
คุณจะลือกผู้ใด หลวงพ่อดีตอบว่าผมขอคิดเบ็งก่อน หลับตากะพริบ ๆ อยู่หลายเทื่อจึงตอบ
หลวงพ่อดีไปว่า “ผมลือกสาวยุ่มเป้ย หลวงพ่อดีตอบว่าตามใจ หลวงพ่อดีจึงถามว่าแล้ว
คุณลือลือกไผ ผมลือกสาวห่อเฮ้ย หลวงพ่อดีตอบขึ้นทันที หลวงพ่อดีถามต่อว่าเป็น
หยังคุณถึงมก หลวงพ่อดีบอกว่าเขาเป็นคนเปิดเผยหั่วเราะเลียงคังม่วน หลวงพ่อดีจึงถาม

คืนบ้าง เป็นหยิ่งคุณถึงเลือกสาวขี้มเปี้ย หลวงพ่อสีตอบว่าเขาเป็นคนขี้มสวายแต่พองาม มีเสน่ห์ บ่หัวเราะเสียงดังจนน่ารำคาญ หลวงพ่อสาบอกว่าคุณบ่ค่อยติดอกคนแบบนี้กลัวเขาลินอกใจเราลึก ๆ ซอบกล หลังจากคุยกัน โคนพอสมควรทั้งสองจึงลาจากกันเพื่อไปทำกิจธุระของตนเอง อยู่ต่อมาบ่โคนทั้งสองกะสึกออกไปเป็นเพศคฤหัสถ์ ทั้งไปได้เมียที่ตัวเองปรารถนาเอาไว้ จารย์สีได้สาวขี้มเปี้ย จารย์สาได้สาวเห่อเห้ย ตามที่ท่านทั้งสองเว่กั้นเอาไว้ ตั้งแต่ยังบ่สึก คนทั้งสองต่างทำมาหากินกันไปตามมีตามเกิด ครอบครัวจารย์สีสาวขี้มเปี้ยค่อนข้างดี เมียว่านอนสอนง่าย บ่ทะเลาะเบาะแว้ง ส่วนจารย์สา สาวเห่อเห้ย บ่ค่อยจะถึกกัน บ่ค่อยจะลงรอยกัน ถียงกันแทบชื้อมือและสร้างความน่ารำคาญให้กับชาวบ้านแถวๆนั้น หลายปีผ่านไปครอบครัวจารย์สีมีลูกชายคนหนึ่ง ครอบครัวจารย์สี นางขี้มเปี้ย จะหาที่อยู่อาศัยก็บ่มีที่อยู่เป็นกระท่อมหลังน้อยๆ นางขี้มเปี้ยจึงถามจารย์สีว่าเรามาเฮ็ดที่อยู่ใหม่บ่ได้บ้อ จารย์สีบอกว่าย้ายคิดอยู่ บ่สู้สิเฮ็ดจั่งได้ เอาแบบนี้เฮไปหาไม่มารวมไว้ก่อนเอาบ่ เมียบอก เพื่อมีคนมาเฮสิได้ถามว่าช่างเฮนอนอยู่เฮ็ดจั่งได้ หรือว่าจ้างเขาเฮ็ดให้กะได้ กะตีก้อกันจารย์สีตอบหลายปีผ่านไปไม่เริ่มกองใหญ่ ผัวเมียปรึกษากันไม่เฮาก็มีหลาย ลูกเฮานับมือใหญ่ขึ้น แล้วเฮาบ่เฮ็ดเฮียนใหม่บ้ออ้าย เฮ็ดแบบได้กะได้ให้เฮียนกว้างขึ้นกว่าเก่า และทั้งสองก็ตกลงจะสร้างบ้าน เอาแต่เช่าเลขมืออื่น ฝ่ายเมียบอกจารย์สีพอถึงยามมือคืนจารย์สีก็เลยฝัน มีพระอินทร์มาเข้าฝันให้เห็นเฮือนที่ตนจะเฮ็ด และมาบอกว่าตอนเช้าอย่าพึ่งปลุกนะ ให้ยกเสาด้านนี้ก่อนเรียกว่าเสาดอก แล้วเอาไขหมู แล้วมายกเสารที่สองด้านนี้เรียกว่าเสาขวัญให้เอาแก้วมดใส่จารย์สีได้เสาแปลด้าน เป็นเฮียนสามห้อง จำไว้ให้คินะเบ็งฮูปเฮือนของเจ้า ข้าจะเฮ็ดให้เบ็งวิธีปลุกเฮียน บูพื้น มุงหลังคา พระอินทร์เฮ็ดให้เบ็งเบิดภาพในความฝัน พอฮอดยามเช้ามาจารย์สีไปหาไม้ไผ่มาสานไซ สานกวก เมียถามว่า อ้ายบ่สร้างบ้านบ้อมือนี้ ไสว่าสิสร้างมือนี้จารย์สาบอกว่ายมือนี้ยังบ่สร้าง เมื่อคินนี้พระอินทร์เพินได้บอกวิธีปลุกเฮียนแล้ว และยังบอกให้สานไซ สานกวก มัดผูกเสาแรก เสาขวัญก่อน จึงยกเสา เพินมาเฮ็ดให้เบ็งจนจำได้หมดแล้ว เมียก็บอกผัว ถ้าจั่งสั้นกะ เฮ็ดตามที่เพินบอกกล่าวสิได้เป็นสิริมงคล ยามเช้ามือใหม่ จารย์สีกะปลุกเฮือนตามตามที่พระอินทร์มาให้เห็น แล้วในมือเดียว สมัยก่อน การสร้างเฮียนต้องสร้างให้แล้วภายในมือเดียวเพราะมุงหลังคาเป็นเรือนสามห้องนอนก่อน บ่ได้ยากลำบากคือชื้อมือนี้ จารย์สีและลูกเต้า ขึ้นไปนอนบ้านใหม่ฝันดี พอตื่นเช้าขึ้นมาจารย์สีไปเบ็งไซกับกวก กะพ้อแต่เงินทอง แก้ว แหวน เพชรนิลจินดาจนเต็มกวก จารย์สีพาลูกเมียเก็บเอาดีใจหลายคัก จารย์สีเก็บเงินทองอยู่ 7 คิน จึงนำไซกวกออกตามคำสั่งของพระอินทร์บอกไว้ จากนั้นมาจารย์สีจึงกลายเป็นมหาเศรษฐีในพริบตา เพียงปลุกเฮียนอยู่ก่อนั้น บัดนี้กะสิว่าเสียงจารย์สาและสาวเห่อ

เฮ้ย เน้นนานผ่านไปครอบครัวการครองรักกันก็ได้มีบุตรถึงเจ็ดคน อาหารข้าวปลาจะอืดๆ อยากๆ เพราะเมียเขาขึ้นเขียนหนังสือขึ้นเขียนใต้ การงานไม่ค่อยเฮ็ด จารย์สาบอกเมียขามได้กะมีปากเสียงเถียงกันซู่เพื่อ วันหนึ่งจารย์สาและสาวห่อเฮ้ยได้ยินว่าเพื่อนจารย์สี่ปลูกบ้านและร่ำรวยหลาย จึงพากันไปขามมู เห็นเป็นอิหฺลือคือคำเขลือ จึงถามมูว่าเป็นจ้งได้คือลวยคักแท้ จารย์สี่กะเว้าให้จารย์สาฟังอย่างละเอียดเม็ดทุกแนว แล้วจารย์สา ก็กลับไปเขียน หาไม่มา สิเฮ็ดเขียนคือมูเว้าให้ฟังเพื่อสิได้ล่ำลวยเหมือนเพื่อน การหาไม่มาเฮ็ดเขียนเป็นไปอย่าลำบาก เพราะเมียบ่เคยซ่อย ลูกก็บ่เอาไหนเลย มือหนึ่งเมียจึงเว้าขึ้นว่า ตอนได้ละสิปลูกบ้านอยู่จักกะที่เห็นหาไม่มาคงพอแล้วล่ะ สาวห่อเฮ้ยเว้ากันกับจารย์สา จารย์สาตอบเมียว่า ยังบ่พอ ฟังได้เสาคต้นเอง เมียบอกว่าเสาคต้นพอแล้ว เอาละปลูกได้แล้วมืออื่นส่งโลด บ่ต้องเอาใหญ่โตดอกเมียบอก จารย์สาเลยเว้าว่าปลูกก็ปลูกตามใจ ในคืนนั้นพระอินทร์กะมาเข้าให้จารย์สาเห็นวิธีปลูกเขียนสองห้อง เสาคต้นอย่างละเอียด สานไซ สานกวัค มัดเสาค ยกเสาค จนจารย์สาจำได้ คันซอดแจ็งกะเลขบ่ได้ปลูกเขียน เมียบอกถามพัว ไซว่าสิปลูกเขียน พัวเลยเว้าเถียงที่ฝั้นให้เมียฟังอย่างละเอียดว่า ถ้าเฮาสานไซ สานกวัคใส่เสาคแรกเสาคขวัญ แล้วสิมีเงินทองมาถูกเหมือนจารย์สี่ที่เขาร่ำรวย บ่เห็นหรือจารย์สาเว้ากับเมียรัก ส่วนเมียสาวห่อเฮ้ยได้ยินพัวเว้าก็โมโหเลยตอบพัวไปว่าไอ้ย บักจารย์น่าโง่ มึงนะโง่อิหฺลือ เงินทองยูไซสิบินมาใส่ไซ ใส่กวัคมึงมีแต่ดินกุนั้นละ สิมาถูกไซ ถูกกวัคมึง กูอยากหัวร่อ ว่าแล้วกะหัวเราะเยอะพัวตัวเองอย่างคัก ส่วนอ้ายจารย์สาบ่เว้ายังต่อ เพราะฮู้ใจเมียดิ ในมือนั้นสานไซ สานกวัคแล้วแล้ว มือต่อมากะปลูกเขียนขึ้นแล้วภายในมือเดียว ขึ้นอยู่ยามแลง นอนฝั้นบ่ดีเลย จารย์สาฝั้นเห็นไฟใหม่ป่า จารย์สาคิดในใจว่าคงสิมีเรื่องบ่ดีมาเกิดขึ้นกับเขียนเฮา(ผู้ใดขึ้นบ้านใหม่ ฝั้นเห็นไฟใหม่ให้ทำบุญเขียน เอาพระสงฆ์มาหัดน้ำมนต์จ้งสิตี) พอยามเช้าจารย์สาไปขามไซ ขามกวัค เห็นเป็นแหล่ เป็นคำไปเมิด จึงเทออกมา จึงมีแต่ดินสดๆ เต็มไปเมิด จึงเอิ้นเมียไปเบ็ง เมียบอกเห็นจ้งฮ้องขึ้นว่ากูบอกแล้วบ่เชื่อกูเงินทองยูไซสิบินมา กูบอกแล้วว่ามิแต่ดินกุนั้นละ กะมีแต่ดินอิหฺลือเชื่อกูไป จารย์สาฮู้สึกเสียใจบักแวงที่เมียเป็นคนมักเว้าลอบหลู่อยู่เลื้อยๆ เทิงสองจึงอยู่หน้ากันแบบทุกๆ ยากๆ บ่มีมือลวยจักเทีย นี้ละพัวเฒ่าจึงอยากให้พัวกับเมียว่าไปในแนวเดียวกันเฮ็ดหยังกะมีแต่ได้ห่างมิไปหน้า

10. เรื่องกินดอง (นายสุวิทย์ ศรีอาจ. 2557: ผู้เล่า)

งานแต่งงานเป็นหยั่งจ้งว่างานกินดองฟังเอาเด้อ ในอดีตแต่โดนๆ ฝั้นมีหนองน้ำอันกว้างใหญ่ไพศาลอุดมหลายแนวอยู่แนวกินบ่อืดบ่อยาก มูปลากะเต็มหนองไปเมิด นกกะหลายชนิดส่งเสียงฮ้องฟังแล้วม่วนอิหฺลือมือหนึ่งนายพรานคนหนึ่งได้ไปจับปลาจับนก เฮ็ดจ้งได้กะบ่

ได้ปลาได้นก นายพรานจึงแปลกใจว่าตัวเองเป็นผู้ที่ฆ่าของในด้านห่านกหาปลา เป็นหยิ่งมาหาที่แห่งนี้จึงจับยากเย็นแท้ นายพรานจึงย่างไปฝั่งหนองน้ำเพื่อลิดักจับใหม่ บังเอิญเห็นเต่าตัวหนึ่งนอนอยู่ในโพรงหญ้า นายพรานจึงหยับเข้าไปเบ็งให้แน่ชัดว่าเป็นอีหยัง พอรู้ว่าเป็นเต่า กะพาวอ้อมเอาเพื่อหวังลีไปต้มกิน นายพรานอ้อมจ้งได้กะอ้อมบ่ขึ้นเพราะเต่าหนักคักยกจ้งได้กะบ่ขึ้นหนักปานแผ่นดิน แถมกระดองเต่าก็เปลี่ยนเป็นสีมันวาววับ กระดองเลียบบ่คือเต่าทั่วไป พอนายพรานเห็นจ้งชั้นกะจ้งดัก จึงเอามือออกจากกระดองเต่า คิดว่าต้องเป็นเทพเจ้าเหล่า เทพา กะเลขวางเต่ามาพนมมือขาบไหว้ และกล่าวว่ “สาธุเทพเจ้าเหล่าเทพา ข้าพเจ้าคิดไป แล้วที่ลวงเกินท่าน ข้าพเจ้าบ่สู้อิหฺลี ว่าท่านเป็นผู้มีศีล เต่าเว้าขึ้นว่ “เอาหละท่านนายพราน ท่านบ่ผิดดอกเพราะท่านบ่สู้ ท่านก็มีศีลคือกันท่านลิมศีลของท่านเสียละ” ที่จริงนายพรานผู้นี้ เคยตั้งสัจจะเอาไว้ก่อน ถ้าสิเอาท้อได้กะสิเอาท่อนั้น แต่มีอนี้ด้วยควมอยากหลาย คือภายิต ที่ว่ สี่ขาย่อมสู้อพลาด นักปราชญ์ข้อมสู้อปลั่ง พญาเต่าเลยเว้าต่อไปว่ “ข้าอยู่ที่หม่องนี้มาโดนแล้ว ข้าจำศีลภาวนาคุ้มครองสัตว์ทุกหมู่เหล่าให้ปราศจากศัตรูลอบกวน เอาละข้าสิแบ่งอาหารให้ท่าน ว่ปลาตัวได้เม็ดอายุแล้วมันลิลอยมาหาท่านเอง” บ่โดนปลาก็ลอยมา พญาเต่าบอกให้ นายพรานจับเอา นายพรานสงสัยจึงถามพญาเต่าว่ “ท่านพญาเต่า ท่านกินอีหยังเป็นอาหาร” พญาเต่าบอกว่ “ปลาตัวได้ตายจะลอยมาหาข้าเอง” จากนั้นนายพรานก็ลาพญาเต่าเมียบ้าน หลายเมื่อต่อมาได้มีพญาหงส์ทองคู่หนึ่งบินมาอยู่เทิงฟ้า พอมาถึงหนองน้ำใหญ่เห็นเป็นที่น่า อาบสงร น้ำใสสะอาดน่าดื่มกิน จึงบินลงเล่นในหนองน้ำและได้พ้อกับพญาเต่า พญาหงส์ทอง เลยถามว่ “ท่านพญาเต่าผู้ทรงศีล ท่านอยู่หม่องนี้มาโดนนานคงสิ อด ๆ อยาก ๆ เป็นหยิ่ง ท่านบ่เปลี่ยนสลไปบ่อนอื่นเบ็งແหน่” พญาเต่าเลยตอบพญาหงส์ทองว่ “ข้าแต่ท่านพญาหงส์ ผู้บินบนเวหาผู้เจริญแล้ว ความคิดที่ท่านแนะนำข้า นั้นช่างประเสริฐเสียอิหฺลี ข้าก็เห็นดินาอยู่ หม่องได้หละสะดวกสบายบ่อดบ่อยาก” พญาหงส์ตอบว่ “ที่แม่น้ำสงครามในป่าหิมพานต์ พุนແหลว” พญาเต่าบอกว่ “ข้าบ่มีปีกคือท่าน ย่างเบิดมือกะบ่ได้ครั้งหนอง ข้าจะไปจ้งได้” พญาหงส์ถามว่ “ท่านอยากไปบ่หละ” พญาเต่าตอบรับทันที พญาหงส์จึงคิดหาวิธี โดยหาไม้ ขนาดที่รับน้ำหนักพญาเต่าได้มาพาดบ่าทั้งสองตัว แล้วให้พญาเต่าคาบตรงกลาง และบอกกับ พญาเต่าว่ห้ามท่านเว้าโดยเด็ดขาด ถ้าท่านเว้า ท่านถาม แล้วท่านก็ลิลัดคกสู่พื้นดินเสียชีวิต ได้ พญาเต่ารับคำ ว่แล้วทั้งสามก็ออกเดินทาง เมื่อขึ้นสู่เวหาอากาศไปเรื่อย ๆ ผ่านหลายพัน หลายหมื่นหมู่บ้าน ก็บ่มีอีหยังเกิดขึ้น เหลืออยู่ 3 ราตรีก็จะถึงจุดหมายปลายทาง และแล้ว เหตุการณ์ไม่คาดคิดกะเกิดขึ้น เมื่อพญาหงส์เริ่มเหม้อยและบินต่ำลง ขณะนั้นกำลังผ่านเมือง ใหญ่ เขามีงานแต่งอยู่พอดี กำลังสู่วัณญ์ส่งเจ้าบ่าวไปหาเจ้าสาวอย่างครึกโครม เสียงไชโยโห่

ฮ้อง เสียงกลองดังสนั่นหวั่นไหวไปทั่วเมือง พอดีกับสายตาของชาวเมืองเนมไปเห็นพญาหงส์กับพญาเต่า จึงฮ้องขึ้นว่า พวกเขามาเบิ่งเห็นยังบ่อยู่เทิงฟ้า เต่าหาบหงส์มากลางอากาศ เห็นบ่ทุกคน เมื่อผู้คนเหลียวขึ้นไปต่างก็เว้าว่าเป็นเสียงเดียวกันว่า เต่าหาบหงส์ เต่าหาบหงส์ พอพญาเต่าได้ยั้งคั้งนั้นจึงนึกในใจว่า เขาบ่ได้หาบหงส์คือเขาเว้า หงส์เป็นผู้ห้ามเฮา คิดไปคิดมาข่านหงส์เสียใจเพราะคนเบิ่งเว้าผิดไป พอคิดได้กะเลยอ้าปากจะบอกคนทั้งหลายให้ฮู้ว่า หงส์เป็นผู้ห้ามเต่า บ่แม่นเต่าหาบหงส์ คือเพิ่นว่าพ้ออ้าปากเต่าตัวใหญ่ก็ล่องลอยดั่งสุ่พสุธาตก อีบลงดิน ส่วนพญาหงส์กะถึ่มไม่ห้ามหวังสิบินไปช้อยเต่าก็บ่ทัน เพราะต่างคนก็เมื่อย เต่าก็ตัวใหญ่และหนักแสม พญาหงส์ก็บินกลับไปยังถิ่นของตน ส่วนพญาเต่านั้นตกลงมาถึกตอไม้ พอดี กระจดองแตกไปคนละทิศละทาง ส่วนเนื้อได้ 500 เล่มเกวียน ทั้งเมืองได้มาแย่งเอาเนื้อเต่า เพราะมันกินหอม ซีกเอาเนื้อติดกระจดองจนเมิด พวกกันเอาไปเฮ็ดอาหาร จนถึมคิดไปว่าได้มาเฮ็ดพิธีแต่งงานอยู่ เมียฮอดบ้านไปกะมีคนถามว่าไปไสมา ก็เลยตอบว่ามาแต่กินดอง จึงได้เอานามกินดองมาเว้ากันทุกเมื่อนี้ ตอนเต่าตกแตกกระจดองนั้น ตับเต่าได้ตกอยู่ในกอไม้ จึงได้เอินหน่อไม้ต้บเต่า แต่นั้นมา ต่อมาทางเต่าตกอยู่ที่ค้ำงพลู ยามที่ผู้เฒ่าผู้แก่กินหมาก จึงเด็ดหางพลูออก เอ็นว่าเด็ดหางเต่า ขี้เต่าได้ตกถูกฝูงคน จึงได้เว้าติดปากว่าเหม็นขี้เต่าที่ได้ขี้ต่อแล้ว บัดนี้ความจึงฮ้อนถึงพระอินทร์ พระอินทร์กะเลยลงมาโปรดเก็บเอากระจดองเต่าที่แตกหักมาต่อกัน แล้วจ้งเอาน้ำเต่าแก้วรดเต่าผู้ทรงศีลพื้นคินมามีชีวิต กระจดองเต่าจึงเป็นล่องคือฮอยแตกดั่งที่พวกเขาเห็นอยู่ทุกเมื่อนี้

11. เรื่องมอ้งวิเศษ (นายคำพอง คุณวิชา, 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งมีสองผู้เมียคู่หนึ่งพวกเขาฮักกันอยู่กันอย่างมีความสุขช้อยกันทำมาหากินตามประสาคนจน มือหนึ่งได้พากันออกไปหาปลาที่หนองน้ำได้ขอพรเทวดาเจ้าที่เจ้าทาง เทวดาคิดจะลองใจแปลงกายเป็นกาสิขาบินมาเห็นวัชๆอยู่ไกลๆผู้เมียคู่นี้เห็นกะถามกันว่ากาสิอิหยัง เเทิงสองกะเว้าเป็นความเดียวกันว่า เป็นกาสิขาบ แล้วเทวดากะเลยแปลงกายเป็นกาสิขาบินมาใหม่ เเทิงสองกะถามกันว่ากาสิอิหยัง แล้วกะลงความเห็นตรงกันว่ากาสิขาบ เทวดากะขึ้นชมในความคิดเห็นที่ตรงกันบ่ขัดแย้งกันของ 2 ผู้เมียคู่นี้ถึงตอนที่ขงขณะผู้เมียกำลังสิกินเข้า เทวดาแปลงกายเป็นตาเต่าผ่านทางมาขอเข้ากินเทิงสองกะยินดียกเข้าทั้งเมิดให้กับตาเต่า หิวโซคนนั้นเทวดาเลยแสดงตนแล้วมอ้งวิเศษให้สามรถตีได้ 3 เทียแล้วกะขอพรอิหยังได้ ตามความต้องการ 3 อย่างคือกันสองผู้เมียปรึกษากันแล้วกะตกลงตีเทียที่ 1 ขอให้มียบ้านหลังใหญ่โตตีเทียที่ 2 ขอข้าทาสบริวารตีเทียที่ 3 ขอเงินทองทรัพย์สมบัติมากมาย แล้วเทิงคู่นี้ได้สมความปรารถนามีชีวิตอย่างสุขสบาย เป็นที่รำลึกกันไปทั่วทุกหนแห่งข่าวได้ยั้งไปถึงเสี่ยวอีก

ครอบครัวหนึ่ง ซึ่งมักแต่ทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เป็นประจำเคยมาถามว่าเฮ็ดจั่งไ้จึงล่าถอย
ขึ้นมาเลี้ยวที่เป็นเศรษฐีก็เฝ้าให้ฟังว่าได้พากันไปหาปลาที่หนองน้ำแล้วจะขอพรเทวดาเจ้าที่
ท่านกะให้ห้องวิเศษมานี้หละ สองผัวเมียฮู้ความแล้วจึงเดินทางไปยังหนองน้ำแล้วเฮ็ดแบบเขา
แต่พอเห็นกาบินมาก็เกิดการถกเถียงกันบ่ลงรอยจักเพื่อเทวดาฮู้ว่าครอบครัวนี้บ่มีความรักค่อย
สามัคคีกันในครอบครัวถึงได้ห้องวิเศษไปกะบ่สามารถใช้ประโยชน์ได้เพื่อเป็นการทดสอบจึง
แปลงกายมาบ่ห้องวิเศษให้แล้วบอกว่าอยากได้อีหยังกะให้ห้องแล้วขอพรได้3อย่างคราวนี้
ฝ่ายผัวเป็นคนรูปร่างดีขยันแล้วคอกะสันเบ็งนำเกลียดคอกะเกิดอยากให้ออกยาวขึ้นมาอีกเพื่อสิ
ได้เบ็งหล่อตีม่องเทียที่ขอให้ออกยาวปรากฏว่าออกยาวขึ้นไปถึงฟ้าทะเลยให้เมียตีม่องเทียที่2ขอ
ให้ออกสั้นคอกะสันตกลงไปในลำตัวผัวกะให้เมียตีม่องอีกเทียที่3ขอให้ออกชำเก่าสรุปแล้วเทิง
สองกะบ่ได้อีหยังเลย

12. เรื่องหมากับแมว (นายคำพอง คุณวิชา. 2557 : ผู้เล่า)

เป็นยังหมากับแมวจับปลีกกันหมาได้อู้อยู่ใต้ล่างแมวได้อู้อยู่เชิงเอียนมีเรื่องว่ามาว่า
สมัยก่อนตากับยายคู่หนึ่งเลี้ยงหมากับแมวเอาไว้ ไปใส่กะสิเอาหมากับแมวไปนำ ลาวฮักหมา
กับแมวหลายคักแม่สิยากจน เทวดาเกิดสงสารปลอมเป็นคนเผ่ามาหาตากับยาย บอกตากับยาย
ว่าหิวข้าวเหลือเกิน มื้อนั้นตากับยายเหลือเข้าอยู่ก่อนหนึ่งกะว่าสิแบ่งกันกินภายในครอบครัว
เทวดาบอกว่าหิวตากับยายกะเอาเข้าให้ด้วยความเต็มใจ เทวดาจึงมอบลูกแก้วให้โดยสิอยากได้อี
หยังกะได้ ตากับยายอยากได้อีหยังกะนึกเอาตามใจมักเทิงสองตากับยายกะเลยมีความสุขหลายตั้งแต่มื้อ
นั้น ฝ่ายเศรษฐีที่อยู่บ้านตรงข้ามกะสงสัยว่าเป็นอีหยังครอบครัวตากับยายที่ยากจนจึงบ่มีความเดือ
ดฮ้อนอีหยังให้ตนช่วยจึงส่งคน ไปสอดแนม จึงได้ความว่าตากับยายมีลูกแก้ววิเศษ เศรษฐีเกิดความ
อิจฉาอยากได้ลูกแก้ววิเศษจึงเข้าไปหาตากับยายเพื่อขอเบ็งลูกแก้วและถามว่าลูกแก้วมีความวิเศษ
แบบใด ตากับยายกะว่าความจริงให้ฟังทั้งหมด เมื่อได้ฟังจั่งสิ้นแล้วเศรษฐีจึงขอตัวเมียบ้าน
และได้เฮ็ดลูกแก้วปลอมขึ้นและทำท่ามาขอเบ็งลูกแก้ววิเศษอีก จึงทำการเปลี่ยนลูกแก้วเฮ็ดให้
ลูกแก้ววิเศษมาอยู่กับเศรษฐี พอเศรษฐีกลับเมียบ้านไป ตากับยายกะเอาลูกแก้วมานึกแต่กะบ่ได้อี
หยัง จึงฮู้ว่าลูกแก้ววิเศษถีกเปลี่ยนไปแล้วเสียใจหลายคักหมากับแมวทะเลยลู๋โดนตากับยายจึงออก
ติดตามนำหาลูกแก้ว ฮู้ว่าเศรษฐีเซียงลูกแก้วไว้หลังตู้ แมวจึงให้หมาเฝ้าหน้าบ้านและแมวเข้าไป
เอาลูกแก้ว แมวเห็นหนูจึงจับหนู หนูฮ้องขอชีวิต แมวจึงบอกให้หนู ไปเอาลูกแก้วมาให้จั่งสิไว้
ชีวิต หนูเข้าไปเอาลูกแก้วมาให้แมว แมวกะเอาลูกแก้วไปให้หมาคาบ หมากับแมวพากันลอยน้ำ
ข้ามฝั่งกำลังสัว่น้ำอยู่นั้นหมาเห็นจี้ลอยมาเกิดอยากกินจี้ พอฮ้าปากลูกแก้วกะหล่นลงไป
น้ำ เมื่อมาฮอดฝั่งหมากับแมวทะเลยกัน แมวบอกว่าเป็นเพราะหมาแท้ ๆ ที่เฮ็ดให้ลูกแก้วจมน้ำ

ไป หมากกับแมวจึงปรึกษากันหาวิธีเอาลูกแก้วคืนมา และนำตัวไปจุ่มน้ำมาสดักเพื่อให้น้ำในสระแห่ง ปลาตกใจย่านบมีน้ำอาศัยจึงมาถามหมากกับแมว จึงรู้ว่าหาลูกแก้ว ปลาจึงอาสาไปคาบลูกแก้วมาให้ ปลาได้คาบลูกแก้วมาให้คราวนี้แมวรับอาสาเอาลูกแก้วไปให้ตาข่ายยัย เมื่อแมวเอาลูกแก้วไปให้ตาข่าย ตาข่ายกะดีใจหลาย จึงเลี้ยงดูแมวอย่างดี ให้อยู่เที่ยงเย็น ส่วนหมานั้นเลี้ยงไว้ใต้ตะลางเขียน เข้าปลาที่ให้แมวตาข่ายกะคลุกอย่างดี ส่วนหมานั้นให้กินเศษอาหารกับน้ำแกง เฮ็ดให้หมากกับแมวปลุกกันจนชุ่มฉ่ำ

13. เรื่องฮอยเขียน (นางคุณ แสนคำ. 2557 : ผู้เล่า)

ฟังแต่ลิวประวัติการตั้งบ้านเฮาให้ฟังแต่โดนๆ มีพ่อใหญ่คำ พ่อใหญ่จันทร์ พ่อใหญ่คำป็น พ่อใหญ่ชรี และพ่อใหญ่ผอง เป็นพี่น้องร่วมสาบานกัน ได้เดินทางมาจากจังหวัดร้อยเอ็ดมุ่งหน้าเข้าสู่ทิศอุดรเพื่อแสวงโชค เดินทางมาเรื่อย ๆ มาทอดหนอนน้ำใหญ่หม่องหนึ่งมีป่าไผ่ล้อมรอบบักหนาตีบ ใหญ่คำพูดเป็นหัวหน้าเพราะมีอายุหลายกว่าคนอื่น บอกกับคณะว่าหยุดพักอยู่ริมหนอนน้ำหม่องนี้ละ ทุกคนเห็นพร้อมต้องกัน และจับจองพื้นที่ในการผูกอุโมงบนต้นไม้ใหญ่ เพราะถ้านอนบนพื้นดินเป็นอันตราย ตกค่ำทุกคนจึงขึ้นไปนอนหม่องที่ตัวเองเตรียมไว้ โดยสุ่มไฟไว้ใต้ต้นไม้เพื่อให้มีแสงแล้วกะมีควันไต่ยุง แล้วผลัดเปลี่ยนกันลงมาสูมไฟ ดึกสงัดกะมีเสียงอย่างของสัตว์ใหญ่ตรงมาที่ริมหนอนน้ำนั้น มันคือหมูเสียโคลงลงมากินน้ำ ได้ยินเสียงสะคั้งตื่นทุกคนเงิบบ่ว่าบ่จาจนแจ้งสว่างกะเนมบ่เห็นเสีย จึงฟ่าวไปเบ็งที่ขอบหนอนน้ำนั้น ปรากฏว่าเห็นรอยขูดเขียนของเสือมุ่นอุ้ยปุ้ยนำดินริมหนอนน้ำ เพินกะเลยปรึกษาหารือกันว่าเฮ็ดจั่งได้สิฆ่าเสียได้ แต่ใหญ่คำบอกกับทุกคนว่า “เฮาบ่ต้องฆ่าเสีย เพราะอาจเป็นเสือเจ้าปู่ที่สถิตอยู่บริเวณนี้ก็เป็นได้” แล้วใหญ่คำกะลงความเห็นว่าให้ทุกคนไปเก็บดอกไม้มาบอกกล่าวเทวดาเจ้าป่า บอกว่าตนกับคณะเพียงอยากมาอาศัยที่บริเวณนี้เป็นแหล่งที่อยู่ใหม่ ขอเจ้าปู่ เจ้าป่า เทวดา จงปกปักษ์รักษาเน่เทอด เพินทั้งห้าคนจึงพักอยู่หม่องนั้นอีก เพราะอยากรู้ว่าจะมีหมูเสียหลายๆลงมากินน้ำอีกบ่ ตกดึกทุกคนต่างบ่ยอมนอน พยายามจ้องเบ็งว่าสิมีหมูเสียมากินน้ำ ปรากฏว่าบ่มีหมูเสียมาอีกเลย เทิงห้าจึงตัดสินใจอยู่ต่อเป็นคืนที่สามกะบ่เห็นหมูเสียอีก คืนนี้เองใหญ่คำได้หลับฝันว่า “มีปู่ตามาบอกว่าที่บริเวณนี้เป็นที่อยู่ของปู่ แต่ปู่ชอบอภัยของมัง มังจงอยู่ ณ หม่องนี้ละหม่องนี้ปู่ยกให้ ให้ทำมาหากินได้ตามความพอใจ” ใหญ่คำสะคั้งตื่นแล้วเว่ความฝันให้มูฟัง ทุกคนเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง ตัดสินใจตั้งบ้านอยู่ริมหนอนน้ำ แล้วทำศาลญาพ่อปู่บ้านไว้ และตั้งชื่อบ้านว่า “หนองเขียน” ภายหลังมีผู้คนอพยพเข้ามาขออาศัยอยู่ในหมู่บ้านหลายชั้นพวกเขาจะอนุญาตให้จับจองที่ดินปลูกสร้างบ้านเขียน จนหมู่บ้านมีขนาดใหญ่ขึ้น กะเลยตั้งนายคำ ครเถื่อน เป็นผู้นำหมู่บ้าน ใหญ่คำ

และคณะพร้อมด้วยชาวบ้านหาทำเลเพื่อเป็นหม่องตั้งของวัดวาอาราม และได้พร้อมกันสร้างวัด เพื่อเป็นที่อยู่ของพระสงฆ์ สามเณร เพื่อเป็นศูนย์รวมการศึกษา เป็นที่บำเพ็ญบุญ ให้ชาวบ้าน มีที่พึ่งทางใจ และได้ทำบุญในประเพณีต่าง ๆ สืบมาจนถึงทุกวันนี้

14. เรื่องบั้งไฟพญานาค (นางชริด ศิริอุเทน. 2557 : ผู้เล่า)

มีเรื่องเล่าขาน โดนมามาแล้วละ เลียงบั้งไฟพญานาคหนองเขื่อนต้องเฮ็ดให้มีเสียงให้ดัง แสงๆ เพราะแสงทอได้สีได้บุญหลายๆ ยามมีบุญประเพณีเดือนสิบเฮ็ดคือบุญมหากฐินประจำปี ในหมู่บ้านลิเห็นผู้เฒ่าผู้แก่ที่เป็นชายจัดเตรียมเฮ็ดบั้งไฟพญานาค ซึ่งมีวิธีทำค่อนข้างยุ่งยากคัก คือ จัดหาไม้ไผ่เอ็นว่าไม้บ้านขนาดปล้องใหญ่และแก่มาตัดเป็นท่อนๆ ละสามเมตรจักเป็นตอกไม้ไผ่เอาแต่ส่วนที่เป็นตัวไม้ ความกว้างหนึ่งนิ้ว ความยาวตามขนาดปล้องไม้ไผ่ที่ตัดไว้ พันเป็นเชือกยาวเท่าที่ต้องการ วิธีพันเชือกตัวไม้ก็ยุ่งยากมาก คือเอาด้านหนึ่งผูกติดกับวงล้อเกวียน ให้คนหนึ่งคอยหมุนและอีกคนคอยเอาตัวไม้ต่อกำรวมกัน คนนี้ต้องอย่างถอยหลังไปเลี้ยวๆ พอล้อหมุนตัวไม้ก็จะเกลียวกันเป็นเชือก พวกผู้ชายอีกหลายคนก็จะคอยจักตอกตัวไม้ไผ่ที่เป็น การช่วยกันอย่างแข็งขันเกิดความม่วนซื่นหลาย แล้วก็จะเกิดความสามัคคีในหมู่คณะผู้ชายใน หมู่บ้าน ส่วนที่เป็นบั้งพญานาคคือการตัดเอาลำปล้องไม้ยาวประมาณหนึ่งเมตร สามสิบเซนติเมตร เจาะปล้องให้ทะลุตลอดทั้งบั้ง แล้วนำเชือกตัวไม้ที่เตรียมไว้มาพันโดยรอบประมาณ 4-5 รอบ ตอนที่พันช่วยกันหลายคน ปลายเชือกจะต้องหาสิ่งของที่หนักผูกติดเพื่อถ่วงให้หนัก เชือกตัว ไม้ก็จะตั้งแน่น ขั้นตอนต่อไปคือการบรรจุดินปืนหรือชาวบ้านเรียกกันว่า “มือ” ก่อนสิ บรรจุดินปืนจะต้องอุดด้านหนึ่งไว้ก่อน แล้วกะเทดินปืนให้เต็มบั้ง ส่วนผสมของดินปืนก็คือ ดินประสิ่ว ถ่าน และกำมะถันตำผสมรวมกัน อัตราส่วนแล้วแต่สูตรของไฟของมันบั้งไฟพญานาค ในแต่ละปีเตรียมไว้ประมาณห้าบั้ง เพราะพอถึงวันฮวมงานสิจุดเปิดงานเพื่อบอกกล่าวให้รู้ว่า บุญมหากฐินบ้านหนองเขื่อนเริ่มแล้ว และบั้งที่สอง สาม และบั้งที่สี่ สิจุดตอนยามกลางวัน เว้นระยะเวลาให้พอเหมาะตลอดเม็ดคืน บั้งสุดท้ายจุดตอนยามเช้า ต่อมาตอนที่บุญกฐินได้ทำ พิธีทอดถวายของคัมมหากฐินแล้ว สิเป็นการจุดเพื่อบอกการสิ้นสุดของบุญมหากฐิน และถือเป็นการสิ้นสุดประเพณีการจุดบั้งไฟพญานาคในงานบุญมหากฐินบ้านหนองเขื่อน คนเฒ่าคนแก่ใน หมู่บ้านบอกว่าผู้จัดบุญมหากฐินสิได้บุญหลาย ถ้าบั้งไฟพญานาคเสียงดังแสง ความเชื่อของคน โบราณเวลาได้ยินเสียงบั้งไฟพญานาคให้ภาวนาว่าสาธุๆ แล้วเฮาก็ได้ฮับผลบุญนำแผ่นดิน เป็น ประเพณีเชียวถือจนถึงทุกวันนี้

15. เรื่องพ่อใหญ่จ๋อยขี้แตก (นายบรรจง ศรีคะสอน.2557 : ผู้เล่า)

นานมาแล้วมีหมู่บ้านหม่องหนึ่งตั้งอยู่ใกล้ๆชายป่า มีครอบครัวของพ่อใหญ่จ๋อยอาศัยอยู่กับพี่และลูกสาวอีกหนึ่งคน อาชีพของพ่อใหญ่จ๋อยคือตัดฟืนหาฟืนมาขาย พ่อใหญ่จ๋อยก็ต้องออกเดินทางตอนเช้ามีคของทุกๆมือ เพื่อออกไปตัดฟืนให้ได้หลายที่สุด มือหนึ่งลาวปวดท้องจี้ เหลียวซ้ายแลขวามองเห็นไผ่กระนั่งลงถ่ายกองบักใหญ่ พอถ่ายเสร็จแกละเอาเม็ดขูดดินมาถมจี้แกลไว้ แต่แกละบ่สำบายใจคือเก่า แกละเลยไปหักเอาใบไม้ดอกไม้มามากจี้แกลไว้อีก เพราะย่านคนมาที่หลังลิเหยียบจี้แกล แกละหักเอาใบไม้ดอกไม้มามากจี้แกลไว้เป็นกองขนาดใหญ่ฟู่นละ แกละจึงสำบายใจขึ้น ฝ่ายพ่อใหญ่คำบุกะมีอาชีพตัดฟืนคือกัน แกลไปสววกว่าพ่อใหญ่จ๋อย ตอนนั้นกะแจ่งสว่างพอดี แกละย่างไปพ้อกองจี้ของพ่อใหญ่จ๋อย แกละคิดว่ามีเทพารักษ์อยู่ที่หม่องนี้แท้ๆ เพราะเห็นดอกไม้กองใหญ่สั้นแล้ว แกละเลยเก็บดอกไม้มาเติมกำมือและเอามาวางกองไว้ แล้วกะพนมมืออธิษฐานว่าขอให้โชคดีมีเงินมีทองบ้างแน่แท้แล้ว พ่อใหญ่คำบุกะย่างเข้าไปหาฟืนในป่า พอดีตัดฟืนได้พอประมาณแกละเมื่อหย่าแกละเลยนั่งพักใต้ต้นไม้และผลเอกลับไปที่บ้านว่า เทวดามาบอกว่ามีไหเงินไหคำอยู่ที่ต้นไม้ในป่าหม่องนี้และอยู่ใกล้จอมปลวก พ่อใหญ่คำบุคั้นขึ้นมากะเลยอย่างหาเห็นจอมปลวกกะลองเอาเม็ดขูดเบิงกะเห็นไหเงินไหคำอ้อหลี แกลนำไหเงินไหคำกลับเมียบ้าน และนำทองคำไปขาย ชาวเรื่องพ่อใหญ่คำบุได้ไหเงินไหคำดังไปทั่วหมู่บ้าน ชาวบ้านกะมาหาพ่อใหญ่คำบุเพื่อถามถึงการได้มาจึงได้ไหเงินไหคำ พ่อใหญ่คำบุกะเว้าให้ฟังเม็ดทุกแนว ชาวบ้านต่างพากันอยากได้ไหเงินไหคำคือพ่อใหญ่คำบุสั้นแล้ว กะชวนกันออกไปสักการะกองดอกไม้มนั้น และต่างพากันเชื่อว่าสิได้ไหเงินไหคำ ฝ่ายพ่อใหญ่จ๋อยสู้อ้วคือกัน กะออกไปเบ็งหม่องที่ชาวบ้านเอาดอกไม้ไปสักการบูชา แกละรูสู้อยู่ในใจว่านั่นเป็นกองจี้ของแกลแต่บ่กล้าเว้าออกไป และหม่องนั้นกะเลยกลายเป็นที่กราบไหว้ของชาวบ้านตลอดมา

16. เรื่องกรรมตามสนอง (นายบรรจง ศรีคะสอน. 2557 : ผู้เล่า)

มีเด็กเลี้ยงจ้าวอยู่เจ็ดคน ตามปกติตื่นจ้าวออกไปเลี้ยงทุกมือ อยู่มามือหนึ่งขณะที่ตื่นจ้าวออกไปเลี้ยง ได้ไปเห็นเหยี่ยวโตหนึ่ง เด็กทั้งเจ็ดพากันเล่นไล่จับเหยี่ยวเหยื่อนั้นย่านคนจึงเล่นเข้าไปในจอมปลวก จอมปลวกหม่องนี้มีช่องอยู่เจ็ดช่อง เด็กทั้งเบ็ดบ่สามารถจับเหยี่ยวได้กะมาตกลงกัน มันค้ำแล้วสิขังเหยี่ยวไว้แบบนี้ก่อน มือลุนค้อยมาจับกันใหม่ เด็กทั้งเบ็ดกะตกลงกันจัดแจงหาใบไม้มาอุดรูไว้บ่ให้เหยี่ยวออกไปได้ เมื่ออุดแล้วกะตื่นจ้าวเมียบ้านพอฮอดยามเช้ากะตื่นจ้าวออกมาเลี้ยงคือเก่า แต่บ่ได้นำไปเลี้ยงที่จอมปลวกหม่องเก่าอยู่จนฮอด7มือ จึงตื่นจ้าวไปเลี้ยงหม่องเก่า กะคิดขึ้นมาได้ว่าขังเหยี่ยวไว้ฟ้าวพากันไปเบ็งเอาใบไม้ออกไปเมื่อเปิดใบไม้ออกไป

เหยี้ยกะกลานออกมา บ่เล่นเสียแล้วเพราะเหยี้ยบ่ได้กินอาหารมา 7 มื้อ เด็กคนหนึ่งกะอีโตนจึงบอกมูว่า เหยี้ยมันอดอาหารมาหลายมื้อมันจ่อยหลาย ปล่อยมันไปชะเด็กกะลงความเห็นว่าควรปล่อยมันไป ดังนั้นจึงปล่อยเหยี้ยไป เหยี้ยเมื่อเขาปล่อยแล้วกะออกไปหาอาหารกินด้วยความหิวโหยจนอึด และมีชีวิตอยู่ต่อไป ส่วนเด็กทั้งเจ็ดคนเมื่อตายไปแล้ว ไปเกิดในชาติใหม่ กะเป็นเด็กเลี้ยงจ้าวเช่นเดิม มื้อหนึ่งระหว่างนางจ้าวออกไปเลี้ยง เกิดฝนตกจึงพากันไปอาศัยถ้ำหลบฝนด้วยผลกรรมที่สร้างสมแต่ปางก่อน กะบังเอิญให้มีหินมาปิดปากถ้ำ ชังคนทั้งเจ็ดไวกถึง 7 มื้อ พอถึงมือที่เจ็ดหินกะออกเองโดยบ่มีใผยกออก ต่อมากนทั้งเจ็ดกะนำความไปทูลกับพระพุทธเจ้า ให้ท่านช่วยทำนายนายาชาติปางก่อนเขาได้ทำกรรมอียังไวก พระพุทธเจ้าจึงเว้าให้ฟังว่ามีความเป็นมาแบบไค้

17. เรื่องผู้ชายเมียสอง (นางมะลิ โสริฤทธิ์. 2557 : ผู้เล่า)

เป็นยังผู้ชายจ้งมีเมียสองคนไค้มันมีเรียงเวว่าจ้งชี่ ยังมีนายพรานพูหนึ่ง มีเมียที่รูปร่างหน้าตางามบักคัก มีฐานะร่ำรวย แต่ทั้งสองบ่มีบุตร จึงเว้ากันว่าสิไปหาคนมาเลี้ยง เพราะว่าตอนนายพรานออกป่าไปบ่มีใผเว้าจ้งนำเลย เมียจึงว่าแล้วพวกเฮาสีหาใผมาอยู่หน้าดี พรานบอกว่าอายเห็นเด็กผู้หญิงคนหนึ่งในหมู่บ้านพ่อแม่มากจน ถ้าเราให้เงินเดือนเขาพ่อแม่เจาน่าสิให้มาเทิงสองจ้งไปขอเด็กอายุ 16 ปี รูปร่างสวยเป็นตาฮักมาอยู่หน้า นิสัยของเด็กหญิงเอาจอกเอาใจเจ้านายดี อยู่ไปหลายปีนางใหญ่จ้งแห่งเทิงงามเทิง เป็นตาฮักเมียของนายพรานฮักนางคือลูกคนหนึ่ง มื้อหนึ่งนายพรานออกป่าไปแต่เช้า เวลากลับย่างมาตามลำห้วยเพื่อส่องหาของป่ามาตามลำห้วยขณะนั้นบ่มีน้ำในห้วยเป็นลุดแล้ง พรานจ้งอย่างสบายเหลียวซ้ายแนมขวา บังเอิญสายตาไปพ้อกับสิ่งหนึ่งประกายวาววับ เกิดสงสัยกะเลยเหลียวเบ็งเพื่อให้เกิดความแน่ชัดเบ็งคักแล้วจ้งฮู้ว่าเป็นสิงโตหินอัปากกว้าง อยู่ในปากสิงโตมีแต่เพชรนิลจินดา แก้ว แหวน เงินทอง ตัวสิงโตอยู่ติดกับฝั่งห้วยพอดี นายพรานกะเก็บเอาไค้บ่หลายท้อไค้ เพราะหิวข้าวเลยเมียบ้านก่อน แล้วจ้งสิกลับไปเอาใหม่ กินข้าวเสร็จสิพาเมียกับสาวใช้ไปเอาอีก เพราะยังมีอยู่อีกหลายพอฮอดเฮียนนายพรานกะเอาเพชรนิลจินดาออกมาให้เมียกับคนใช้เบ็ง เมียถามว่าไปเอามาจากไค้คือสาวงามคักแท้ นายพรานกะเลยบอกว่าไปหาข้าวหาปลามาให้กินก่อนเดี๋ยวลีพาพวกเจ้าไปเอาอีก ยังมีอยู่อีกหลาย นางจ้งฟ้าหาข้าวมากิน เมื่ออึดแล้วนายพรานจ้งพาเมียและสาวใช้ไปยังที่สิงโตหินทันที พอไปถึงต่างคนต่างเอามือส้วงเข้าไปเอาเพชรในปากสิงโตอย่างเมามันเปลี่ยนกันเอาอยู่เบิดมือจนตะเวนสิตกดิน นายพรานเลยเอามือส้วงเข้าไปจับเพชรก้อนใหญ่อยู่โคนเดิบสิงโตกัคแขนแขนคาอยู่ปากสิงโต เมียกับสาวใช้พากันตั้งอยู่จนค้ำ ฝนใหญ่ตกลงอย่างแสม เอ็ดให้น้ำในห้วยไหลมาแสมท่วมจ้งถึงหน้าอกของนายพราน นายพรานฮ้องครวญครางด้วยความ

เจ็บปวด นายพรานรู้ว่าตัวเองคงตีปรอดจึงสั่งเสี้ยภรรยาและสาวใช้ด้วยความอาลัย นายพรานเลยบอกว่าเอาละน้องทั้งสองเมียของอ้าย อ้ายขอชมเจ้าครั้งสุดท้ายก่อนตายได้บ่ ไหนๆ อ้ายกะตายอยู่แล้วจำจงแก้ผ้าออกหมด แล้วจงมาให้อ้ายเซยชมก่อนตายแน่บ่ต้องอายดอก เร็ว ๆ คนใช้บอกนายสาวแก้ผ้าออก นายสาวบ่กล้าเพราะอาย สาวใช้บอกว่าแก้โลดคุณนาย ขอให้ นายท่านชมเป็นทียศสุดท้ายเถอะ ไหน ๆ เพิ่นกะตายแล้ว สิไปอายเฮ็ดหยัง นายสาวกะบ่กล้าแก้ผ้า คนใช้กลับไปเบิ่งนายพรานนำกำลังท้วง ครึ่งปากครึ่งคัง เหลืออีกบ่กี่วินาทีนายผู้มีพระคุณกะลิกจากไปแล้ว นางจึงเว้าขึ้นว่านายหญิงบ่กล้าช่อยเฮ็ดแทนเอง นางจึงตัดสินใจแก้ผ้าออกหมด แล้วแล่นไปกอดนายพราน แล้วบอกว่าท่านอย่าเพิ่งตายชมช่อยแทนนายหญิงกะได้ ช่อยบ่ว่าเลยจะจูบจะชมบ่อนได้เอาเลยนายท่าน นายพรานจูบชมนางทุกหม่องอยู่บ่อโดน สิ่งใดเลยหัวเราะ พอสิงโตหัวเราะปากสิงโตอ้ากว้าง สาวใช้ฟ้าดิงแขนนายพรานออกจากปากสิงโตอย่างรวดเร็ว นายพรานจึงรอดพ้นจากความตายในครั้งนี้อย่างปาฏิหาริย์ เมื่อรอดพ้นจากความตาย นายพรานกะเห็นความดีของสาวใช้จึงรับนางเป็นเมียอีกคน และทั้งสามอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขมีความสุข อิจฉาริษยา กัน จึงเป็นมูลเหตุให้ผู้ชายมีเมียสองมาตั้งแต่ตอนนั้นเลย

18. เรื่องหมากม่วงทองคำ (นางมะลิ โสริฤทธิ์, 2557 : สัมภาษณ์)

มีชายตัดฟันคนหนึ่งเป็นคนฮักกูกฮักเมียหลาย เขาเป็นคนขยันขันแข็งในการทำงานทุกเช้ากะสีย่างเข้าป่าหาตัดฟันตอนเย็นกะสึกลับเมียบ้านอยู่กับเมียกับลูกชายอีก 3 คนทุกเทื่อที่เข้าป่าแม่มดกะเฝ้ามองด้วยความชื่นชมในความเป็นคนขยันทำงานและก็ฮักครอบครัวกะเลยคิดสิดลองใจมือหนึ่งแม่มดได้แปลงกายเป็นสาวงามเข้ามาหาแล้วบอกว่าอยากติมาเป็นเมียแต่ชายตัดฟันกะปฏิเสธ ไปบอกว่าโตเองมีครอบครัวแล้วมีเมียมีลูกอีก 3 คนต้องเลี้ยงดูครอบครัวแม่มดได้ฟังแล้วกะเกิดความฮู้สึกชื่นชมในความเป็นคนดีมีความซื่อสัตย์ต่อครอบครัวกะได้มอบเม็ดบักม่วงให้แม่มดเอาไปให้ลูกชายทั้งสามปลูกคนละเม็ดถ้าไฟปลูกแล้วเกิดกะแสดงว่าคนนั้นคือคนดีมีบุญที่พ่อแม่จะได้อ่านใจต่อไปปรากฏว่าพี่ชาย 2 คนปลูกบ่เกิดส่วนน้องชายคนสุดท้องปลูกแล้วเกิดตั้งอกงามและออกหมากมาหน่วยหนึ่งสุกสีเหลืองทองกลิ่นหอมเห็นแบบนั้นแล้วกะบ่กล้ากินปรึกษากันว่าสิต้องเอาไปถวายพระราชาลูกชายคนใหญ่อาสาเป็นคนเอาไปถวายและต้องเดินทางผ่านดงแม่มดแม่มดแปลงกายเป็นหญิงแก่หัวโชนมาขออาหารกินลูกชายคนใหญ่ตอบว่ามีอียังให้กินที่อยู่ในหอนั้นเป็นก้อนหินแล้วกะเดินทางต่อเข้าวังพอสิถวายพระราชาก็เปิดห่อผ้าออกมากะมีแต่ก้อนหินพระราชาก็โกรธมากหาว่ามาขี้ตัวจึงสั่งจับไปขังเพื่อรอประหารชีวิต เมื่อต้นบักม่วงออกหน่วยอีกครั้งกะเกิดมีบักม่วงทองคำสุกขึ้นมาอีกหน่วยหนึ่งลูกชายคนกลางกะอาสาไปถวายพระราชาก็ระหว่างทางแม่มดกะได้ลองใจคือกันกับผู้

พี่ลูกชายคนที่กลางกะบอกว่าเป็นก้อนหินแล้วเข้าวังถวายพระราชพอลิตถวายพระราชราชาเปิดห่อผ้าออกมาเบ็งกะมีแต่ก้อนหินกะถึกพระราชาสั่งจับขังอีกคนแล้วต้นหมากม่วงกะเกิดมีหมากม่วงทองคำสุกขึ้นมาอีกทีนี่กะได้ให้ลูกชายคนน้อยนำไปถวายพระราชระหว่างทางแม่มดกะได้ลองใจคือกับพี่ชายทั้งสองแปลงกายเป็นหญิงแก่หิวโซมาขออาหารกินลูกชายคนน้อยกะบอกว่า “มีบักม่วงทองคำอยู่หน่วยหนึ่งว่าลีเอาไปถวายพระราชแต่บ่เป็นหยังให้ยายกิน โลดข่อยลีถ้าให้บักม่วงมันออกดอกออกหน่วยใหม่ จั่งค่อยเอาไปถวายพระราชกะได้” แม่มดได้ฟังกะแสดงตัวตนไว้ความจริงทั้งเม็ดให้ฟังก่อนเดินทางเอาบักม่วงทองคำไปถวายพระราชพอลิตพระราชราชาได้เสวยกะเกิดความชอบใจในกลิ่นหอมรสชาติหวานอร่อยของหมากม่วงทองคำ น้องชายสุดท้องจึงขอให้พระราชปล่อยตัวพี่ชายทั้ง 2 พระราชาได้ทำตามแล้วยกพระธิดาให้น้องชายสุดท้องแต่งงานกัน เพื่อได้ปกครองบ้านเมืองต่อไป

19. เรื่องนกกระจิบ (นายบุญพักต์ อวบน้ำวน. 2557 : ผู้เล่า)

มีนกกระจิบโตคู่กับโตแม่คู่หนึ่ง มีลูกน้อยครอบครัวของนกกระจิบมีความรักใคร่กันดีสองตัวเมียได้ให้คำมั่นสัญญากันว่า “ลือผู้นำกันตลอดไปบ่ทอดทิ้งกันและพร้อมที่ลือตายไปนำกัน” มีหนึ่งตัวเมียและลูกเกาะอยู่ในรังที่ไฟไหม้ป่ากำลังไหม้ใกล้เข้ามาตัวบอกลให้เมียฟาวบินหนีไปแต่เมียบ่ยอมหนีเพราะเป็นห่วงลูกน้อย พอไฟป่าใกล้เข้ามาอีกนกกระจิบโตตัวกะบินหนีไปทิ้งเมียกับลูกไว้ ลูกนกเสียใจหลายที่พ่อทิ้งตนเองกับแม่ไว้บ่ทำตามคำสัญญาที่เคยให้ไว้ในชาติใหม่ลูกนกกระจิบเกิดเป็นคนและเป็นพ่อแม่ลูกกันอีก แล้วกะจำความชาติก่อนได้ลูกนกกระจิบในชาตินี้กะเลยบ่คิดสิแต่งงานและบ่ยุ่งเกี่ยวกับผู้ชายคนใดเลย

20. เรื่องเปิดห่านไก่ (นายบุญพักต์ อวบน้ำวน. 2557 : ผู้เล่า)

ฟังสิว่าให้ฟังเต้อลูกหลานเป็นหยังเปิด ห่าน ไก่จั่งมีเสียงฮ้องแบบมันฮ้องอยู่เดี๋ยวนี กาลครั้งหนึ่ง เปิด ห่าน ไก่ ได้เข้าเฝ้ายมบาล เพื่อร้องทุกข์ว่า ถึกมนุษย์กิน พอไปถึงยมบาลกะถามว่า มาเฮ็ดหยัง เปิด ห่าน ไก่ บอกว่าตนเองถึกกินอยู่เรื่อย โดยเขาจับเชือกคอ ถอนขน เอาชี้ออก แล้วเอาเม็ดสับเอาไปต้มกะพอง แกงกะพอง ยมบาลบอกว่ากะนำสิแซบคืออยู่นี้ไก่อตกใจจึงหันมาบอกเจ้าเปิดเจ้าห่านว่า เพ็นสิเอาอีก เพ็นสิเอาอีก หลาย ๆ เทื่อ กลายเป็นเสียงฮ้องของไก่ ปัจจุบันนี้ว่า เอก อี เอก เอ๊ก ฝ่ายเจ้าเปิดเมื่อได้ยินไก่อบอกดังนั้นกะบอกกับเพื่อนๆ ว่า กลับ กลับ กลับ จนเป็นเสียงฮ้องของเปิดทุกมือนี่ว่า ก้าบ ก้าบ ก้าบ ฝ่ายห่านย่านยมบาลกิน กะบอกให้เพื่อนรีบหนีว่า เร็ว เร็ว เร็ว จนกลายเป็นเสียงฮ้องของห่านในปัจจุบันนี้ว่า เก้ว เก้ว เก้ว

21. เรื่องลูกศิษย์กับหลวงตา (นางแห่ คำภาบุตร. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งมีลูกศิษย์กับหลวงตาอาศัยอยู่ในวัดบ่อนหนึ่ง มีหนึ่งมีชาวบ้านมา นิมนต์ให้ไปสวดมนต์ฉันเช้าอยู่บ้าน แต่บ้านกับวัดนั้นไกลกันหลาย หลวงตาย่านตื่นบ่ทัน เพราะต้องตื่นตั้งแต่ดาวประกายขึ้น จึงลี้ขังไปสอดบ้านงานพอดี กะเลยสั่งลูกศิษย์นั่งเบ็งดาวประกาย ถ้าดาวประกายขึ้นให้ไปปลุกหลวงตา ฝ่ายลูกศิษย์กะนั่งถ่าดาวประกายขึ้น นั่งอยู่โดน นานกะบ่ขึ้นจักเทื่อ เกิดความง่วงเหงาหาวนอนจึงคิดหาอุบายออก เพิ่นกะเลยไปเอาตะเกียงเจ้า พายุ มาจุดแขวนไว้เพ็งยอดไม้แทนดาวประกาย เสริจแล้วฟ้าวแล่นไปปลุกหลวงตาบอกว่าดาวประกายขึ้นแล้ว หลวงตาตื่นขึ้นมาเห็นตะเกียงเจ้าพายุเพ็งยอดไม้คิดว่าดาวประกายขึ้นอีหลี จึงตกใจฟ้าควว่าเอาจิวรออกเดินทางไปบ้านเจ้าภาพ ให้ลูกศิษย์อยู่เฝ้าวัด แต่เมื่ออย่างไรไปสอดบ้าน เจ้าภาพกะยังบ่ทันแจ่งสักเทีย แนมไปทางใต้กะเจียบสงัด ลิกลับวัดกะไกลอย่างบ่ไหว จึงไปซ่อน อยู่ใต้ค้ำบักฟัก ถ่าให้มันสอดเช่า แต่บ่บังเอิญตอนใกล้สิแจ่มมืดสลัวๆ เจ้าของสวนฟักมาเก็บบักฟัก ลองคิดเบ็งเทื่อละลูก จนไปติดถักหัวหลวงตาคิดว่าเป็นบักฟัก คิดว่าบักฟักลูกนี้เสียงดัง แน่นคงสิแก่ได้ทีแล้ว กะเลยลิตัดช้วน หลวงตาเห็นบ่ได้การ ฟ้าวแล่นพรวดพราดออกมา ฮ้องว่า อย่า อย่า หัวอาดมาเอง

22. เรื่องหอยกับเต่า (นางมณีวรรณ วรโคตร. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งเต่ากับหอยทำแข่งกันว่าผู้ได้สิอย่างเร็วกว่ากัน เต่ากะว่าเพิ่นคักผุหนึ่งหละ หอยกะว่าเจ้าของคักคือกัน บ่มีใผยอมแพ้ใผจึงตกลงว่าตอนเช้ามีออื่นมาแข่งกันให้มันฮู้ว่าใผเป็นใผ ทั้งสองตกลงกันแล้วต่างแยกย้ายไป หอยฮู้ตัวว่าเจ้าของต้องอย่างบ่สู้เต่าแท้ๆ จึงไปหาปริภษาหมู่พวกว่าสิเฮ็ดจั่งได้ดีจั่งสิชนะเต่า หอยหลายโตต่างพากันคิดจนได้วิธีสิเอาชนะเต่า ยามเช้าหอยกะพากันกระจายไปทั่วงานนา เต่ากะมาแต่เช้าหวังสิเอาชนะหอย เริ่มการแข่งขัน เต่ากะถามหอยว่าพร้อมไป หอยบอกว่าพร้อมแล้ว เต่าบอกว่าเริ่มเลย เต่ากะฟ้าอย่างอย่างเร็ว พร้อมกับฮ้องถามว่าหอยสอดใส หอยกะขานตอบตอนแรกเสียงหอยกะอยู่ระยะสำๆเต่า ตอนหลังเสียงขานตอบของหอยแข่งเต่าไปไกล เฮ็ดให้เต่าสงสัยว่าบักหอยคืออย่างเร็วแท้ ในที่สุดเสียงของหอยกะอยู่ที่เส้นชัย เฮ็ดให้เต่าฮู้สิกลีใจที่บ่สามารถเอาชนะหอยได้ จากนั้นเต่าบ่กล้าทำใผแข่งอีกเลย

23. เรื่องกาดำ (นางมณีวรรณ วรโคตร. 2557 : ผู้เล่า)

บัดนี้จะได้กล่าว กาดำท้าวล่องลอยแพร มารดาจำให้หนีล่องนทีไปตามกรรม เวร มีแต่ภายหลัง น้ำตาพั่งอยู่วังเวิน แพร่น้อยค้อยพาเวิน กรรมเวรมีแต่ปางก่อน พ่อแม่จำให้ไป น้ำตาไหลลครระทม กาดำทั้งหิวนมให้แล้วจมคิดเปลี่ยวใจ โอ้วกรรมของเจ้าแต่ก่อนก็นำสนอง

ก่อนกรรมนั้น ติดต่องแพร่น้อยล่องไปตามลม ทั้งคิดทั้งระทมว่าทำวามอยู่สอนๆ เกิดมาบมีพอกรรมกุหนอทำวามน้อย ล่องไปตามนทีแม่ให้หนีพอกุณา เห็นลูกคำคือกาบอกกุณาล่องลอยไป แพร่น้อยคอยพาไหล คิดเหลือใจกูเด็นอ โอินอจักแม่นกรรมสั่งให้แพรไหลหนีจากพ่อแม่ มารดาถ่มล่องน้ำจำให้กะล่องหนีน้ำไหลได้แพรหากล่องไหลขึ้นเหนือเดนมอเอาแต่พระอินดา พระชีช้อยชูน้ำผู้ คั้นแม่กาคำน้อยลอยแพรไปล่องล่อง เห็นแต่ฟองฝาดน้ำบาทำได้ล่องไป น้ำผองไหลแม่นทำวามองให้เหลือใจได้ได้ให้ฮ้ำ กรรมกุหนอทำนี้สิดายถ่มแม่บ่แห่ง หรือหากแม่เพิ่นตั้งแจ้งเปิดหน้ากาเดนมอ เพิ่นจึงจำให้ลอยแพรล่องไปตามน้ำ คั้นแม่นกาคำน้อยลอยไป ทำวาคิด โศกเด็นอ น้ำดาตอกอาบแก้้มคณิงแก้วแม่บ่วาย

24. เรื่องกุดจี้กับหมา (นางทองสุข สีมิมพลอย. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งขณะกุดจี้ตัวกับเมียกำลังช่วยกันกลิ้งเบ้าไปตามทางผ่านหน้าหมาโตหนึ่งหมาเกิดความสงสัยกะเลยถามว่า “สิพากันไปไล” กุดจี้ตอบว่า “สิไปเมืองลังกา” หมากะแห่งสงสัยคักกว่าเก่าเลยถามต่อว่า “สิไปเฮ็ดอียัง” กุดจี้กะตอบว่า “ได้ข่าวว่าเมืองลังกาถึกหนุมานเผาเมืองใหม่วอดวายเบิดรวมทั้งครกที่ไซ่ตำทำอาหารกะถูกเผาพวกข่อยเลยสิเอาเบ้าไปเฮ็ดเป็นครกถวายเป็นเมืองลังกา” หมาแห่งงงหนักเข้าไปอีกแล้วกะถามไปแบบดูถูกดูแคลนว่า “สิไปฮอดบ่แล้วเบ้าแค่นี้สิเฮ็ดครกได้จั่งได้” กุดจี้กะตอบไปทันทีว่า “กะว่าสิไปกินเข่งายอยู่เมืองลังกาพุนหละมือนี่ แล้วเบ้านี้ถ่าแบ่งเฮ็ดครกน่าสิได้สักสามใบ” หมาได้ฟังแห่งเฮ็ดให้แปลกใจและทิ้งในความสามารถของกุดจี้ ตั้งแต่นั้นมาหมากะเลยบ่กล้ากินกุดจี้เลย โดยถือว่ากุดจี้มีความสามารถกว่าตัวเอง

25. เรื่องผู้ขายกระดองเต่า ผู้หญิงสาว (นางมานะ ครนนบุตร. 2557 : ผู้เล่า)

ประวัติผู้เล่าเก่าว่าทำชาตินี้ไผบ่แต่งงานเมื่อตายไปสิต้องบาคของหญิงชายใส่ในกะโลง แต่ก่อนโดนมาแล้ว ครอบครัวของตายาคู่หนึ่งมีบุตรชายหนึ่งคน บุตรชายเมื่อโตเป็นหนุ่มกะบ่อยากมีเมียอยากเลี้ยงพ่อแม่ จึงบ่ยอมแต่งงาน ฝ่ายพ่อแม่อยากให้ลูกชายมีคู่แต่ลูกชายบ่ยอมมือหนึ่งลูกชายออกไปไถนาถูกงูเห่ากัดตาย พ่อแม่รู้สึกเสียใจมาก เมื่อทำพิธีเผาศพ ด้วยความที่อยากให้ลูกชายมีเมียจึงหาสัญลักษณ์ที่ให้แก่อวัยวะเพศหญิง และไปคว้าได้กระดองเต่าซึ่งแม่คิดว่าคล้ายที่สุดเอาไปใส่ในโรงของลูกชาย เฮ็ดให้พ่อแม่รู้สึกโล่งใจที่หาเมียให้ลูกชายได้ และทำการเผาศพลูกชายพร้อมกระดองเต่า ครั้งนั้นยังมีสาวงามคนหนึ่ง ได้แอบรักชายหนุ่มผู้นั้นพอได้ข่าวว่าชายหนุ่มคนนั้นตาย จึงรู้สึกเศร้า โศกเสียใจมากบ่ยอมกินข้าวกินน้ำและตรอมใจตายในที่สุด พ่อแม่ของสาวงามจึงอยากให้ลูกมีคู่จึงไปหาสัญลักษณ์แทนเพศชายแม่จับได้ซาก

คำพริกและเอามาเปรียบเทียบกับคุณยายอวัยวะเพศชายจึงเอาใส่ไปในโรงเพื่อเป็นคูครองให้ลูก และทำพิธีเผาศพลูกสาว พ่อแม่จึงรู้สึกโล่งใจที่ลูกตายไปแล้วมีคูครอง

26. เรื่องแต่งงานแล้วติเห็ดจิ้งได้ (นายสำเร็จ แสงชา. 2557 : ผู้เล่า)

ในอดีตกาลนานมาแล้ว มีผ้าเมียคนหนึ่งเป็นคนยากจน แต่มีลูกสาวที่มีรูปโฉมงดงาม คักหาที่ติบได้ และเป็นที่ยกย่องของหมู่บ้าน ไกลบ้านไกลไกล แต่ถึงจ้งว่ายากจน ครอบครัวยากจนนี้ก็มีจิตใจมักทำบุญสุนทานอยู่บ่อยๆ มีจิตที่โอบอ้อมอารีช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ แต่แปลกที่ลูกสาวแสนสวยของเพื่อนั้นแหละ ทุกเช้านางจะไปทำบุญตักบาตรอยู่วัดทุกเมื่อ เวลานางใส่บาตรนางลือลือฐานว่า สาธุเด้อขอให้ข้าน้อยได้เพียงช้านี้ และก้อยามไปหยาดน้ำที่ต้นโพธิ์ นางกะลือลือฐานว่า สาธุขอให้ข้าน้อยได้ชั่วเก่า คำอธิษฐานคำนี้สร้างความสงสัยให้แก่เทวดาเป็นอย่างหลาย เพราะบ่รู้ว่านางอยากได้อะไรยังเป็นยังคือบ่บอกออกมาเลย อยู่ต่อมาเช้ามือหนึ่งท่านเศรษฐีซึ่งบ้านอยู่ใกล้เคียงกัน กะมาที่เทียนสองผ้าเมีย และบอกกับสองผ้าเมียว่าต้องการลูกสาวของเจ้าไปช้อยเลี้ยงจ้ง เจ้าสิว่าจ้งได้ ส่วนเรื่องข้าวปลาอาหารช้อยสิรับเลี้ยงพวกเจ้าเอง ส่วนนางหนูสิพักที่บ้านช้อยกะได้ หรือสิกลับมาอนอยู่บ้านกะได้ตามใจ ตื่นเช้าขึ้นมากะไปเลี้ยงจ้งให้ช้อยกะแค่นั้น เมื่อสองผ้าเมียได้ฟังกะดีใจหลาย จึงถามความสมัครใจของลูกสาว ลูกสาวจึงตอบตกลง เมื่อเศรษฐีได้ฟังคำตอบแล้วกะลาเมียบ้านไปมือต่อมานางกะได้ไปเลี้ยงจ้งให้ท่านเศรษฐี ตามที่ใดตกลงกันเอาไว้ ส่วนเรื่องการทำบุญตักบาตรนางกะไปใส่ทุกมือบ่ขาด และนางกะลือลือฐานคือเก่าทุกเทีย มีพระหนุ่มรูปหนึ่ง ใค่บวชในวัดหมู่บ้านแห่งนั้น เป็นผู้ที่มิตระกูลมั่งคั่งในหมู่บ้านแห่งนั้น ใค่เห็นกิริยาของสาวสวยคนนั้นอยู่ทุกเช้า จึงเกิดการรักใคร่คิดอยากสิลาสิลาสิลา จึงลาสิลาสิลาออกมา และบอกพ่อแม่ให้ไปสู่ออกสาวสวยคนนั้น พ่อแม่บ่พอใจอย่างคัก จ่มให้ลูกชายให้หาผู้หญิงที่มีสกุลเสมอกัน แต่ลูกชายบ่พอใค่หาแล้วแต่บ่มีใค่ใจจักคน จึงอ้อนวอนพ่อแม่ต่อไปจนพ่อกับแม่กะเลใจอ่อน มือต่อมา พ่อแม่ของเขาจึงพาเขาไปบอกกล่าวพ่อแม่ของสาวสวยคนนั้นว่าลูกชายตน รักลูกสาวของพวกเจ้า และอยากแต่งงานนำพ่อแม่ของสาวสวยจึงถามความสมัครใจของลูกสาวว่าอยากมีคูหรือยังและสิแต่งงานกับพ่อหนุ่มคนนี้บ่ สาวสวยตอบตกลง พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายกะตกลงเรื่องสินสอดทองมั้น และกะกำหนดมือแต่ง ตกลงกันแล้ว พ่อแม่พร้อมลูกชายกะลาเมียบ้านบัดนี้ถึงมือแต่งงาน ได้จัดอย่างใหญ่โตมโหฬาร สมฐานะผู้มีตระกูลมั่งคั่ง ผู้คนมาช่วยงานมากหน้าหลายตา ตอนทำพิธีแต่งพ่อแม่ของทั้งสองฝ่ายจึงปรึกษากันเพื่อส่งตัวแทนกล่าวให้พรแก่คู่บ่าวสาว โดยพ่อของเจ้าบ่าวเป็นโตแทนให้พร จึงสอนทั้งสองถึงวิธีการเห็ดจิ้งได้เมื่อแต่งงานแล้ว มีความว่าแบบนี้คูครองที่เสื่อมห้ามทำเด็ดขาด ตลอดครอบครัวย คือ 1. อย่าเอากางเกงหรือผ้าถุงที่นุ่งแล้วมาหนุนหัวแทนหมอน

อย่าลอดผ้า รองเท้า หรือสิ่งใดที่ดำ จะทำให้เสื่อมถอย ราศี ลภ ยศ ของท่านและครัวเรือน
 2. บ่ว่าชายหรือหญิงเวลานอนหรือนั่ง อย่าเอาชายผ้าที่นุ่งอยู่มาเช็ดหน้า 3. การดูค่ากันด้วยคำ
 หยาบ อย่าเฮ็ด 4. ก่อนขึ้นบันไดเลื่อนห้ามกระที่บเท้าหรือเอาเท้าเช็ดกับลูกบันไดเลื่อนเป็นอัน
 ขาด 5. อย่าเอาผ้าถุงเช็ดตัวสามี ลิเฮ็ดให้เสื่อมถอยยศศักดิ์และศักดิ์ศรีสามี 6. เวลากลางคืนอย่า
 ปิดกวาดเลื่อน ถ้าลิเฮ็ดให้เฮ็ดแต่พระอาทิตย์ยังบ่ตกดิน 7. อย่าเอามีด ขวาน ลิว ดาบ หอก
 ลับคมเวลากลางคืน ครอบครัวที่มีความสุขควรเฮ็ดแบบนี้ 1. ผู้เป็นภรรยาต้องเคารพ ปู่ ย่า ตา
 ยาย ตลอดจนพี่น้องของสามี 2. ภรรยาต้องรักและเอาใจใส่สามีตามความเหมาะสม 3. วันศีล
 วันพระ สมมาสามีตัวเอง 4. อย่านำความนอกบ้านเข้ามาในบ้าน และอย่านำความบ้านตนไป
 เปิดเผยข้างนอก 5. อย่านำเรื่องชู้เก่าที่ผ่านมาให้สามีฟัง 6. วันศีล วันพระ หมั่น ไปวัดทำบุญ
 เมื่อให้พรเสร็จแล้ว คู่บ่าวสาวจะรับเอาการสอนของพ่อแม่หลังจากแต่งงานไปแล้วหลายปี คู่
 บ่าวสาวจะอยู่นำกันอย่างมีความสุข บ่เคยมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน และปฏิบัติตามคำสอนของ
 พ่อแม่ที่ให้ไว้อย่างเคร่งครัด จนมีลูกมีเต้าและสั่งสอนแบบเดียวกันสืบชั่วสกุล

27. เรื่องแต่งแก้ (นายสำเร็จ แสงชา. 2557 : ผู้เล่า)

หม่อมมอเป็นหยั่งจันทายถักทายผัดฟั้งเบิงเอาบาดนิ ในสมัยก่อนเมื่อครั้งพุทธกาล
 มีวัดอยู่วัดหนึ่งตั้งอยู่ริมน้ำ มีหลวงพ่อ รูป และสามเณรอีก รูป ทั้งสองรูปอยู่ปฏิบัติธรรม
 ประจำวัดนี้มาเป็นเวลาโค่นแล้ว จนเป็นที่เคารพนับถือของคนทั่วไป บ่รู้ว่าด้วยอำนาจจิตหรือ
 ว่าทวยแม่น หลวงพ่อดูดวงให้ใผบ่มีผัดเลยแม้แต่เทียบเดียว ทวยว่าคน ๆ นี้สิมีอายุท่อนี้ หรือ
 คน ๆ นี้สิตายภายในเท่านั้นท่อนี้วัน กะตายอีหลี หลวงพ่อจึงมีคนนับถือมากหน้าหลายตา อยู่
 มาเมื่อหนึ่งหลวงพ่อจึงบอกกับเณรว่า “หลวงพ่อบอกอีหยั่งเณรสักอย่าง เณรอย่าเสียใจเคื้อ
 เพราะหลวงพ่อสงสารเณรจึงอยากบอกให้เณรฟัง” เณรถาม “หลวงพ่อบอกอีหยั่งกะบอกมา
 เลขอรบ” หลวงพ่อจึงบอกว่า “อีกเจ็ดมือเจ้าสิตาย เจ้าอยากกินหยั่งกะกินให้อิ่ม กับไปหาสั่ง
 เสียญาติโยม พ่อแม่ ใว้ให้ทั่ว” พอเณรน้อยได้ฟังกะตกใจฮ้องให้จี้มูกโป่ง มือต่อมาเณรน้อย
 ออกเดินทางไปในป่าเขา พ่อนกติดบ่วงกะช่อยปลดออกปล่อยนกลงไป พ้อปลาตายเพราะน้ำ
 แห่งขอดกะเก็บรวบรวมไปปล่อยในน้ำที่หลาย ไปพ้อสัตว์ได้ที่ตกทุกกะช่อยเหลือ และขอ
 พรจากสัตว์เหล่านั้นเรื่อยไป จนฮอดมือที่ 5 เหลืออีก 2 มือ สิต้องตาย บ่ายมือนั้นเณรน้อย
 เมื่อยหลาย จึงเดินเข้าไปพักใต้ร่มต้นไม้ใหญ่ แล้วล้มตัวลงนอนจนหลับไป เทวดาจึงแปลง
 ร่างเป็นตาผ้าขาวมาหาเณรน้อย แล้วปลุกเณรน้อยขึ้นมาเพื่อถามข่าวคราว ว่าเป็นหยั่งมานอน
 อยู่หม่องนี้ เณรตื่นขึ้นมาจึงบอกว่า “ท่านไปไสเณรสิไปนำเพราะเณรจะตายภายในอีกสองมือ”
 ตาผ้าขาวจึงถามว่า “เณรผู้ใดจึงได้ว่าอีกสองมือเณรสิตาย ไผเป็นคนบอกพระอรหันต์ผู้ไส”

ณเรตอบว่า “หลวงพ่อยุ่ที่นั่นแหละครับเบิ่งหมอให้” ตาฝ้าขาวบอกว่า “สิดายไค้จ้งไค้คนกำลังดีคืออยู่เลย อายุกะยังน้อย บ่มีเจ็บไข” ณเรน่อยเลยตอบว่า “อิหลีครับเพราะหลวงพ่อดวงให้คนอื่นบ่เคยพลาดเลย” ตาฝ้าขาวจึงถามณเรว่า “ณเรเกิดวัน เดือน ปี อิหยัง” ณเรกะบอกวัน เดือน ปี ให้ตาฝ้าขาวฟัง ตาฝ้าขาวกะขออุลลยมืออยู่โคนเติบ ปากกะบอกณเรไปว่า “เจ้าบ่ตายดอกอย่าตกใจไปเลย” ณเรไค้ฟังจ้งจ้งกะแล่นเข้ากอดตาฝ้าขาวด้วยความดีใจ ตาฝ้าขาวจึงบอกให้ณเรกลับไปวัด แล้วสวดธาคู สวดชะตา ต่ออายุ ณเรกลับไปวัดและปฏิบัติตาม พอลถึงมือที่เจ็ดณเรน่อยกะย่างเข้าไปหาหลวงพ่อ และถามอาการหลวงพ่อว่า สำบายดีบ่ หลวงพ่อกะแปลกใจว่าเป็นหยังณเรน่อยคือจ้งบ่ตาย ณเรน่อยกะเลยเว้าหยอกหลวงพ่อว่า “สงสัยตำราหลวงพ่อเสื่อมเสียแล้วละ หลวงพ่อบีงใหม่ให้ແ່น” หลวงพ่อกะเคียดหลาย อย่างเข้าไปเอาหนังสือด้วยความเคียด แล้วเว้าว่า “ตำราฮู้ฮู้ฮู้ดากบ่ແ່นเสียมแท้ๆถิ่มดิกว่า” ว่าแล้วหลวงพ่อกะโยนหนังสือถิ่มออกหน้าต่างตกลงแม่น้ำ แล้วย่างออกมาบอกณเรว่า “มื่อหน้าหลวงพ่อกับณเรต้องเจอกันอีก หลวงพ่อสิไปเขียนวิหามาฮู้กับณเร” เว้าแล้วกะจัดเตรียมเครื่องบริขารแล้วออกจากวัดไป เมื่อณเรน่อยเห็นว่าหลวงพ่อไปพ้นจากบริเวณวัดแล้ว ก็คิดเสียขายหนังสือ จ้งกระโดดลงไปใต้น้ำ เพื่อสืหาหนังสือ ไค้คืนมาเป็นบางส่วน บางส่วนกะขาดหายไปใต้น้ำ เฮ็ดให้หมอดูทุกมื่อนี้ดูหมอดูผัดแน้ถึกแน้ เป็นเรียงธรรมดา

28. เรื่องแม่ย่าซังลูกไก่ (นางสายสวาสดี พิศรี. 2557 : ผู้เล่า)

กาลคั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีผู้ชายคนหนึ่งชื่อสิมา เขาเป็นลูกกำฟ้าพ่อยู่กัแม่สองคน ท่อนั้น พอใหญ่เป็นหนุ่มหล่อคักขนาดและฉลาดมีพวยงในหมู่บ้านมามากหลายคนสิมาได้เลือกเอาชิงพวงมคนหนึ่งที่โตเองมักมาแต่งงานนำ และมาอยู่กันที่บ้านตอนแรกยกกับลูกไก่กะถูกใจฮักกันคิดต่อมาย่าไค้ฟังคำขู่หย่างจากบรรดาสาวๆที่ผัดหวังจากการแต่งงานของสิมาเฮ็ดให้ย่าเริ่มฮู้สึกซังลูกไก่หลาย คุณย่าเฮ็ดหยังกะบ่ถึกใจจกอย่าง เฮ็ดให้สิมาขากลำบากหัวใจ สิมากะเลยคิดหาอุบายที่สิให้แม่กับเมียได้ถึกกัน จึงบอกกับแม่ว่าจะฆ่าเมียตนเองเพื่อให้แม่สำบายใจแต่ก่อนสิฆ่าให้แม่เฮ็ดดีกับลูกไก่จก 15 มื่อก่อนไค้บ่อ แล้วกะไปบอกเมียว่าให้เฮ็ดดีกับแม่จก 15 มื่อก่อนแล้วสิฆ่าแม่ดอกจากนั้นยกกับลูกไก่กะไค้เฮ็ดดีกันมา จนกลายเป็นฮักไคร่กันขึ้นมาอิหลี พอครบ 15 มื่อ สิมากะทำทำสิฆ่าเมียแม่กะมาห้ามเอาไว้ ทำทำจะฆ่าแม่เมียกะมาห้ามเอาไว้ แล้วสิมาจะสำบายใจขึ้นเลยทีเดียวในการแก้ปัญหาลูกสะไภ้กับแม่ซังกัน

29. เรื่องนกระยางคอแตก (นายพรศักดิ์ พรศักดิ์. 2557 : ผู้เล่า)

ในกาลคั้งหนึ่งมีนกระยางเจ้าเล่ห์โตหนึ่ง นกระยางโตนี้มีเสียงที่ม่วนคักคืออนกการะเวก มีเบิ่งหม่องหนึ่งมีปลาหลายคัก นกระยางเจ้าเล่ห์โตนี้หาทางที่ลิกินปลาในเบิ่ง แต่ในปีนี้

ฝนแล้งบ่ตกต้องตามฤดูกาลบ่มีน้ำจึงแห้งเหือดน้ำบ่หลาย ปู ปลา หอย กะย้านตายเพราะว่าน้ำ
 กะแห้งลงทุกมือ นกกระยางก็อดตายขึ้นได้จึงไปบอกกับ ปู ปลา หอย หมู่นั้นว่า “นี่พวกเจ้าน้ำ
 ทั้งหลาย ถ้าพวกเจ้าขึ้นอยู่หม่องนี้ต่อกะคงสิดตายแน่ เดี่ยวน้ำกะสิแห้งลงไปซุมมือพวกเจ้ากะสิด
 ตายแท้ๆ ข้าจะช้อยพวกเจ้า นำพวกเจ้าไปหนองน้ำที่อุดมสมบูรณ์ พวกเจ้าสิว่าจ้งได้” พญาปลา
 คอใหญ่บ่บอกว่าพวกข้าสิปรึกษากันก่อนเด้อ ผุงปลาจึงปรึกษาหารือกัน กะเห็นดินน้ำกับคำเว้า
 ของนกกระยาง พญาปลาคอใหญ่จึงอาสาเป็นโตแรกให้นกกระยางคาบไปยังหนองน้ำหม่อง
 ใหม่ พญาปลาคอใหญ่จึงขึ้นเทิงบกให้นกกระยางคาบ นกกระยางคาบไปแล้ว จึงพาบินไปบน
 ยอดต้นยางใหญ่ต้นหนึ่ง แล้วกะจิกกินปลาโตแรกเป็นอาหารมือต่อมานกกระยางกะไปช้อยบ
 ออกปลาโตต่อไปที่สิไปอยู่หนองน้ำหม่องใหม่ กะเลยเว้าว่า “เจ้าปลาทั้งหลายมือวานข้าพา
 หัวหน้าของพวกมูเจ้าไปหม่องมีความสุขมีหนองน้ำอันอุดมสมบูรณ์บ่อึดแนวกิน มือนี้พูได้
 อยากรไปกะฟ้าขึ้นมาเทิงบก ข้าสิพาไปอยู่กับหัวหน้าของพวกมูเจ้าอือบฟ้าขึ้นมา” เจพวกปลา
 ทั้งเมิดกะอยากไป จึงยอมให้นกกระยางคาบไป เมื่อคาบไปแล้วนกรยางค์กะเอาไปกินเทิง
 ยอดยางคือเก่าจนปลาเมิดบึง ยังเหลือปูโตหนึ่ง ปูโตนั้นบอกให้นกกระยางพาไปหนองน้ำหม่อง
 ใหม่กะให้นกกระยางคาบตนไว้ นกกระยางคาบบ่ไหวกระดองปูแข็งหลาย ปูจึงบอกว่าเจ้าจ้ง
 ก้มคอลงมาข้าสิเอาก้ามหนีบคอเจ้าไป เจ้านกรยางจึงก้มให้ปูหนีบคอแล้วพาบินไปต้นยาง
 ใหญ่สิกินปูคือมูก่อนๆ พอปูไปเทิงยอดยางเหลือวไปเห็นซากก้างปลาที่ติดอยู่ในโพรงยางกะสิ
 ว่าเจ้านกกระยางเอาปลาหมูนัน่มากินหม่องนี้แน่นอน เจ้าปูจึงหนีบก้ามเข้าที่คอนนกรยาง นก
 กระยางเจ็บหลายจึงช้อยขอชีวิต ปูจึงบอกให้นกกระยางพาไปยังหนองน้ำหม่องใหม่ทันที ถ้าบ
 ไปสิหนีบคอให้ขาด นกกระยางย่านตายจึงพาปูไปบ่อนหนองน้ำ ปูจึงปล่อยนกรยางไป แต่
 แผลที่ได้จากปูนั้นแสนเจ็บแสบหลาย แต่มือ่นั้นมานกกระยางที่เคยเสียดิเหลือจนการะเวก
 คอเลยแตกจนช้อยบ่ออกจนทุกมือนี้

30. เรื่องท้าวหาโป (นายหนูดี ไชยทุม. 2557: ผู้เล่า)

แต่โคนมาแล้วมีหมู่บ้านหนึ่งๆหนึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ใกล้แม่น้ำชี ชาวบ้านกะมีอาชีพ
 หาปลาจากแม่น้ำชี หมู่บ้านนี้เป็นหมู่บ้านที่ยึดถือประเพณีและมีจารีตที่ถือปฏิบัติกันมา มี
 ด้วยกัน 2 ข้อ 1. บ่ให้เปิดเต้าและฆ่าสัตว์ใหญ่ในวันพระ 2. ห้ามถอดเสื้อออกไปตามหมู่บ้าน
 ชาวบ้านจะยึดถือหลัก 2 ข้อ นี้ปฏิบัติต่อกันมา เพราะถ้าผู้ใดเสียดิหรือละเมิดกะสิมีอันเป็น
 แนวนั้นแวนั้นในเรื่องบ่ดีมืออยู่มือหนึ่ง ได้มีชาวบ้านมาอาศัยอยู่ใหม่ครอบครัวหนึ่งกะมี พ่อ แม่
 และลูกชาย ที่ยังบ่ทันสูักฎข้อห้ามของหมู่บ้าน ผู้เป็นพ่อได้เปิดเต้าในวันพระ ตกยามแลงเขา
 เจ็บป่วยหนักแบบบ่สู้ต้นสายปลายเหตุจนเข้าโรงพยาบาล ผู้ใหญ่บ้านกับชาวบ้านจึงพากันไปเยี่ยม

แล้วเว้าเรียงกฎหมายบ้านให้ครอบครัวที่มาอยู่ใหม่ไปขอมาศาลหลักบ้าน แม่กับลูกจึงไปขอมาบอกกล่าวเสียดให้ผู้เป็นพ่อหายจากการเจ็บป่วยและยึดถือปฏิบัติตามกฎหมายบ้านอย่างเคร่งครัดสืบมาเสียวัดถึงนายห้าโปซึ่งเป็นเด็กอายุ 15 ขวบ เป็นสมาชิกของหมู่บ้านแห่งนี้เขาอยู่กับพ่อแม่ซึ่งบ่เคยละเมิดกฎหมายบ้านเลยแม่แต่เทื่อเดียว ทุก ๆ มื้อพ่อเสียวไปหาปลาในลำน้ำชี มีอยู่มื้อหนึ่งเป็นมือที่น้ำชีไหลแสงผดปกดิพ่อจึงพานายห้าโปไปหว่านแหหาปลา เมื่อพายเรือไปกลางน้ำพ่อได้หว่านแห นายห้าโปคิดว่าอยากกระโดดลงไปน้ำ ปรากฏว่านายห้าโปเกิดเป็นตะคริวอย่างกะทันหันเสียดให้จมน้ำไป ผู้เป็นพ่อเห็นแบบนี้จึงกระโดดลงค้ำน้ำหาลูกชายเพื่อจะชวยชีวิต ค้ำน้ำหาโยคนเต็บแต่กะหาบ่พ้อกะฮู้สึกเสียวไสกเสียวใจคิดว่าลูกชายตายแท้ ๆ จึงพายเรือไปขอความช่วยเหลือจากชาวบ้าน ผู้ใหญ่บ้านกับชาวบ้านพาพ่อนายห้าโปไปศาลหลักบ้านเพื่อบนบานอธิษฐานให้ลูกชายรอดชีวิต เมื่อไหวแล้วทุกคนกะพากันไปมหานายห้าโป ในที่สุดกะมีชาวบ้านคนหนึ่งไต่ซ่าวไปพ้อนายห้าโปติดอยู่หม่องขอนไม้ไต่ น้ำ จึงนำร่างขึ้นมาแล้วชวยกันปฐมพยาบาล แต่ผู้เป็นพ่อคิดว่าลูกชายคงเสียดตายแล้วเพราะจมน้ำโดนหลายชั่วโมงกะเลยฮ้องไห้ แต่น้ำอัสจรรยไจคักนายห้าโปเริ่มหายใจ และฮู้สึกโต ทำให้เป็นผู้เป็นพ่อ แม่ กับ ชาวบ้านดีใจคัก จึงไต่ค้ำน้ำนายห้าโปส่งโรงพยาบาล นายห้าโปรอดราวปาฏิหาริย์ ครอบครัวนายห้าโปได้จ้างหมอลำมาทำพิธีแก้บนศาลหลักบ้าน ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาชาวบ้านกะประพฤติปฏิบัติตามกฎจารีตทั้งสองข้อสืบมา แล้วทุกคนนำด้วยกันอย่างสงบสุข ทำมาค้าขึ้น ครอบครัวแต่ละครอบครัวพ้ออยู่พอกินจนถึงร่ำรวย ทุกคนต่างกะชวยเหลือกันมื่ออยากมีกินจนฮอดชู่มื่อนี้

31. เรื่องแบ่งแตงโม (นายหนูดี ไชยทุม, 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งชวานาพูนึ่งมีบุตรสาวสองคนมื่อหนึ่งอยากทดลองปัญญาของลูกทั้งสองจึงส่งแตงโมให้ลูกสาวทั้งสองคน 1 หน่วย ให้ลูกทั้งสองไปแบ่งกันกินท่อกันเพื่อสิได้บ่ได้เถียงทะเลาะเบาะแว้งกันเรื่องไฟได้หลายได้น้อยถ่าเกิดการเถียงกันเรื่องไฟได้หลายได้น้อยมื่อนั้นกะสิถึกลงโทษทั้งสองคนเด็กทั้งสองพ้อได้รับแตงโมมาแล้วกะเกิดความหนักใจบ่ฮู้ว่าสิแบ่งกันแบบใดจึงสิได้ท่อกัน เที่ย่านสิถึกลงโทษ หลังจากชวยกันคิดหาวิธีกะตกลงกันได้โดยเห็นว่าเป็นวิธีที่ยุติธรรมที่สุดคือถ่าไฟเป็นผู้ผ่าแตงโมออกเป็นสองเป็ย ผู้นั้นกะต้องเป็นพูเลือกทีหลัง แล้วต้องยอมให้คนที่บ่ได้ฝ่าเลือกก่อนมันจ้งบ่ลำเอียง เมื่อลูกทั้งสองแบ่งแตงโมกันแล้วกะไปเว้าให้พ่อฟัง พ่อจึงมีความพอใจในสติปัญญาของลูกของเขาทั้งสองอย่างคัก

32. เรื่องฮักพ่อช้ำเกีย (นายเจษณ์ ศิริวิ. 2557 : ผู้เล่า)

มีเสียงว่าสู้บต่อกันมาโดนแล้ว ว่ามีครอบครัวอยู่ครองครัวหนึ่งมีลูกนำกันเทิงเมิด 7 คน อาศัยอยู่นำกันอย่างมีความสุขอยู่มาเมื่อหนึ่งพ่อถามลูกว่า “ฮักพ่อช้ำได้” ลูกๆต่างตอบว่า “ฮักพ่อผีนฟ้าฮักพ่อมหาสมุทรฮักพ่อผีนดิน” ยกเว้นลูกสาวคนสุดท้องตอบว่า “ฮักพ่อท้อเกีย” พ่อได้ยินแบบนี้กะเกียดให้ลูกหลาย จึงได้ขับไล่ลูกออกจากบ้านไปอยู่ที่กระท่อมปลายนา เมื่อหนึ่งมีงานบุญที่วัดชาวบ้านต่างนำข้าวปลาอาหาร ไปถวายพระทำบุญที่วัด ลูกสาวคนน้อยกะนำอาหารไปถวายพระก็อกัน จัดตกแต่งประดับประดาอาหารด้วยสีส่นสวยงามแต่พระบ่ยอมฉันอาหารของลูกสาวคนน้อยเลย พ่อเกิดความสงสัยจึงถามพระพระกะตอบว่า “อาหารตกแต่งสวยงามกะจริงแต่ขาดความแซบความนัวเพราะขาดเกียปรุงรส” ลูกสาวบอกว่า “เกียเป็นของมีค่าบ่อยากเอาไปให้ไผ” พ่อจึงเข้าใจคำเฝ้าของลูกที่บ่บอกว่า “ฮักพ่อท้อเกีย” และให้ลูกกลับมาอยู่บ้าน ทุกคนจึงอยู่นำกันอย่างมีความสุขตลอดมา

33. เรื่องหลวงพ่อตบหัวปลาตุก (นายสมัย ดวงจันทร์ศรี. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีเณรน้อยกับหลวงพ่อกันไปเลียไลเกียตามหมู่บ้านต่างๆ ได้เกียมาหอบหนึ่งหลวงพ่อจึงให้เณรน้อยหอบกลับวัด เณรน้อยหอบหนักหลายจึงเอาหัวพาดไม้คาน หลวงพ่อถามว่า “เณรน้อยเจ้าคือช่าบายแท้” เณรน้อยตอบว่า “โ้ย ช่าบายหลายหลวงพ่อ” หลวงพ่อขอให้สามเณรมาขี่ม้าแทนตน แล้วตนเองกะไปหาบเกียแทน เณรน้อยฟาวควบม้าไปวัด โดยบ่รอถ้าหลวงพ่อ หลวงพ่อหาบเกียหนักหลายจนทบไหว อีกไกลกว่าสิไปถึงวัดจึงคิดที่จะเสื่องเกียไว้ก่อน เมื่อหลังจั่งค้อมมาเอา หลวงพ่อเซียงไว้หม่อมได้กะย่านมีคนมาเห็น ตากะแนมไปเห็นหนองน้ำจึงเอาเกียไปเสื่องไว้ในสระน้ำ และอย่างเมียดวัดฮอดยามมือเช้าฉันเช้าแล้ว หลวงพ่อกะชวนเณรไปเอาเกีย ไปฮอดหนองน้ำดิงตระกร้าขึ้นมาบ่เห็นเกีย กะคิดว่าเป็นปลาเกียเมิด จึงพากันเป่งน้ำออกจากสระเพื่อฆ่าปลาเอาเกียคืน น้ำใกล้สิเมิดเณรน้อยเห็นปลาคือจิงเอามือตบหัวปลาคืออย่างแสดแล้วฮ้องว่า มึงกินเกิลือกู น้ำลดลงอีกกะเห็นปลาคูกเณรน้อยจับปลาคูกขึ้นมาให้หลวงพ่อตบ หลวงพ่อตบบักแสดเงียงปลาคูกบักเข้ามือหลวงพ่อ หลวงพ่อปวดหลายฮ้องครางโอดโอย หลวงพ่อว่าสิชี่หลังเณรกลับวัด แต่เณรออกอุบายมัดปลาคูกไว้กับก้อนหิน และอาสาจสิไปหาขานบยอดเขามารักษาหลวงพ่อ หลวงพ่อนั่งถ่าปถ้อยให้ปลาคูกบักมืออยู่แบบนี้ เมื่อสามเณรขึ้นไปถึงยอดเขากะกลิ้งหินลงมา แล้วฮ้องตะโกนบอกหลวงพ่อว่า “เสียมมาแล้ว เสียมมาแล้ว” หลวงพ่อได้ยินดังจั้งซันตึกว่าเณรน้อยถักเสียมกินตายไปแล้ว ฟาวสัดมือออกจากเงียงปลาคูก แล่นหนีไปวัดนอนฮ้องครางฮือ ๆ เพราะว่าปวดมือ สามเณรเมื่อแกล้งหลวงพ่อแล้วกะดีใจ อย่างเมียด พอไปฮอดวัดกะมีดแล้วจิงไปเคาะประตูเ็นหลวงพ่อ เ็นท้อได้หลวง

พ่อกระบ่ยอมเปิด หลวงพ่อบอกว่า “ณรงน้อยเอ๋ย ตายแล้วจะไปเกิดสา ออย่ามาหลอกมาหลอน หลวงพ่อเลย” ณรงได้ยืนนึกว่ามีคนตายนี้กลัวผีขึ้นมาจึงฟังประตูเข้าไปหาหลวงพ่อ หลวงพ่อฟ้าวระ โคคหน้าต่างหนีทันที นึกว่าผีณรงเอียน หลวงพ่อเล่นเข้าไปในหมู่บ้านจนเกิดเรื่อง ชุลมุนวุ่นวายกันไปเมิด

34. เรื่องหนูกอมตลาด (นายสากล ศิริมาลา.2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่ง มีบักอีอยู่หน่วยหนึ่ง มีแมวสามโตเป็นผู้เฝ้า เฮ็ดจั่งได้หนูสิกินบักอี หน่วยนี้ได้ มันกะไปนอนคิดหาวิธี เพราะว่าแมวกะได้เฝ้าบักอีอยู่ตลอดเวลา ถ้าเข้าไปพรวด ปลาตกะต้องถึกแมวจับกิน มันกะเลยคิดวิธีออก มันซุดคินไปซอดใต้ห้องบักอีเที่ยวกักคินใส่ใน บักอีจนเหลือแต่เปลือก รูปทรงบักอีกะยังเป็นคือเก่า พวกแมวบ่รู้ว่าบักอีที่มันพากันเฝ้าถึกคิน เบิดแล้ว หนูน้อยมานั่งหัวเราะพวกแมว จนมือหนึ่งแมวได้รู้ว่าหนูมาถึกคินบักอีที่พวกมันเฝ้า จึงอาฆาตหนูและไล่จับกินหนูจนเท่าซุ่มมือนี้

35. เรื่องกับแก้ว (นายสากล ศิริมาลา. 2557 : ผู้เล่า)

สังเกตว่ากับแก้วเป็นหยั่งจิงโตกะลายๆตากะโปโล่เป็นตาย่าน ฟังเด้อบาดนี้ ในป่า หิมพานต์อันกว้างใหญ่ไพศาล มีป่าไม้หลายๆชนิดหนาไปเมิดดอกกะหอมแสงไปทั่วป่า ผุ่ง สัตว์หลายๆกะบ่มีอันตรายรบกวณ มือหนึ่งพระยาเถนผู้สร้างสารพัดทุกอย่างในโลก ได้เสด็จ ลงมาประพาตป่า มาชมความสวยงามของธรรมชาติ ขณะที่พระยาเถนกำลังย่างชมป่าอยู่นั้น บังเอิญกะมีกับแก้วโศหนึ่งจับอยู่เทิงต้นไม้ใหญ่ส่งเสียงฮ้อง กับแก้ว กับแก้ว หลายเทียแล้วกะ หยุดฮ้อง แต่ยามกับแก้วเฮาฮ้องแมงง่วงกะฮ้องจั้น แต่เสียงของแมงง่วงนั้นม่วนอิหลี เฮ็ดให้ พระยาเถนสนใจอย่างคักพะเสียงแมงง่วงม่วนแสง จึงแนมหาไปเลื้อยๆ พอดีไปพ้อกับแก้ว โศขาวใหญ่จับอยู่บนต้นไม้ พระยาเถนจึงถามว่าเจ้าแม่นบ่ที่ฮ้องเสียงม่วนๆหว่างนั้น กับแก้ว ตอบว่าขอรับผมฮ้องเอง เสียงเจ้าม่วนหลายช้อยบ่เคยได้ยินเสียงแบบนี้มาก่อนเลย แม้แต่ อยู่เทิงสวรรค์ ส่วนกับแก้วนั้นดีใจหลายมีคนมาชมว่าเสียงคนม่วน คืดขี้มอยู่ในใจ พระยาเถน ชวนกับแก้วขึ้นไปฮ้องเทิงสวรรค์เพื่อให้นางสนมกับเสนาของเฮาฟัง กับแก้วรับปากทันที ถ้า เป็นความประสงค์ของท่านผมสิบ่ขัดเลย พระยาเถนจึงสั่งเสนาห้ามกับแก้วขึ้นไปอยู่เทิงสวรรค์ ทันที คั้นไปซอดกะได้ให้การต้อนฮ้อยอย่างดี สนมกับเสนาถามพระยาเถนว่าไปท่องเทียวเมียง มนุษย์ท่านได้อีหยังมา พระยาเถนตอบว่า ได้สัตว์มาโศหนึ่งเสียงม่วนหลาย พวกท่านอยาก ฟังบ่ ทุกคนกะตอบว่าอยากฟัง พระยาเถนหันไปถามกับแก้วแล้วว่า ถึงเวลาที่เจ้าจะต้อง ฮ้องให้พวกสนมและเสนาของข้าฟังแล้ว กับแก้วตั้งใจฮ้องทันทีว่า กับแก้ว กับแก้ว กับแก้ว ฮ้อง อยู่บ่โดนพระยาเถนเลยสั่งหยุด กับแก้วคักใจเฮาฮ้องแล้วถามว่า เป็นหยั่งให้ผมหยุดละขอรับ

พระยาเถนตอบว่า มิงจอมขี้ตัวเสียดึงที่กูไต่ยีนในเมืองมนุษย์บ่แม่นเสียดึงนี้ เสนาเอาเส้าหาวมา ข่อยลิตีมันให้ตาย พระยาเถนเขียนตีกับแก่นเงื่ออาบ ตากะทะลักออกมาเป็นตาโล และมีรูปร่างน่าเกลียดน่ากลัวเพราะแผลเป็นจากฮอยหาวของพระยาเถนมาจนทุกมือนี่

36. เรื่องเศรษฐีหาลูกเขย (นางชวนพิศ หมีกระ. 2557 : ผู้เล่า)

มีเศรษฐีคนหนึ่งเป็นพ่อค้าหอบคิของเมียงเมียงหนึ่ง มีลูกสาวงามคักพูหนึ่งอายุได้ 18 ปี ฮอดวัยลิตีมีคู่ครองแล้วเศรษฐีเป็นคนที่มีความคิดกว้างไกลลิตีมีลูกเขยทั้งเทียกะควรที่ลิตีได้ลูกเขยที่มีความคิดเฉลียวฉลาดมีปัญญาไหวพริบที่สำคัญคือต้องเป็นคนที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่ต่อเพื่อนบ้านเศรษฐีจึงได้คิดหากลอบายในการลิตีหาลูกเขยจึงให้คนไปออกป่าวประกาศตามหมู่บ้านต่างๆว่า “ไผอยากได้ลูกสาวเศรษฐีเป็นคู่ครองให้มาล่วมแข่งขันตอบคำถามจากท่านเศรษฐี” พอฮอดมือกำหนดมือแข่งขันกะมีชายหนุ่มหลากหลายเข้าร่วมตอบปัญหาซึ่งลูกสาวเศรษฐีในครั้งนี้อยู่ด้วยคำถามมีอยู่ว่า “มีปลาอยู่หนึ่งโตะเฮ็ดจั่งได้ลิตินได้โดนที่สุด” ชายหนุ่มแต่ละคนกะตอบไปคนละอย่างละแนวบางคนกะว่าเอาไปปิ้งเอาไปหมักเกลือเฮ็ดเป็นปลาแดก ฯลฯ แต่ละคนที่ตอบมาท่านเศรษฐีกะยังบ่ทันพอใจกับคำตอบกะมีชายหนุ่มคนหนึ่งเข้ามาตอบเป็นคนสุดท้ายว่า “เอาไปแกงหรือต้มปนแล้วจัดแบ่งใส่ถ้วยไปแจกจ่ายตามบ้านเฮียนคนและเกลือไว้พอกินอิม” เมื่อได้ยินคำตอบเศรษฐีพอใจหลายจึงตกลงยกลูกสาวให้พ้อมทรัพย์สมบัติเพราะเห็นว่าเขาเป็นคนมีความฉลาดหลักแหลมและมีจิตใจเอื้อเฟื้อเพื่อแผ่

37. เรื่องพวกเดียวกัน (นางประยงค์ เกื้อนแก้วสิงห์. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งยังมีเฮียนๆหนึ่งชื่อว่า กายนคร มีสมาชิกหลายคนในบ้านนี้ คนหนึ่งชื่อว่าปาก คนหนึ่งชื่อว่าแหว่ คนหนึ่งชื่อว่ามือ คนหนึ่งชื่อว่าท้อง มือหนึ่งพวกเขาเหล่านั้นเถียงกัน ต่างคนต่างว่าตัวเองเฮ็ดงานหนัก หลายคนต่อว่าท้องบ่เฮ็ดงานหยัง อาศัยแต่คนอื่น ปากกะว่าตนกินอาหาร แหว่กะว่าตนเคี้ยวอาหาร มือกะว่าตนหีบอาหาร แต่ท้องอยู่ซื่อๆ ทุกคนจึงพากันซังท้อง ทุกคนตกลงกันว่าลิตีบ่เฮ็ดหยัง มือกะบ่หีบอาหารให้ปาก ปากกะบ่อ้อรับ แหว่กะลิตีบ่เคี้ยว หัวงที่ลิตีทรมาณท้องให้ตาย บ่โดนทุกคนจึงซุบซอมกระวนกระวาย มาเน็กได้ว่าท้องนั้นมีความสำคัญพอกัน กับคนอื่น จึงรู้ว่าพวกเขาเหมือนกันต้องอาศัยซังกันและกัน

38. เรื่องผู้ชายเป็นหยังมีค้อหอย (นายวีระ คชเสโร. 2557 : ผู้เล่า)

สังเกตเบ็งค้อผู้ชายเป็นหยังจั่งเป็นไค่ๆฟังเถียงลาวเบ็งว่า เหตุการณ์โดนมาแล้ว ว่าว่ามีฝัวเมียคู่หนึ่งอยู่กันมาหลายปี แต่ยังมีลูกจักคนเลย ฝัวเมียเป็นคนดี บ่มีไฟในละแวกนั้นลิตีเทียบได้ ทั้งสองครองฮักกันด้วยความลาบลิ้น ฐานะกะเริ่มดีขึ้นแล้วกะลวยมาก

ตามหลักแล้วถ้าเห็ดถึ๊กตามครรลองครองธรรมแล้วสิถวายอย่างคัก ความฮักของทั้งสองนอกจากความตายแล้วบ่มีอียังสิพรากจากกันไปได้ ทั้งสองสาบานกันว่าสิฮักกันทุกมือก่อนนอน จนเทวดาสงสัยว่าสองฝ้ายเมียคู่นี้สิฮักกันอีหลีบื้อ จึงคิดหาวิธีทดสอบฝ้ายเมียทุกมือฝ้ายเมียสิหุงหาอาหารเตรียมให้ฟัวกิน เห็ดห่อเข้าให้ฟัวเอาไปกินตอนเที่ยงยูไซ่ ส่วนฝ้างเมียกะตำฝ้ายซันอยู่เฮียน ก่อนไปนาฟัวกะสิกดอดแล้วจูบเมียด้วยความฮักและห่วงใย ฝ้ายเมียกะบอกฟัวให้ดูแลโตเองให้ดี แล้วกลับบ้านไวไว อย่ากลับหลังตะวันตกดินทั้งสองเห็ดแบบนี้เป็นประจำทุกมือ จนกระทั่งมือหนึ่งเทวดาอยากลองใจว่าสิฮักกันอีหลีบื้อ ยามเมื่อฝ้ายฟัวออกไปเฮ็ดไซ่ จึงแปลงกายเป็นชายหนุ่มมีอุปงาม และมีสร้อยทองแหวนเพชรพวงมาลัย อย่างเข้าไปหาฝ้ายเมีย และว่าว่าสวัสดิ์ นางกะบอกสวัสดิ์ตอบ และต้อนรับขับสู้ตามมารยาท ชายหนุ่มรูปงามถามว่า นางเป็นคนสวยขนาดนี้แต่งงานแล้วหรือยัง ฝ้ายหญิงตอบว่าแต่งงานแล้ว ฟัวออกไปเฮ็ดไซ่ ส่วนตัวข่อยกะทำงานบ้าน ชายหนุ่มคนนั้นบอกว่าบ่เนาเชื่อเลยว่สาวสวยอย่างเจ้าสิแต่งงานแล้ว สิเป็นหยังบ่ถ่าข่อยสิขอเจ้าแต่งงาน ทรัพย์สินแก้วแหวนเงินทองสิมอบให้นางเมิดทุกอย่าง ชายหนุ่มเว้าอย่างม่วนคัก ฝ้ายหญิงจึงบอกว่าบ่ได้ดอกข่อยมีฟัวแล้ว ถ่าท่านเว้าแบบนี้จงออกไปจากเฮียนข่อยเดี๋ยวนี้ บ่จั่งสันข่อยสิค่าเจ้า เจ้าหนุ่มคนนั้นจึงฟ้าวหนีไป มือที่สองหลังจากที่ฟัวออกไปทำไร่แล้ว พูชายคนเก่ากะมาอีกสะเหล้ว แล้วหย่างเข้ามาหาพูหญิงงามคนนั้น นางกะให้การต้อนรับตามธรรมเนียมคือเก่า ชายหนุ่มคนนั้นเว้าว่ามือคินนอนบ่กลับ เพราะเกิดมาบ่เคยเห็นพูหญิงคนนี้ได้ที่รูปร่างสวยงามอย่างเจ้ามาก่อน สิเป็นหยังบ่ถ่าเฮาสื่อขอเจ้าเป็นเมีย แก้วแหวนเงินทองทั้งเมิดสิมอบให้เจ้าเพียงพูเดียว หญิงสาวกะตอบว่าบ่ได้บ่ได้ แล้วบอว่าฮักฟัวข่อยหลายกว่าสิ่งใด แล้วบอให้ชายหนุ่มพุนั้นกลับไปชะชายหนุ่มคนนั้นกะมาเฮียนหญิงสวยทุกมือและเว้าแบบเดียวกันทุกมือเพื่อว่าฝ้ายหญิงสิใจอ่อน จนถึงมือที่ 5 ฝ้ายหญิงเริ่มคิดเปรียบเทียบว่าชายหนุ่มคนนี้เทิงหล่อเทิงสวย ส่วนฟัวจะขอเป็นคนไช่แสงงานแม้สิมีฐานะดีแต่กะร่างกายเหม็นเหม็นสาบ โคลน เห็ดให้หญิงสาวตอบทางฝ้ายชายหนุ่มว่าถ่าข่อยฮักอ้ายอ้ายต้องฮักข่อยคือฟัวข่อยฮักข่อยเด้อ ฝ้ายชายหนุ่มตอบว่าสิฮักหลายกว่าฟัวเจ้าฟุนละล็บลองได้ ฝ้ายหญิงกะเลยถามว่าเห็ดจั่งได้สิได้ค้อยู่นำกัน ชายหนุ่มตอบว่าให้ปาดคอฟัวเจ้าให้ตายท่อนี้เฮากะสิได้แต่งงานแล้วค้อยู่นำกัน ฝ้ายหญิงตอบว่าอีหลีเด้อ ถ่าจั่งสันคินนี้ข่อยสิปาดคอฟัวให้ตาย เพื่อพวกเฮาสิได้ค้อยู่นำกัน ว่าแล้วฝ้ายชายหนุ่มกะกลับไป ฝ้ายหญิงกะฝันเมิดเมิดมือ ฮอดยามฟัวกลับมาจากไซ่เมียกะจัดหาอาหารให้กิน และเข่านอนเล็กว่าผิดปกติจินฝ้ายฟัวสงสัยว่าเป็นหยังเมียจันนอนเร็ว จึงถามเมีย เมียตอบว่าเห็นอ้ายไปเฮ็ดไซ่เมื่อยามเบิดมือกะเลยอยากให้อ้ายเขามิแสง สิได้ลำบาก ฝ้ายฟัวคิดว่าเมียหวังดีกะเลยนอนแต่หัวค้ำ ขณะนั้นเทวดาได้เฝ้าเบิงเหตุการณ์ ตอน

ผัวกลับไปได้ทันหนึ่ง เมียเตรียมการไว้ได้เอามีดมาปาดคอผัว ขณะนั้นเทวดาผลอกลับไป ทำให้ช้อยบ่ทัน ฝ่ายเมียปาดคอผัวแล้วจึงฟาวเล่นหนีไป แต่ด้วยมนต์เทวดาเฮ็ดให้เล่นไป เล่นมาอยู่กับหมอง ผัวที่ตีปาดคอกะฮ้องคืนทูนทวายเลือดไหลนอง เทวดาหาวิธีช้อยจึง หยิบเอาหอยสังข์ที่เขาเก็บมาจากไซ กะเลยเอามาอุดคอจ่มมนต์ใส่เฮ็ดให้เลือดเซาไหล เฮ็ดให้ พุชายทุกมือนี่จั่งมีคอหอยสะแล้วเมื่อช้อยฝ่ายชายแล้ว กะเป่ามนต์ใส่ฝ่ายหญิงที่เล่นอยู่ให้มีสติ แล้วเทวดากะเล่าความจริงว่าเรื่องทั้งเม็ดคนได้เป็นคนเฮ็ดเอง แล้วบอกให้สองผัวเมียคู่นี้ฮักกันคือ แต่ก่อน แล้วรับปากว่าช้อยเหลือให้ผัวเมียคู่นี้มีลูกสืบทอดสกุลต่อไป พุชายกะมีคอหอย จนชুমือนี่

39. เรื่องอุบายของเศรษฐี (นายวีระ กชเสโร. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งยังมีเศรษฐีพูนหนึ่งที่มีลูกสาวที่ฮักหลายคนเดี๋ยวแล้วต้องการให้ลูกสาว ได้ออกเสียนนอนกับเศรษฐีแต่ลูกสาวกลับได้แต่งงานกับสามีที่หมกมุ่นในการเล่นแร่แปรธาตุ ให้ทองแดงกลายเป็นทองคำขึ้นมาได้จึงคอยพยายามหาตำรามาเรียนรู้แล้วจดตัวยามาประสม ตามสูตรเสียนเงินทองไปอย่างหลาย ฝ่ายพู่เมียกะห้ามปามแต่บ่เป็นผลจึงไปปรึกษาบิดาบิดา จึงให้คนไปตามลูกเขยมาหาแล้วบอกลูกเขยว่าตนมีสูตรในการเล่นแร่แปรธาตุที่ทำให้คนร่ำรวย จนถึงปัจจุบันนี้เศรษฐีจั่งกระซิบบอกลูกเขยเพียงสองคนแล้วให้ลูกสาวของตนปฏิบัติตามสามี ทุกอย่างแล้วเจ้ากะสิเห็นความเปลี่ยนแปลงไปเมื่อกลับมาถึงบ้านกะพ้อสามีของตนถางป่าเพื่อปลูก กล้ายตามทีพ้อเผ่าบอกชายหนุ่มขุดดินลึกเสอกแล้วนำหน่อกล้วยปลูกลงพ้อมกับร้ายคาถาเวลา ผ่านไปบ่โดนกล้วยกะออกผลเหลืองอร่ามเต็มสวนแต่ชายหนุ่มบ่ได้ใส่กับหน่วยกล้วยแต่กลับขูด นวลของใบกล้วยเก็บใส่ไหไว้เขาเฮ็ดแบบนี้จนพื้นที่ปลูกกล้วยของเขาขยายกว้างเป็นหลายร้อยไร่มี แม่ค้าพ้อค้าจากที่อื่นมาซื้อกล้วยของเขาจนมือนึงชายหนุ่มกะนำไหที่ใส่นวลกล้วยมาให้พ้อเผ่า แล้วพ้อเผ่ากะบอกให้ลูกสาวของตนไปนำไหใส่นวลกล้วยได้แล้วบอกลูกเขยว่านี่ละเงินที่ ได้มาจากน้ำพักน้ำแรงของเจ้าคั้นลูกเขยได้ฟังกะนี่กะละอายุใจในการเล่นแร่แปรธาตุของตนเอง จึงนำเงินมาลงทุนปลูกกล้วยทำให้ภรรยามีความสุขแล้วเศรษฐีกะหายหวังแต่เมื่อนั้นเป็นต้นมา

40. เรื่องเชียงเมียงมาก่อนไก่ (นางละม้าย กลังคำภา. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว ในเมืองหนึ่งมีนักปราชญ์ที่ชื่อเชียงเมียง พระยาปกครอง เมืองอยากทดสอบความเป็นปราชญ์ของเชียงเมียง จึงได้สั่งให้เสนาไปบอกกับเชียงเมียงให้มา หาเมื่ออื่นตอนเช้าแต่มีข้อแม้ว่าเชียงเมียงต้องมาก่อนไก่หากทำตามบ่ได้สิถูกลงโทษหลังจาก เสนาได้รับคำสั่งกะฟาวนำคำสั่งนี้ไปแจ้งให้เชียงเมียงได้รู้ในทันทีฝ่ายเชียงเมียงหลังจากได้รับ คำสั่งจากเสนากะบ่สู้สิกวิดก้อหยังพอดาเวนตคคินเชียงเมียงกะเข่านอนตามปกติจนเวลา

ล่องเลยใกล้สี่แจ่งไก่อ่กะขันแซวๆเชียงเมียงจึงลงจากเสียนเข้าไปหากอกไก่อ่แล้วจับเอาไก่อ่โตผู้โตหนึ่งเอามาผูกเชือกไว้ แล้วเชียงเมียงกะกลับขึ้นเสียนไปนอนต่อพอดาวเอนขึ้นเป็นมือใหม่เชียงเมียงจึงลุกจากที่นอนล้างหน้าล้างตาหาเข้ากินตามปกติบ่ได้รื้อร้อนอิหยังโดยบ่สนใจว่าเจ้าพระยาให้เข้าเฝ้าควนขนาดได้ตกตอนบ่ายตาเวนคล้อยค้ำแล้วเชียงเมียงจึงออกจากเสียนแล้วจะงูไก่อ่โตที่มัดเชือกไว้ย่างไปนำทางฟังเสียงไก่อ่ร้องจ๊อกๆนำหลังเชียงเมียงฮ้องดำไก่อ่ว่า“มิ่งสิฮ้องเฮ็ดหยังบ่ฮู้บ่ฮู้ว่าเจ้าพระยาให้ไปเฝ้าควนเขาบอกว่าให้กูย่างก่อนแล้วมิ่งย่างนำก่อน มิ่งสิฮ้องเฮ็ดหยังถ้ามิ่งบ่ฟังความกูกลับเมียบ้านกูสิฆ่ามิ่งต้มใส่ใบบักขาม”เชียงเมียงอย่างลากไก่อ่ไปนำทางไผมาพ้อกะพากันว่าเชียงเมียงเป็นหยังคือเฮ็ดบาปแท้ที่ยวลาไก่ย่างนำทางเชียงเมียงตอบไปว่า“พวกเจ้าสิมาเว้าดิข่อยเฮ็ดหยังกะเจ้าพระยาสั่งให้ข่อยไปเข้าเฝ้าก่อนไก่อ่ข่อยกะเลยงูไก่อ่มานำหลังนั่นเด้”คั้นเชียงเมียงไปถึงวังกะเข้าไปขานไหว้ท่านเจ้าพระยาแล้วถามพระยาว่า“มีความประสงค์อิหยังที่เอ็งมาเข้าเฝ้าก่อนไก่อ่บัดนี้ข้าพเจ้ากะได้ทำตามคำสั่งเรียบร้อยแล้วคืองูไก่อ่มาตามหลังสรูปกะคือข้าน้อยมาก่อนไก่อ่”หลังจากเจ้าพระยาได้ฟังแบบนั้นกะโมโหเคียดให้เชียงเมียงอยู่ในใจแต่กะคิดถึงคำสั่งอันคุมเครื่องของโตเองกะเลยเฮ็ดอิหยังเชียงเมียงบ่ได้

41. เรื่องอีกากับกาเหว่า (นางสุภาพ สาระโท. 2557 : ผู้เล่า)

อีกาสิต้องเลี้ยงลูกนกกาเหว่ามาตลอด เรียงมันเป็นแบบนี้ กาลครั้งหนึ่งอีกาออกหากินในหมู่บ้าน ถูกปิ่นชาวบ้านกระสุนเข้าไปคาอยู่ในสุดาก ด้วยความเจ็บปวดและขี้บ่ออก อีกาจึงเที่ยวบินไปขอความช่วยเหลือ เมื่อไปพ้อนกกาเหว่าอีกาจึงขอส้องให้นกกาเหว่าเอากะสุนออกให้ นกกาเหว่าบอกว่าถ้าข่อยช่วยเจ้าอีกาต้องเป็นผู้รับใช้ข่อยเลี้ยงลูกให้ข่อย อีกาตอบตกลงสิให้ข่อยเฮ็ดจั่งได้ข่อยกะยอมขอเพียงแต่เอากะสุนออกให้ข่อยได้ นกกาเหว่าจึงพาอีกาบินไปที่แม่น้ำแล้วเอาดากแซ่น้ำ ลูกกระสุนมันเป็นดินเหนียวถึน้ำกะละลายออก อีกาจึงเป็นผู้รับใช้นกกาเหว่าคอยเลี้ยงลูกนกกาเหว่าตามสัญญา แล้วนกกาเหว่ากะสิเข้าไปไขไว้ในฮังอีกาให้อีกาพักแล้วเลี้ยงลูกตลอดมา

42. เรื่องนางหมาขาว (นายพิบูลย์ ศรีทะนารัตน์. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่ง มีนางหมาขาวโตหนึ่ง ด้วยเหตุผลกลไลบ่ฮู้ได้ออกลูกมาเป็นคน คือผู้หญิง 2 คน นางหมาขาวกะเฝ้าเลี้ยงลูกมาจนโตใหญ่เป็นสาว เทิงสองมีรูปร่างงาม จนเป็นที่ล่ำลือมือหนึ่งพระราชเสด็จประพาสป่า ระหว่างทางได้พ้อกับลูกสาวคนใหญ่ของนางหมาขาว จึงรู้สึกหลงรักเข้า จึงชวนนางกลับไปพระราชวัง และได้อภิเษกสมรสกัน พระราชากะอยากเลี้ยงดูครอบครัวของนาง แต่นางกะบ่ยอมให้พระราชไปพ้อแม่เจ้าของ กลัวว่าพระราชสิฮู้ว่าโตเองเป็นลูกนางหมาขาว ฝ่ายนางหมาขาวเมื่อฮู้ข่าวว่าลูกสาวโตเองได้ไปเป็นเมียพระชาใน

วังจึงอดคิดสอดคลุกไปได้ จึงหาทางไปพ้อลูก นางหมาขาวย่างไปในวังกะถึกทหารไล่หนี นางจึงถ่ายามที่ทหารเปลอฟาวเล่นเข้าไปในวัง พอดีไปพ้อลูกสาวจึงฮ้องเอ็นลูกโตเอง ฝ่ายลูกสาวเมื่อเนมเห็นแม่กะพยายามจับไล่แม่หนี ย่านว่าพระราชาสีมาพ้อ แม่จึงฮู้สึกเสียใจหลายที่ลูกสาวไล่ตน จึงเล่นกลับบ้านแล้วเว้าเลียงลาวให้ลูกสาวคนน้อยฟัง ลูกสาวคนน้อยปลอบใจแม่บ่ให้แม่เสียใจ จึงได้ลูกกะเลียงแม่อเอง พี่สาวเขาคงอายุที่มีแม่เป็นหมา จึงไล่แม่มาหลังจากมือนั้นมีทหารนำความไปกราบทูลพระราชามีนางหมาขาวเข้ามาหาพระราชินี พระราชาทราบแล้วจึงถามความจริงจากพระชายาของตน พระราชาได้ฮู้ควมแล้วจึงฮู้สึกเสียใจที่ลูกสาวลืมพระคุณของพู่เป็นแม่ จึงจับไล่พระชายาของตนออกจากพระราชวัง แล้วพระองค์ได้เสด็จไปบ้านนางหมาขาวกะไปพ้อลูกสาวคนน้อยของนางหมาขาวที่มีรูปร่างงดงามบ่แพ้พี่สาวจึงรับมาเป็นพระชายาแทนแล้วให้นางหมาขาวเข้าไปอยู่ในพระราชวัง ส่วนลูกสาวคนใหญ่ของนางหมาขาวกะเลยเล่ล่อนไปบ่มีหม่องอยู่ ชาวบ้านพากันประณาม ทำให้นางต้องตกต่ำและกลายเป็นคนบ้าในที่สุด

43. เรื่องลูกเขยขี้อาย (นายพิบูลย์ ศรีทะนารัตน์. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งมีลูกเขยบ้านหนึ่งเพิ่งแต่งงานใหม่กะได้ไปอยู่ที่บ้านเมียเย็นมือหนึ่งแม่เฒ่าได้เฮ็ดกับเขามีแกงหอยกับลวกผักแม่เฒ่าเฮ็ดกับเขาเสร็จแล้วกะได้เอ็นทุกคนในครอบครัวให้มากินเข้าพร้อมหน้าพร้อมตากันลูกเขยซึ่งมาอยู่บ้านเมียใหม่กะยังบ่กล้ากินหลายด้วยความเงินอายและยังบ่คุ้นเคยกับคนในครอบครัวเมื่อกินข้าวเสร็จทุกคนกะเข่านอนกันส่วนลูกเขยนั้นกะนอนบ่หลับเพราะกินข้าวยังบ่ทันฮึดคิดถึงแกงหอยว่างแลงจึงลุกขึ้นมาตักแกงหอยใส่ถ้วยเข้าไปปลักกินอยู่ในโถงใบใหญ่เพาะย่านคนมาเห็นกะเลยหลีกกินในโถง กะบังเอิญแม่เฒ่าลุกขึ้นมากลางเด็กเพาะปวดเขี้ยวได้อันเสียงดังใน โถงแม่เฒ่าเลยช่งไปเบ็งเห็นลูกเขยกำลังตูดกันหอยอยู่ จึงถามลูกเขยว่า “เป็นหยังคือมากินอยู่ในนี้” ลูกเขยกะได้แต่อายปากบ่ออกแม่เฒ่าอดหัวร่อบ่ได้กะเลยบอกให้ขึ้นมากินคึบต้องอายดอก

44. เรื่องนกเต้เวด (นายมานิตย์ พลประถม. 2557 : ผู้เล่า)

โดนมาแล้วมีตายายคู่หนึ่งอาศัยอยู่ท้ายหมู่บ้านตายายมีหลานสองคนวันหนึ่งตากับยายลือออกไปเฮ็ดนาจึงสั่งให้หลานสองคนช้อยเฝ้าเข่ามีนที่ตากไว้แล้วห้ามบ่ให้หลานไปเล่นซุกชนหม่องอื่น หลานสองคนรับปากอย่างตั้งใจพอตกบ่ายแดดจัดเข่ามีนที่ตากไว้เริ่มเหี่ยวจากที่เต็มกระดั่งเหลือเพียงเคิงกระดั่งหลานสองคนเห็นว่าพอดีแล้วจึงเก็บไว้ได้ล้างบ้านยามแลงตากับยายกลับมาจึงเห็นเข่ามีนเหลือเพียงเคิงกระดั่งกะคิดว่าหลานสองคนบ่เฝ้าจนไถ่ขึ้นเขี้ยวจิกเข่ามีนกินหมดตากับยายจึงเอาไม้ตีหลาน เทิงสองทั้งที่หลานยังบ่ได้อธิบายหยังเลย ด้วยความโกรธ

ตากับยายตีหลานจนตาย มือลุนบาดนี้ยายตากเข้ามึนใหม่อีก แล้วออกไปเส็ดนาคือเก่า ขณะอยู่
ท่งนากะมีนกงสองโตบินมววนไปวนมาอยู่ใกล้ค้ำกับยาย เทิงฮ้องเต้เวดเต้เวดพอกลับมาจากเส็ด
นาคากับยายกะเห็นว่าเข้ามึนเหลือเคิงกระดิ่งคือเก่ากะเสียวใจนกงสองโตบินกลับไปกลบมายายฮู้
ว่านกงสองโตคือหลานของตนที่ตายไปยายจึงเลี้ยงคูนกงสองโตเป็นอย่างดีตลอดมา

45. เรื่องงูเห่ลียมคายพิษ (นายมานิตย์ อันธ. 2557 : ผู้เล่า)

งูเห่ลียมบมีพิษ แล้วมคคือแอกกัวฮ่อนหยังฟังเบ็ง ในสมัยก่อนนั้นงูเห่ลียมเอิ้นได้
ว่าเป็นงูพูยั้งใหญ่ งูเห่ลียมมีฤทธิ์เดชหลายกว่าสัตว์ทั้งหลายถ้าได้กัดบู้ปตายบู้ป กระทั่งกัดรอย
เท่ากะยังเส็ดให้สัตว์ต่างๆตายได้ทันที บมีสิ่งมีชีวิตโตได้สิทนพิษงูเห่ลียมได้สัตว์ทั้งเมิด ต้องพา
กันย่านตายเพราะพิษงูเห่ลียม มือหนึ่งงูเห่ลียมเห็นเกียนของชวานาผ่านมาจึงเกิดความมั่งม่วน
ยามเกียนได้ผ่านป่าไป งูเห่ลียมจึงได้กัดฮอยเกียนเพื่อให้ตาย มือลุนเกียนของชวานากะยังแล่น
มาได้คือเก่า งูเห่ลียมจึงคิดสงสัยว่าเกียนคือบตาย จึงได้กัดรอยเกียนซ้ำอีกเป็นเทียที่สอง มือที่
สามเกียนชวานากะยังแล่นมาได้คือเก่าอีก เสดให้งูเห่ลียมคิดเสียวใจหลายที่พิษของโตเองบ
สามารถเส็ดอันตรายต่อเกียนได้ งูเห่ลียมจึงประกาศสิคลายพิษของตนให้เมิดเพาะเข้าใจว่าพิษ
ของตนได้เสื่อมสภาพแล้ว สัตว์หลายชนิด กะพากันมารับเอาพิษ อันดับแรงจูงองางเข้าไป
ก่อน งูเห่ลียมเข้าไปรับพิษ งูแมวมะ งูทับทง แมงงอด แมงมูม ฯลฯ และอันดับสุดท้ายคือมค
ตะนอยได้ยื่นค้ำแอรออยู่โดนกว่าสิได้ถึงคิวโตเองเส็ดให้แอกกัว เห็นบ้อละมคตะนอยจึงแอร
กิวไผอยากแอกกัวกะไปยื่นค้ำแอรอต่อลูกหลาน

46. เม็ดเข้าเปลี่ยนสี (นายมานิตย์ อันธ. 2557 : ผู้เล่า)

อยากฮู้บว่าเข้าเฮากินจ้งมีหลายแนวเทิงเข้าก้า เข้าเม่า เข้าฮาง มีเรียงเวว่า โคนมา
แล้ว เม็ดเข้าที่เฮากินอยู่ทุกมือนั้นมีเม็ดที่ใหญ่ทอกับหน่วยบักพร้าว ชวานาสิเก็บเข้าไว้ในเล้า
เข้าแต่ละเม็ดสิมีสีขาวและมีเทพริคาอาศัยอยู่เม็ดละองค์ เทพริคาประจำเม็ดเข้าแต่ละเม็ดจะมี
รูปร่างที่งามหลาย เมื่อสิกินเข้าแต่ละเม็ดกะต้องขออนุญาตเทพริคาประจำเม็ดเข้า เทพริคา
ประจำเข้ากะสิไปจุติเทิงสวรรค์ เนื่องมาจากความสวยงามของเทพริคาเม็ดเข้า จึงกลายเป็นเหตุ
ให้กุกบุตรพูนึง แอบมั่งแอบเบ็งเทพริคาตอนชวานาเปิดเล้า ซั้นชมในความงามของเทพริคา
เม็ดเข้าอยู่ตลอด กะเลยคิดวางแผนสิเอาเทพริคาเม็ดเข้ามาเป็นเมียให้ได้ จึงคิดหาทางจนมื่อ
หนึ่งขณะที่ชวานาเปิดเล้า กุกบุตรพูนึงกะแอบอยู่ข้างเล้า พอได้โอกาสเฟิ่นฟาวกระโดดเข้ากอด
เทพริคาเข้า ทันทีโดยที่บั้นตั้งตัว เทพริคาเม็ดเข้าตกใจจึงพากันกระโดดลงจากเล้าเข้า บางคน
กระโดดไปถีกถ่าน บางคนกะกระโดดไปถีกจี้ตม บางกะกระโดดไปถีกจี้ถั่ว บางกะกระโดด
ไปในกอใบเตย เสดให้เม็ดเข้าที่เฮาเห็นอยู่ทุกมือนีมีสีต่างๆ กัน ไป กะสิมี เข้าก้า เข้าเม่า

47. เรื่องศีลห้ากับภูเขเลียม (นางบุญเลิศ ศิริสุรัตน์. 2557 : ผู้เล่า)

เล่าในทำนองสรภัญญ์ว่า ยังมีนิทานเก่า จะมาเล่าให้ท่านฟัง ได้ฟังแล้วหรือยัง นิทานตั้งแต่โบราณ อยู่เมืองทันตคาม จำเอาไว้ในตำนานมีชายผู้เก่งกล้า รับศีลห้าประจำใจ วันหนึ่งไปไถนาเสร็จแล้วมาปล่อยควายไป ควายเดินกินหญ้าใกล้จึงนำไปเอาควายคืน เดินไปไม่มองดูจึงมีภูเขเลียมกัดกลืน ชายนั้นตกใจตื่น รุกขิงกลืนเข้าทุกที มีมืออยู่ในมือ แต่ใจถือศีลห้าดีจะฟันจะทุบตีก็ไม่ดีทั้งมืดไปยึดศีลบริกรรม กล่าวคำว่าปาณาติยะ ร่างกายร้อนเหมือนไฟ ภูเขเลียมใหญ่ก็คืนรนไม่นานรูกก็คลายจากร่างกายไปจากคนศีลห้าได้บันดลให้พ้นภัยอันตรายอาณิสงส์ของศีลห้ามีค่ามากหากบรรยายถึงแม้ว่าเราตายศีลทั้งหลายคุ้มครองเรา

48. เรื่องมโนราห์บินบน สัตินเดินดิน (นางประไพ สอนบุญลา. 2557 : ผู้เล่า)

เล่าในทำนองสรภัญญ์ว่า พวกฉันจะร้องกลอนตอนสัทินพนเจร สัทินต้องเร่รอนเดินตะลอนตลอดเวลา เดินทางไปคนเดียวแสนโดดเดี่ยวเปลี่ยวเอคาเดินไปเข้าภูผ ตามป่าไม้ เพราะกรรมมี เสียงร้องนกกาเหว่า ตามภูเขาใจไม่ดี ฟังเสียงนางชะนีใจวิวอนเศร้าโศกา หูฟังเสียงมันร้องเหมือนเสียงน้องมโนราห์ สัทินต้องเรียกหาอยู่ตามป่าหาน้องนาง ตามหามโนราห์เดินก้มหน้าตลอดทาง คิดถึงแม่สาวาง ไม่เว้นว่างคร่ำครวญหา สัทินนั้นร้องไห้เพราะอยากได้มโนราห์ ไม่มีวาสนาบินขึ้นฟ้าเหมือนยุพิน มโนราห์นางบินบนท้าวสัทินต้องเดินดิน มโนราห์มีปีกบินเข้ามาชมรับบินขึ้นบน สัทินปีกไม่มี มีแต่กรรมจำต้องเดิน เดินไปร้องไห้ไปแสนอาลัยเรียกหานาง

49. เรื่องนกแก้วทอง (นางรัตนพร ปรีสมักร. 2557 : ผู้เล่า)

เล่าในทำนองสรภัญญ์ว่า นิทานนกแก้วทอง มีสองตัวไม่ถูกกัน นิสัยก็ต่างกันตัวหนึ่งนั้นนิสัยดี ตัวหนึ่งมีสันดานอันธพาล ฆ่าทุบตีสำหรับตัวที่นิสัยดีบินหนีไปจากจรไปอยู่กับญาติ ท่านปราณีได้สั่งสอน นกกลางวันไม่ให้นอนท่านสั่งสอนอบรมธรรม กลางคืนก็สวดมนต์ เหมือนกับคนได้จดจำญาติเป็นผู้นำให้กระทำสิ่งดีงาม ต่อไปจะได้กล่าวถึงนกแก้วตัวเลวทรมานนิสัยชอบลามปาม ไม่เกรงขามกระทั่งคนเป็นนกชอบต่อสู้ได้ไปอยู่กับพวกโจรตัวนี้แสนมีดมนอยู่กับคนที่เกรงพวกโจรได้สอนเอา ให้เขาไปอยู่พื้นเพเกราทุกเวลาแล้วก็พากันปล้นกินพวกโจรมันจัญไร เพราะนิสัยมันเคยชินพวกเราเคยได้ยีนองค์มุนินทร์ท่านสอนมากบคนใช้เวลาคุณนิสัย ให้ดีดี

50. เรื่องกลดิกวามนต์ (นายเชิดพงษ์ พลตรี. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่ง มีแม่หม้ายคนหนึ่ง ส่างเขียนอยู่ฝั่งแม่น้ำ นางเป็นคนเที่ยงามเที่ยงสาว รวยทรัพย์พ้อม บ่มีหญิงคนใดเทียบรัศมีของนางได้ ชาวเรื่องความงามของนางแพร่ไปทั่ว

เมือง คนทุกหมู่เหล่าจะอยากมาเบียดความงามของนางมาอีกหลายเต็มไปเบียด มาชมมือบ่ได้ขาด ขำความงามของนางกะลือไปสอดหูพระราชานพระราชายังบ่ได้แต่งงานพระราชาก็เอ็น เสนาน้อยใหญ่มาปรึกษาหารือ เสนาเห็นดีน้ำ แล้วพาพระราชาสด็จไปเบียดความงามของนางว่า ลิสมคำเล่าลือหรือบ่ คั่นเสด็จใกล้ถึงบ้านนาง นางเหลียวเห็นราชรถกะแนใจว่าเป็นขบวน พระราชา นางจึงลงไปฮับเสด็จพระองค์ แล้วค้อนฮับอย่างสมเกียรติ นางกะทูลถามพระองค์ ว่าเสด็จมาหม่องนี้เพื่อประสงค์อียัง ราชากะตอบว่าข้ามาหม่องนี้บ่ได้อยากได้หยัง ได้ยินคน ยกยอชมเชยว่าเจ้าเป็นคนพงามกะเลอยอยากเห็นกับตาจึงได้เสด็จมาเบียดด้วยโตเอง นางเวว่า พระราชาท่านชมขำน้อยเกินไปแล้ว ขำน้อยบ่ได้สวอย่างที่คนเขาเวว่าดอก เอาละนางงมคั่ง คำเขาล่าลืออียะหี แล้วพระราชากะถามว่า ผัวนางตายไปโดนหรือยัง นางตอบโดนหลายปีแล้ว เจ้าคะแล้วอิจันได้เก็บกระดูกของผัวมาไว้บูชาเทิงบ้าน ตอนแต่งงานได้สาบานกันไว้ว่า บ่ว่า ไผ่ตายก่อนกะตาม คนที่มีชีวิตอยู่สิบ่แต่งงานใหม่นอกจากสิเกิดมาพ้อกันอีกชาดหน้า เสา จังสิแต่งงานกันอีกเจ้าคะ อำมาตย์พู่ใกล้ซิดพระราชาก็เวว่าต่อไปว่า ขำแต่แม่นางพุลอโถม ถ้า หากว่าพระราชาสื่อแต่งงานกับเจ้าเพื่อให้เจ้าเป็นพระมเหสีปกครองไพร่ฟ้าประชาชน ท่านสิ ขอมรับบ่อนางจึงตอบไปว่า ขำแต่พระอาญาบ่พ้นเกล้า ขำน้อยได้สาบานต่อสามิไว้แล้ว ว่าสิ บ่อแต่งงานอีก ขอให้พระองค์ทรงเมตตราต่อขำน้อยด้วยเถิดทุกคนได้ฟังคำเวของนางอย่าง ละเอียดบ่มีข้อสงสัยอียัง จึงได้พาพระองค์กลับพระราชวัง คั่นพระราชากลับไปสอด พระราชวัง จิตใจกะคิดถึงคำเวของนางที่บ่ยอมแต่งงานกับพู่ได้อีก เป็นสอดพระราชานางกะ ยิงบ่เอา นางกะยังสาวอยู่ สิเป็นจริงบ่ที่นางสิบ่แต่งงานใหม่ เป็นไปบ่ได้ เราต้องหาความ จริงจากนางให้ได้หลายมื่อต่อมา พระองค์จึงให้บริวารไปติดประกาศไว้ทั่วเมืองว่า ถ้าชายคน ไตสามารถแต่งงานกับสาวหม้ายได้ จะแบ่งสมบัติให้ครึ่งหนึ่ง ขำนี้แพร่สะพัดไปทุกหัวเมือง ชายคนหนึ่งซึ่งเป็นคนยากจน มีอาชีพค้าขายทางเรือสำเภา แต่เป็นคนขยันขันแข็งรูปร่าง หน้าตาดีได้อินขำนี้เข้าจึงไปยังพระราชวังเพื่อขอเข้าเฝ้าทูลถามความจริงจากพระราชาก็ เมื่อได้ เข้าเฝ้าจึงทูลถามพระราชากะพระอาญาไม่พ้นเกล้าเป็นความจริงแม่นบ่ที่ถ้าไผ่สามารถ แต่งงานกับหญิงหม้ายได้พระราชาก็แบ่งสมบัติให้ครึ่งหนึ่ง แล้วแบ่งเมืองให้ปกครอง พระราชาตอบว่าเป็นความจริง จากนั้นชายคนนั้นกะทูลลาพระองค์กลับบ้านด้วยความดีใจ เตรียมพิธีไปหากระดูกมาเผาไฟ ค้อนทุบให้เป็นชิ้นน้อยชิ้นใหญ่ใส่ขวดโหล แล้วเอาผ้าขาวมัด ปากขวดใส่เรือสำเภา แล้วออกล่องเรือไปนำแม่น้ำ พอถึงบ้านของแม่นางจึงจอดเรือไว้ที่ท่าน้ำ และขึ้นไปหาแม่นางเทิงบ้าน แม่นางเห็นจึงถามว่าท่านมาหาไผ่ ผมจะมาขอพักที่ร่มไม้ของแม่ นาง พอดีผมเป็นพ่อค้าทางเรือสำเภาได้เดินทางผ่านมาเห็นว่าที่หม่องนี้มีเรือนผู้คน จึงอยากสิ

ขอพักหลายมือแน่นอนงตอบว่าเอาโศคติพักจ๊กมือกะแล้วแต่ ตามสบาย พ่อค้าคิดจิตใจที่หญิงคนนี้เป็นคนใจดีหลายมือผ่านไปกระบ่มือหยัง ต่างคนต่างทำมาหากิน พ่อค้าออกไปขายของแต่เช้าไปเย็นกะมาเป็นเวลาหลายเดือน ต่างคนต่างอยู่ มือหนึ่งฝนตกหนักบ่หยุด พ่อค้ากะยังนอนตากฝนอยู่ที่ร่มไม้ใหญ่ั่นเอง นางเหลียวเห็นกะลูโตน จึงตะโกนบอกให้พ่อค้ามานอนใต้ถุนบ้านกะได้ฝนมันตก พ่อค้าได้ยินจึงหอบข้าวของมาไว้ใต้ล่างบ้าน แม่นางผู้ฮักมันในคำสาบานจึงบอกกลับกระดูกลัวว่า พี่ไม่ต้องห่วงเด้อพ่อค้าพักที่ใต้ล่างเฮา เขามาค้าขาย น่องบ่ได้ม๊กเขาขอให้พี่เข้าใจเด้อ พ่อค้าที่พักอยู่ใต้ล่างได้ยินทุกคำเว้าของนาง ชายพ่อค้ากะนำกระดูปลอมที่เตรียมไปออกมา แล้วเว้าว่า แม่นางอันเคยเป็นที่รักของข้า ข้ามาพักกับแม่นางผู้แสนสวยมือนี้ อ้ายบ่ได้ม๊กแม่นางคนนี้จะของให้เข้าใจอ้ายเด้อเพราะฝนมันตกแม่นางแสนสวยจึงเอิ้นให้อ้ายมาพักใต้ล่างบ้านของนาง ว่าแล้วกะหอมจูบขวดกระดูเหมือนฮักนางคักแน่น ส่วนสาวห่ม้ายแสนสวยเกิดสงสัย เห็นผิดสังเกด จึงย่างไปเบิงถามพ่อค้าว่า ท่านกเว้ากับไฟบ่ดอกแม่นางคือเมียของช่อยตายไปหลายปีแล้วเหลือแต่กระดู เราได้สาบานกันไว้จะไม่แต่งงานกับไฟอีกโธ! พ่อค้าเราหัวอกเหมือนกันเลยผิวของช่อยกะตายไปแล้วเหลือแต่กระดูคือกัน บ่เชื่อขึ้นไปเบิงกับช่อยเทิงบ้านได้เลย ว่าแล้วกะจูบแขนพ่อค้าขึ้นไปเทิงบ้านเพื่อเบิงกระดูกลัวเจ้าของความสนิทสนมเกิดขึ้นทันที ท่านนอนข้างเทิงบ้านกะได้เด้อ เสามันหัวอกเดียวกัน แต่ก่อนบ่เห็นเว้าให้ฟังเลย ช่อยกะบ่อยากเว้าหยังดอกบ่กล้าเว้าว่า เอะละท่านนอนชะก่อนนี้กะดึกแล้วเจ้าลิเมื่อมืออื่นต้องตื่นแต่เช้าอีก ถ้ามีอิหยังให้ช่อยช่อยค้อยค้อยกันมือหลัง ต่างคนต่างแยกย้ายเข้าห้องนอนของตนเอง เหตุการณ์ไม่คาดฝันกะเกิดขึ้น เมื่อพ่อค้าบ่ได้นอนหลับสนิทเหมือนแม่นาง ชายพ่อค้าจึงนำขวดกระดูของสามิแม่นางมาตั้งทับขวดกระดูของปลอมที่เขานำมาด้วย เมื่อจัดการเสร็จเรียบร้อยแล้วกะเข้าไปนอนคือบ่มีหยังเกิดขึ้นตื่นเช้า แม่นางตื่นขึ้นมาชายพ่อค้ากะตื่นพร้อมกัน พ่อค้าเอิ้นให้แม่นางมาเบิงขวดที่ทับกันอยู่ จึงเอิ้น แม่นาง แม่นางมาเบิงนี้ ผิวของเจ้ามานอนกับเมียของข้า ผมเสียใจเหลือเกิน แล้วแม่นางเฮ็ดแบบได้ ถ้าข้าบ่มานอนเทิงบ้านผิวของแม่นางกะคงบ่ได้มานอนกับเมียของข้า เมื่อสาวห่ม้ายเห็นขวดกระดูทับกันอยู่จึงหยิบกระดูผิวขึ้นมา แล้วด่าว่า บักสันดาน กูนะฮักและบูชามึง ชื่อสัตย์กับมึงมาตลอด แม้แต่พระราชากูยังบ่เอา ขนาดเหลือแต่กระดูมึงยังมีเกสตัณหา สิ้นสุดกันเสียทีกูกับมึง ว่าแล้วนางกะเอากระดูผิวโยนลงแม่น้ำ อย่างบ่ใยดี จึงหันมาเว้ากับพ่อค้าว่าเอาละพ่อค้าท่านสิให้ฉันเฮ็ดแบบได้ พ่อค้าตอบว่าแม่นางสิให้อิหยังข้ากะบ่พอใจเลย ข้าอยากตายตามเมียข้าไป ให้มันสาสมกับความฮักของเฮา นางจึงบอกว่าเมื่อผิวของข้าเฮ็ดกับเมียของเจ้าแบบนี้ฉันจะยอมเป็นเมียของเจ้าเจ้าลิตกลงบ่ เมื่อกระดูเป็นได้ เฮากะเป็นได้เจ้าสิว่าแบบได้ ชาย

พ่อค้าตอบแม่นางว่า สุดแท้แต่แม่นางครับ ทั้งสองจึงวิ่งเข้ากอดกันด้วยความรักในมือต่อมา พ่อค้าจึงพาเมียไปกราบทูลพระราชชา พระราชาจึงแต่งตั้งและมอบทรัพย์สมบัติตามที่ประกาศไว้ ทั้งสองคนจึงครองรักกันอย่างมีความสุขตลอดมา

51. เรื่องเศรษฐีกับหลวงพ่อกะถอน (นายไพบูลย์ สีสุระ.2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีหลวงพ่อกะถอนกับเศรษฐี มีมือหนึ่งหลวงพ่อกะถอนไปบิณฑบาตรูปเดียวส่วนหลวงพ่อกะถอนอยู่วัดเศรษฐีบิณฑบาตผ่านบ้านหลังหนึ่ง ก็มีโยมคนหนึ่งเห็นเศรษฐีว่านิมนต์ก่อนที่เศรษฐีแล้วจะเอาของจั่วถวายเศรษฐีแล้วเศรษฐีกลับวัดแล้วบอกกับหลวงพ่อกะถอนว่ามีของแสบมาฝากหลวงพ่อกะถอนว่ามีอีกให้มาให้เศรษฐีตอบว่านี่ของจั่วแล้วหลวงพ่อกะถอนบอกว่าให้โยมมาเสียดให้จากนั้นโยมก็เสียดจนแล้วนำมาถวายหลวงพ่อกะถอนแล้วหลวงพ่อกะถอนนั่งฉันกับเศรษฐีหลวงพ่อกะถอนถามว่าเอามาจากไหนเศรษฐีตอบว่าไปเอามาจากแม่จั่วเศรษฐีบอกว่ามีคนอื่นสืบทอดหลวงพ่อกะถอนไปเอาของสวดยามเช้าเศรษฐีพาหลวงพ่อกะถอนไปที่ทุ่งนาแล้วเศรษฐีบอกให้หลวงพ่อกะถอนไปเอาของจั่วโดยให้หลวงพ่อกะถอนเอามือจกไปในอันนั้นของจั่วแล้วจั่วตกใจเล่นเอามือของหลวงพ่อกะถอนไปนำก้อนจั่วเศรษฐียื่นหัวขวันจนขาดใจตายจากนั้นหลวงพ่อกะถอนสามารถเอามือออกได้แล้วจะอย่างไรไปตบหัวเศรษฐีที่เสียชีวิตแล้ว

52. เรื่องกบ (นางบุญเพ็ง สมหวัง. 2557 : ผู้เล่า)

เรื่องมีอยู่ว่าคุณกบตีพาทันวางไข่และฟักไข่เวลาผ่านไปก็มีกบจำนวนมากออกหากินชวานกจะออกหากินก็ออกกันคือจับปลาจับกบในตอนยามคืนมีกบโตหนึ่งกระโดดมาถูกขาของชวานกด้วยความขี้สงสัยว่าคืออิหยังแล้วชวานกจะจับกบตัวนั้นไปพอกกลับถึงบ้านชวานกคนนั้นลืมนิดผัดถึงที่ไข่ขังกบไว้เสียดให้กบสามารถกระโดดออกมาได้ในช่วงใกล้สี่แจ้กบกระโดดออกไปบริเวณหน้าบ้านกบแหมไปเห็นพระกำลังบิณฑบาตอยู่กบก็อยากที่จะเป็นพระขึ้นมาทันทีจึงตัดสินใจติดตามพระไปจนสอดวัดนั่งดูพระฉันอาหารจนเสร็จขณะนั้นกบก็มองไปเห็นโยมกำลังเอาเศษอาหารที่เหลือจากการฉันของพระไปเทให้ไก่กบก็เลยมีความคิดอยากเป็นไก่เพราะเป็นไก่ก็ต้องเสียดอิหยังก็ได้กินส่วนพระต้องออกไปบิณฑบาตตั้งแต่เข้าต่อมาก็มีหมาตัวหนึ่งเล่นมากัดไก่กบก็เห็นอีกและก็อยากเป็นหมาเพราะสามารถทำร้ายไก่ได้กบตัวนี้กระโดดนำหมาไปอย่างติดๆตลอดเวลาต่อมาจะมีวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งย่างมาตามหนทางมุ่งหน้าไปยังวัดหมาเห็นเข้าจะเห่าวัยรุ่นอย่างเสียงดังวัยรุ่นด้วยความใจฮ้อนกะเตะหมาเข้าอย่างจังเสียดให้หมาอนหมอบอยู่กับพื้นกบตัวนี้เกิดขานขึ้นมากะเลยมีความคิดใหม่คืออยากเป็นวัยรุ่นจึงติดตามกลุ่มวัยรุ่นกลับมายังวัดอีกเที่ยวหนึ่งกะถึงเวลาเที่ยงมีอากาศฮ้อนคักเสียดให้เศษอาหารที่ไก่กินบ่หมดคักกินหมิ่นต่อมากะมีแมงวันหลายโตบินมาตอมเศษอาหารก่อให้เกิดความรำคาญต่อกลุ่มวัยรุ่น

แล้วผู้คนหลายกบกะมีความคิดที่เปลี่ยนไปอยากตีเป็นแมลงวันบ้างจึงขยับเข้าไปใกล้ๆฝูงแมงวันและในขณะนั้นกะมีแมงวันตัวหนึ่งบินมาเกาะอยู่ชานดั่งของกบกบก็ใช้ลิ้นตัวดแมงวันเข้าปากในขณะนั้นกบกะเกิดความสับสนกับตนเองอย่างมากเป็นหยังกะปัดด้งนั้นเป็นตัวของตัวเองดีกว่า

53. เรื่องอีแฆเป็นหยังบมีลิ้น (นางบุญเพ็ง สมหวัง. 2557 : ผู้เล่า)

สังเกตบิงดีเด้อว่าแฆเป็นหยังจ้งบมีลิ้น ฟังสิเว้าให้ฟังเด้อ กาลครั้งหนึ่งในบิงกลางป่าหม่องหนึ่ง กระจ่ายออกหากินริมบิง อีแฆกะอยู่กลางบิง อีแฆแนมเห็นกระจ่ายจึงสู้สิ๊กหิวอยากสิกกินกระจ่าย กระจ่ายอยากกินบักเด้อแต่ว่ามันอยู่คนละฝั่งแม่น้ำ มันจึงฮ้องบอกอีแฆว่า ข่อยสิขอเป็นหมูกับเจ้า ถ้าเจ้าให้ข่อยเป็นหมูข่อยสิขอขี้หลังเจ้าไปฝั่งฟู้นเพื่อกินบักเด้อ อีแฆคิดในใจว่ายอมเป็นหมูกับกระจ่ายเพื่อให้กระจ่ายขี้หลังเมื่อถึงกลางน้ำกระจ่ายกะสิตกเป็นอาหารอันโอชะของอีแฆ อีแฆจึงตกลงเป็นหมูกันกับกระจ่ายและเอิ้นบอกกระจ่ายขึ้นขี้หลัง เมื่อเดินทางถึงกลางบิงอีแฆเลยเอาปากจับกระจ่ายไว้ กระจ่ายขอร้องว่าอย่าเพิ่งกินข่อยเลย เดี่ยวพอไปถึงฝั่งฟู้นข่อยสิให้เจ้ากินเอง อีแฆบอกว่าถ้าไปถึงฝั่งเจ้ากะกระโดดหนีข่อยไปแม่นบข่อยฮู้ทัน ว่าแล้วอีแฆจึงพากระจ่ายเข้าฝั่งและฮ้องว่า ฮีม ข่อยสิกินเจ้า กระจ่ายบอกว่าต้องฮ้องว่า ฮ่าๆ ข่อยสิกินเจ้า จ้งสิให้กินเมื่ออีแฆฮ้องฮ่าๆ กระจ่ายจึงถีบลิ้นอีแฆสุดแรงจนเฮ็ดให้ลิ้นอีแฆขาด ฟาวขึ้นมานั่งยุฝั่งเว้าเยะเย้ออีแฆว่าเจ้าบมีลิ้นแล้วกินข่อยบได้ดอก อีแฆเคียดแสงที่เสียโงให้กระจ่าย แต่เฮ็ดหยังบได้ และเป็นสาเหตุที่เฮ็ดให้อีแฆบมีลิ้นตั้งแต่นั้นมา

54. เรื่องหินคำ (นายปรีชา ดวงมะสูง. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่ง มีหมู่บ้านใหญ่ หมู่หนึ่ง มี 6 หลังคาเฮียน ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของแม่น้ำชี หมู่บ้านแห่งนี้อาศัยอยู่แบบพอเพียง ผู้นำหมู่บ้านได้ปกครองตามหลักศีลธรรม เมื่อมีบ้านกะต้องมีวัด เฮ็ดให้มีการปรึกษาหารือกันว่าสิสร้างวัดในที่ตรงได้ ชาวบ้านทุกคนจึงช่วยกันสำรวจพื้นที่ที่เป็นเขตในการสร้างวัด เมื่อได้พื้นที่แล้วแต่มีลักษณะพื้นดินต่ำเฮ็ดให้ต้องหาดิน หาดินมาถมให้สูงขึ้น ผู้นำหมู่บ้านจึงพาชาวบ้านไปหาดิน หาดินมาถมที่ ออกตระเวนไปกะพ้อดินปนหินศิลาแลงแห่งหนึ่งเหมาะสำหรับนำมาถมที่ จึงช่วยกันขุดและใช้เกวียนมากองไว้บริเวณหม่องที่สิสร้างวัด ใช้เวลาขุดอยู่หลายมื่อ จึงได้ดินและหินตามความต้องการ ทุกคนต่างช่วยกันปรับหน้าดินให้เสมอกัน โดยเอาบักจกขุดปรับหน้าดิน เมื่อทุกคนกำลังเฮ็ดงานอยู่นั้น ก็เริ่มเกิดความประหลาดใจว่าเป็นหยังก้อนหินจึงมีลักษณะคล้ายทองคำ จึงถามกันว่ามันแม่นทองคำบ่ ทุกคนลงความเห็นว่า เป็นทองคำอย่างแน่นอน จึงช่วยกันแยกดินและหินทองคำออกจากกันตกตอนแลงผู้นำหมู่บ้านจึงประชุมกับชาวบ้าน และกล่าววว่า “เป็นกาลดีที่พวก

ชาวบ้านเฮลีสได้สร้างวัดและหินได้กลายเป็นทองคำ พวกเฮลีสเอาทองคำไปขายและเอาเงินมาสร้างวัดให้มันแล้วเป็นการบำรุงพระพุทธศาสนา ทุกคนอย่าคิดแนวอื่น ขอให้ยึดมั่นในการทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา บุญกุศลที่พวกเราสร้างจะนำพาให้เราประสบความสำเร็จ ความเจริญ และมีความสุขกายสุขใจทั้งชาตินี้และชาติหน้า” เหตุที่กล่าวแบบนี้เพราะย่านที่ชาวบ้านลิลอกมาก พวกนักลัทธทองคำหนีไปจากหมู่บ้าน จึงกล่าวโน้มน้าวในเรื่องความเชื่อในทางพระพุทธศาสนา จากนั้นผู้นำหมู่บ้านและชาวบ้านกะทยอนำหินทองคำไปขาย เพื่อเอาเงินมาสร้างวัดจนเสร็จเรียบร้อย เมื่อวัดสร้างแล้ว กะยังเหลือหินทองคำอีกหลาย ผู้นำหมู่บ้านจึงเรียกประชุมชาวบ้านเพื่อสืบทอดให้ครัวเรือนละต่อๆ กัน ครัวเรือน ชาวบ้านต่างดีใจ และกลายเป็นเศรษฐีกันทุกคน

55. เรื่องขายเปิด (นายสลับ ดรวิชา. 2557 : ผู้เล่า)

สมัยก่อนชาวจีนกำลังหลงไหลเข้ามาทำการค้าขายในประเทศไทยมีตาแป๊ะคนหนึ่งหาบของขายผ่านหมู่บ้านหนึ่งหมู่บ้านนั้นมีบึงขนาดใหญ่ในบึงหม่องนั้นมีนกเป็ดหลายโตน้อยอยู่ส่งเสียงอ้ออ้งไปทั่วบริเวณบึงมีชาวบ้านคนหนึ่งเองวิ่งออกไปเลี้ยงในทุ่งนาแล้วชาวบ้านคนนั้นมานั่งเฝ้าเมื่อได้ส้มไม้ข้างบึงนั่งเบ็งนกเป็ดน้ำพอดตาแป๊ะหาบของผ่านมาคิดว่าชาวบ้านคนนั้นเลี้ยงเป็ดเป็นเจ้าของเป็ดตาแป๊ะเลยขอซื้อเป็ดกับชาวบ้านชาวบ้านจึงขายเป็ดให้ในราคา300 บาทตาแป๊ะจึงตกลงและจ่ายเงินให้กับชาวบ้านทันทีชาวบ้านจึงบอกให้ตาแป๊ะเข้าไปไล่เป็ดเอาเองแล้วเป็ดกะลิบขึ้นบินไปถ้าเป็ดบินไปลงหม่องได้ตาแป๊ะค่อยจับเป็ดชาวบ้านเมื่อได้เงินแล้วจึงฟ้าไปทันทีตาแป๊ะหาบของแล่นตามนกเป็ดที่บินไปเรื่อยๆ แต่กะบ่เห็นจนฮอดยามมือแลงฝนตกหนักทั้งหนาวลมกะแสงแต่ตาแป๊ะบ่ท้อถอยพอดมีชาวบ้านสองคนเป็นฝัวเมียกันมาหา กบหาเขียดในทุ่งนาแต่ฝนตกหนักจึงเข้าไปนอนหลบฝนในเถียงนาตาแป๊ะเห็นกองไฟที่ก่อไว้ในเถียงนาจึงเข้ามานั่งผิงไฟโดยที่บ่รู้ว่ามีสองฝัวเมียนอนอยู่บนเถียงนาและสองฝัวเมียนั้นกะบ่รู้ว่ามีตาแป๊ะอยู่ข้างล่างฝัวจึงเว้ากับเมียว่า “มือนี้มีความสุขบ่ม่วนบ่” เมียจึงตอบว่า “มีความสุขคือจั่งได้ขึ้นสวรรค์เลย” ตาแป๊ะได้ยินดังนั้นจึงฮ้องถามทันทีว่า “พวกคืออยู่บนสวรรค์เห็นเป็ดอ้อไหม”

56. เรื่องหัวล้านหลั่นครุ (นายสลับ ดรวิชา. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่ง มีทิดทองกับทิดถมเป็นเสี่ยวกันเรียนหนังสือมาด้วยกันแต่น้อยถึงฐานะต่างกันแต่ทั้งสองกะบ่แบ่งแยกชั้นวรรณะทั้งสองบวชเรียนนำกันจนสึกออกมาช้อยเหลือพ่อแม่ประกอบการทำงานอาชีพด้วยความขยันขันแข็งมือหนึ่งมีพ้อคำแร่ขายน้ำมันใส่ผมมาขายในหมู่บ้านทิดทองกับทิดถมบ่ฮู้หยังพากันซื้อมาใช้คนละขวดต่อมาบ่โดนผมของทั้งสองไหล่น

ออกๆจนกลายเป็นคนหัวล้านกบาลใสไปทั้งคู่งิ๊งสองกะอยากอายุคนบ่อยากออกไปไสกินบ่ได้นอนบ่หลับชาวบ้านฮู้เรื่องกะหลอกกว่าให้อานันเอนี่มาทาแต่กะบ่ได้ผลให้อาหนวดเต่าเขากระต่ายน้ำลายขุ่นจนสอดหลอกให้อาชีโก้ไปมาทาทั้งสองกะหลงเชื่อกลายเป็นโตตลกในหมู่บ้านเทิงสองชวนกันออกเดินทางไปในป่าจนไปพ้อโยคีกลางป่าโยคีบอกว่ให้ไปมุดน้ำในสระน้ำข้างอาศรมสามเทียผมกะสิงออกออกมาคือเก่าทั้งสองจึงทำตามมุดเทียแลกลโผล่หัวขึ้นมาผมกะขึ้นมานิคหน้อยเทียที่สองกะออกมาพจกหน้อยเทียที่สามผมนั้นเต็มหัวแต่เทิงสองมีแผลเป็นกลางหัวเนื้อตายผมจึงไม่ขึ้นแทนที่สิปรักษาโยคีเทิงสองปรึกษาตนเองว่าหากมุดเทียที่ซิมผมจะเกิดอีกแน่จึงดำน้ำลงไปอีกแต่ทว่าโผล่หัวขึ้นมากลับกลายเป็นหัวล้านกบาลใสคือเก่าโยคีช้อยฮี้ยังบ่ได้อีกแล้วทั้งสองฮ้อยให้ย่างกัมหัวกลับบ้านด้วยความผิดหวัง

57. เรื่องคนตาบอด(นางประครอง ดิสุวรรณ. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่ง มีคนตาบอดอยู่สองคนชวนกันไปลักเลียพระ กะตกลงกันว่าห้ามหัวห้ามท้ายลงไปใต้ม่น้ำ ตกคำพอลักเลียในวัดมาได้กะพากันห้ามไปในสระ ต่างพากันจำพายกันใหญ่ จำไปกะไปชนต้นบักขั่งที่อยู่ตรงขอบสระ บักขั่งสุกได้ตกลงมาในเลียคนตาบอดคิดว่าเจ้าของเลียพาดมาใส่พวกตนจึงพากันกินอย่างอ่อย และพายเลียหนีไป พายจำพายอยู่แบบนั้นจนซอดแจ้ง พระลือออกบิณฑบาตจึงลงมาจากกุฏิเห็นคนตาบอดพายเลียในสระน้ำของวัด พระจึงถามคนตาบอดว่า “สิเอาเลียอาตมาไปใส เอาเลียกินมา” สองบอดจึงคุยกันว่า “มันเป็นแนวได้เฮาคือห้ามเลียลงแม่น้ำแล้ว เป็นหยังพระคือตามมาทันวะ” พระจึงถามต่อไปว่า “สิเอาเลียอาตมาไปใส” เจ้าบอดตอบว่า “สิเอาไปขายนั่นตัว ถามได้” พระเว้าว่า “เอาไปขายแล้วเป็นหยังมาพายอยู่ในสระ” ตาบอดคำกันเองว่า “อ้าวบักบอด ญบอกลให้ห้ามลงแม่น้ำบ่แม่นห้ามลงสระ” “แล้วเป็นหยังบ่บอกข้อยดิๆกะตาข้อยแนมบ่เห็น” “ตาข้อยกะแนมบ่เห็นคือกัน” เลียงกันไปเลียงกันมา สุดท้ายเจ้าบอดเทิงสองจึงถูกพระทำโทษ

58. เรื่องผีปอบ (นายประเสริฐ พลตรี. 2557 : ผู้เล่า)

นานมาแล้ว ในหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เป็นหมู่บ้านที่ผู้คนเรียนวิชาอาคมทางไสยศาสตร์ซึ่งวิชาทางไสยศาสตร์นี้ถ้าใครรักษาบ่ได้สิกลายเป็นปอบมือหนึ่งนายสา ซึ่งเป็นคนที่บ่เชื่อทางเรื่องไสยศาสตร์ ได้ไปใส่เบ็ดกับหมู่บ้านหนึ่งคนชื่อนายโจ เมื่อถึงเวลาประมาณสามทุ่มทั้งสองจึงออกไปยามเบ็ด โดยใช้ไฟพ้อมแบด เมื่อย่างไปตามสถานที่ที่ตนได้ใส่เบ็ดไว้กะแยกกันไปนายสาได้ปลาหลายโต มีแต่ปลาค้อ ปลาตุก ตัวใหญ่ ๆ จึงรู้สึกดีใจ และสนุกในการยามเบ็ดขณะที่ย่างไปเรื่อยๆ นายสาได้ยินเสียงอื่นขึ้นมาว่า สา สา มาทางนี้ นายสานึกว่านายโจเอ็นจิงขานรับ และย่างตามเสียงนั้นไป เมื่อย่างไปเรื่อยๆ นายสาที่ย่างออกจากบริเวณที่นำตัวเอง

ไปสู่ที่นาคนอื่น นายสาจะฮ้องเอ็งว่าโจ นันโจแม่นบ่ เสียงตอบว่าแม่น นายสาฟาว่างไป เมื่อไปถึงเถียงนาของคนอื่นนายสาจึงส่องไฟไปในเถียงนา แต่นายสาต้องตกใจเมื่อสิ่งที่ตนพบบ่แม่นนายโจ แต่เป็นคนหน้าแก่ ๆ เป็นตาย่าน นายสาจึงส่งเสียงฮ้องให้นายโจมาฮ้อย นายโจซึ่งอยู่ห่างไกลได้ยิน จึงฟาวเล่นตามเสียงไปสักพักใหญ่ก็ไปพบนายสานอนสลบอยู่ จึงปลุกอยู่โดนจนนายสามีสติ และพานายสากลับบ้านรุ่งเช้าวันต่อมา นายสาจึงเว้าให้นายโจฟังว่าตัวเองพ้อคนแก่คล้ายผีรูปร่างเป็นตาย่าน นายโจจึงบอกว่าสงสัยผีเป็นผี หรือไม่กะเจ้าที่มา หลอกจากนั้นทุกคนต่างแยกย้ายทำภารกิจประจำวัน ตกตึกของคืนนั้นนายสาคืนทุนทुरายและตะโกนเสียงดังเหมือนกับมีคนมาทำร้าย พ้อกับแม่ของนายสาได้ยินจึงเปิดไฟเบิ่ง เห็นลูกชายอยู่ในสภาพเหม่อลอยคือคนบ่มีสติ จึงไปเ็นเพื่อนบ้านและหมอผีประจำหมู่บ้านให้มาฮ้อย เมื่อหมอผีมาถึงได้ใช้สายสิญจน์ที่เป่ามนต์ใส่ในขณะนั้นผูกแขนสองข้าง ขาสองข้าง และคอ เพื่อกันบ่ให้วิญญาณที่สิงอยู่ในตัวนายสาออกไป จากนั้นหมอผีก็ถามผีตนนั้นว่า เป็นไฟ มาจากไส มาทำร้ายนายสาเฮ็ดหยัง ถ้าบ่ตอบลียบปล่อยและจะทำพิธีทำลายวิญญาณ ผีตนนั้นจึงบอกชื่อ บ้าน ที่ตนอาศัย และบอกว่าจะกินนายสาตั้งแต่เมื่อคืนก่อนนี้แล้ว แต่หมู่มันมาเห็นก่อน ก็เลยจะมาเข้าเพื่อกินในคืนนี้ แต่ก็มีคนฮู้จนได้ จากนั้นหมอผีก็ฮู้ว่าผีปอบที่เข้ามาเข้าคือไฟ จึงปล่อยตัวไป หมอผีบอกกับชาวบ้านว่าผีตนนี้เป็นผีปอบ อาศัยอยู่ในกระท่อมเถียงนาใกล้กับนายนายสา เข้ามือใหม่ ชาวบ้านต่างพากันเดินขบวนไปกับหมอผี เพื่อไปขับไล่ผีปอบตนนั้น ออกจากบริเวณที่ทำกินของหมู่บ้าน และทำพิธีกันบ่ให้ผีปอบเข้ามาในหมู่บ้านได้ โดยการฝังหลักไม้ที่ลงอักขระขอมสี่ทิศ เฮ็ดให้ชาวบ้านอยู่ด้วยกันอย่างสงบ ปราศจากการรบกวนของพวกภูตผีวิญญาณสืบมา

59. เรื่องผีพราย (นายประเสริฐ พลตรี. 2557 : ผู้เล่า)

ในอดีตกาลนานมาแล้ว มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งได้อพยพมาจากหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล มาตั้งถิ่นฐานในป่าบ่อนหนึ่งอุดมสมบูรณ์บักคักปานนั้น บ่ว่าสิเป็นสัตว์ป่า หรือหมากไม้ เผือกมัน กะหลายอีหลี เมื่ออยู่ไปหลายปีปากะเล็มเม็ดไปเพราะการจับจองที่ทำกิน ชาวบ้านจึงหาเลี้ยงชีพด้วยการเฮ็ดไร่เฮ็ดสวน และเลี้ยงสัตว์ไว้อยู่ไว้กิน แต่กะมีเหตุการณ์ที่เฮ็ดให้ชาวบ้านพากันหวาดผวากิดขึ้นจนได้ในช่วงยามคืนของทุกคืน สิมีเสียงไก่ฮ้องกระต๊าก กระต๊าก และตายไปทีละสองถึงสามตัว เมื่อมีเด็กคลอดที่บ้านได้รักที่ฝังไว้ได้บันไดก็จะถูกขุดเอาไปโดยไม่รู้ว่าเป็นผู้เอาไป ชาวบ้านต่างพากันขยัน จึงมีการรวบรวมพลของผู้ชายในหมู่บ้านเพื่อเฝ้ายามตอนกลางคืน คอยเฝ้าระวังภัยที่แนบมเห็น เมื่อผลัดกันเฝ้ายามจนดึกโดยกระจายกันรอบหมู่บ้าน ชายที่เฝ้ายามคนหนึ่งได้ยินเสียงไก่อย่างมาฮ้องกุก ๆ จึงส่องไฟไปเบิ่ง ไก่โคนั้นฮ้องกระต๊ากบิน

ข้ามหัวชายเฝ้ายามคนนั้น เขาจึงล้มลงชัก หมูพวกได้ยินเสียงไก่จึงฟาวเล่นไปตามเสียงเห็น หมอนั่นนอนชักอยู่จึงพยายามช่วยชีวิตแต่ก็ไม่เป็นผล ชายคนนั้นได้ตายเสียแล้ว คินนั้นทุกคน จึงรวมกลุ่มกันเพื่อว่าถ้าพ่อไก่ตัวนั้นล้มทำให้ตายเสีย แต่ไก่ตัวนั้นก็ยังไม่ปรากฏตัวให้เห็นชาวบ้าน ได้สรุปความเห็นว่าเป็นผีพรายแน่นอน เพราะมันปรากฏตัวเฉพาะตอนกลางคืน และหากินรก เครื่องในไก่ มันมีอิทธิฤทธิ์มาก จนชาวบ้านอยู่อย่างลำบากหลังจากมือนั้น ใน ตอนกลางคืนมีไฟกล้าเฝ้ายามอีกต่อไป ทุกคนต่างขึ้นบ้านและล็อกประตูหนาแน่น รอฟังแต่ เสียงไก่ฮ้องในลำตัวตัวเอง เพราะไก่ผีพรายมากิน ทุกคนย่านผีพรายเป็นอย่างมาก จนมือหนึ่ง พวกชาวบ้านจึงได้ส่งตัวแทนออกเดินทางไปหาหมอผีมากำจัดผีพราย และตัวแทนชาวบ้านก็ ไปเชิญผู้มีวิชาอาคมคนหนึ่งมาในหมู่บ้าน เพื่อทำพิธีปราบผีพรายตกมาตอนกลางคืนของมือนั้น หมอผีได้ทำได้สายสัญญาณเป็นวงกลมใหญ่ ให้ชาวบ้านเข้ามานั่งในวงสายสัญญาณ หมอผี ได้รำมนต์เอ็นผีพราย และแล้วผีพรายก็ปรากฏตัวต่อหน้าหมอผี ซึ่งผีพรายที่ชาวบ้านได้เห็น นั้นเป็นลักษณะไก่ตัวใหญ่มากและหน้าตาน่ากลัว หมอผีจึงใช้ข้าวสารที่ปลุกเสกขวางไล่ผี พราย ผีพรายร้องกระต๊าก ๆ ด้วยความเจ็บปวดแห่งฤทธิ์คาถาอาคม หมอผีจึงเอาหม้อดินมาทำ พิธีเรียกวิญญาณ ไก่ผีพรายเข้าไปและใช้ขันตักปิดปากหม้อเพื่อไม่ให้ผีพรายไปอาละวาดทำร้ายใฝ อีกต่อไป เมื่อเสร็จพิธีชาวบ้านต่างพากันสุขใจที่ต่อไปได้ไม่ต้องอยู่อย่างหวาดกลัว ชาวบ้าน ต้อนรับหมอผีเป็นอย่างดี หาข้าวปลาอาหาร จัดที่หลับที่นอนให้เพื่อให้หมอผีพักผ่อนอย่าง เต็มที่หลังจากคินนั้นกะบมีผีพรายมากิน ไก่ชาวบ้านอีกเลย ชาวบ้านต่างอยู่อย่างมีความสุข หลายปีต่อมาผีพรายจึงกลายเป็นเรื่องเล่า ชาวบ้านต่างเอาเรื่องราวของผีพรายมาว่าสู่เด็กน้อย ฟัง ชูให้ย่าน บ่ให้เด็กน้อยออกไปหาเล่นกันตอนกลางคืน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่จะเกิดกับเด็ก น้อย โดยใช้เรื่องผีพรายเป็นอุบาย เด็กน้อยก็ย่านหลายก ผู้ใหญ่ว่าจึงได้กะเชื่อฟังทุกอย่าง

60. เรื่องอยากดากใหญ่ (นายเสิน ศิริทรัพย์. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่ง มีนายเหลิม นายจ้อย และนายคำเทิงสามเป็นหมู่อักกันมือหนึ่งทั้งสาม นัดกันไปฟังนิทานแต่นายเหลิมไปก่อนหมู่และบ่ดำหมู่เทิงสองเฮ็ดให้นายจ้อยและนายคำเคียด หลาย เมื่อไปถึงหม่องฟังนิทานนายจ้อยกับนายคำก็เอ่ยถามนายเหลิมว่าเป็นหยังคือบ่ดำกัน แหน่นายเหลิมตอบว่า “ข่อยมาหาที่นั้งให้พวกเจ้า” พวกเขาเทิงสองเมื่อฮู้เหตุผลกะเขาเคียดให้ นายเหลิมต่อมานายจ้อยและนายคำถามว่าจะให้พวกเขานั่งตรงไหนนายเหลิมกะบ่บอกว่ไฟกัน น้อยให้นั่งค้อยๆไฟกันใหญ่ให้นั่งแสงๆลงไปบนกองเฟืองที่นายเหลิมจัดเตรียมไว้ให้และด้วย ความที่นายจ้อยและนายคำอยากมีกันใหญ่จึงนั่งลงบนกองเฟืองอย่างแสงโดยที่บ่ฮู้ว่ใดกอง เฟืองนั้นมิหนามแหลมมากมายพอนั่งลงไปความเจ็บปวดที่เขาได้รับกะแสดงออกทางใบหน้า

เมื่อนายเหลิมเห็นดังนั้นเขาจะเล่นหนืออย่างเร็ว นายจ้อยและนายคำเห็นจึงซันกะเล่นไถ้นำไป นายเหลิมเล่นไปขึ้นต้นไม้ขึ้นไปจุดสุดปลายไม้ด้วยความย่นว่านายจ้อยและนายคำติดตามทัน โดยที่บ่ทันสังเกตว่าหง่าไม้ที่เขาขึ้นอยู่นั้นเป็นหง่าไม้ผุสุดท้ายเขาจะตกลงมาตายกองอยู่ต่อหน้า นายจ้อยและนายคำ

61. เรื่องเสียดเป็นหยั่งจ้งโตลาย (นายสังกา เทียบฤทธิ์. 2557 : ผู้เล่า)

สมัยก่อนเสียดนั้นตัวมีสี่เหลียงออกน้ำตาลยังมีลายดอก มีเรียงว่ามาว่าจ้งจู้ ว่ามีตาแก่ คนหนึ่งได้ออกไปสานกระพ้อมในป่า เมื่อสานพระพ้อมเสร็จจะมีหาวยเข้าขอบกระพ้อม แทะกะ ไปตะลอนหาหาวยเพื่อเอามาเข้าขอบพระพ้อม เมื่อเห็นกอหาวยแทะกะเลยตัดเสียดตั้งแก้กๆ พอดีเสียดมาเห็นกะเลยอยากสิกินตาแก่คนนี้ เสียดรำมฮ้อม ตาแก่รู้ทันว่าเสียดสิกินโตเอง จึงนึก คาดา เสียดกะรำมฮ้อมอีกเพื่อ ตาแก่กะเล่าคาดาว่า “น้ำสิท่วมฟ้า ปลาสิกินดาว” เสียดตกใจ จึงคิด ในใจว่าคงบ่มีหม่องอยู่แนคราวนี้ สิเฮ็ดจ้งได้ดี เสียดจึงถอยไปหลายก้าว และมานึกว่ามันสิแมน ยูบ้อ จึงฮ้อมใสตาแก่อีกเพื่อ ตาแก่กะเล่าคาดาอีกว่า “น้ำสิท่วมฟ้า ปลาสิกินดาว” เสียดได้ยินตาแก่ ท้องเล่าอยู่แบบนั้นกะเกิดความสงสัย และย่นตาย จึงถามตาแก่ว่า “พอใหญ่ช้อยบ่กินเจ้าดอก แต่ช้อยถามແ่นเจ้าตัดหาวยไปเฮ็ดหยั่ง” ตาแก่ตอบว่า “กะเอาไปผูกชิงช้ำอยู่ดิหละบักเสียด” เสียด บอกรว่า “โอ้พอใหญ่ผูกชิงช้ำให้ช้อยอยู่น่าແ่น ช้อยย่นตาย” ตาแก่บอกรว่าเออได้ ในที่สุดกะตัด หาวยไปผูกชิงช้ำ แขนวนกับแฉวเสียดก่อนเลย แขนวนบนยอดชางห้อยลงมา ชักรอกขึ้น ไป และ บอกรเสียดว่า เตี้ยวกุสิตัดไม้มาค้ำให้มึง พอดีตัดไม้มาได้กะหวดเสียดเลยทันที เสียดกะดิ้นรนด้วย ความเจ็บปวด และตาแก่กะจ่มว่า “นี่มึงสิกินกูแมนบ่แต่กุสิแก้เผ็ดมึงจ้งจำไว้” เสียดเจ็บปวด จากบาดแผลที่ได้รับจึงดิ้นทุรนทุรายจนเชือกขาดและเล่นเข้าป่าไป ซึ่งเป็นเหตุให้เสียดตัวลายมา จนทุกมื่อนี้

62. เรื่องชายสามเมา (นายสมบุรณ์ นาทันริ. 2557 : ผู้เล่า)

ในสมัยหนึ่งโดนนานมาแล้ว มีชายคนหนึ่งมักกินเหล้าเป็นประจำ จนเป็นที่ล้า คาญของพ่อแม่พี่น้องวงศ์ตระกูล การงานบ่เฮ็ดเข้าเมาเย็นเมา พ่อแม่อยากให้ลูกเป็นคนจึงบอก ให้ลูกไปหางานเฮ็ดตั้งเข้าขึ้นมามากก็เหล้ากะเตรียมข้าวของ สั่งลาพ่อแม่บอกรว่าถ้าทำงานได้ เงินจ้งจะกลับมาหาแม่กับพ่อ ว่าแล้วกะออกเดินทาง ไปสอดทางสามแพร้งไปพ้อเสียดสองคน บักหนึ่งเป็นคนขี้ชา อีกคนเป็นคนขี้ฝัน บักนี้เหล้าชวนหมู่ไปเฮ็ดงานนากัน แต่ก่อนอื่นต้องค้ม นลองก่อน บักนี้เหล้าบ่มีเงินกะเลยวาลีฮ้อมหมู่ พอดีขี้ฝันพกเงินติดโตมา กะเลยพากันอย่างหาชื้อ เหล้า กัญชา ฝิ่น มากินมาสูบ ทั้งสามตกลงสิเดินทางไปในากัน และสาบานว่าสิบ่ทอดทิ้งกัน ทั้งสามจึงออก พวกเขาได้เดินทางถึงหมู่บ้านหม่องหนึ่ง ขี้เหล้าเลยบอกหมู่ว่าพวกเขาไปพักอยู่

วัดก่อนเพื่อหลวงพ่อบ้านสี่มีอาหารเหลือจากฉันเพล ให้พวกเราได้รับเศษบ้าง ว่าแล้วกะพากัน
 ว่างไปวัด เข้าไปในบริเวณวัดกะตกใจเมื่อบ่พ้อพระแม่แต่รูปเดียว วัดนี้เป็นวัดฮ้าง จี๋เหล่าจึง
 เดินขึ้นไปตึกทอง เมื่อเสียงกลองคังชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณนั้นต่างพากันดีใจ นึกว่าพระมา
 อยู่วัด ได้จัดเตรียมอาหารเพื่อมาถวายเพล เมื่อชาวบ้านมาถึงวัดกะบ่พ้อพระเห็นแต่ชายจี๋เมา
 ทั้งสามคนนั่งอยู่ ชาวบ้านจึงชวนกันกลับบ้าน แต่ชายจี๋เมาบอกกับชาวบ้านว่า ไหน ๆ พวกเจ้า
 กะตั้งใจทำบุญแล้ว อาหารที่พวกเจ้าเตรียมมาของงให้พวกข้ากินเถิด เมื่อชาวบ้านได้พิจารณา
 แล้วกะคิดได้ว่าที่จี๋เหล่าบอกเพราะการให้ทานบ่ต้องจำเพาะเจาะจงแต่พระภิกษุ การให้ทานคน
 ยากจน คนพเนจร กะได้อานิสงส์คือกัน จึงเอาอาหารให้จี๋เหล่า จี๋กัญชา จี๋ฝั้น ทั้งสามกิน
 ชายทั้งสามกินอย่างอึ้งหน้าสำราญและกลับไปยามบ่ยาคล้อยได้มีพ้อคำเดินทางเข้ามาใน
 หมู่บ้านโดยมีม้าเป็นพาหนะ เขาจี๋ม้าตรงไปยังวัดทันทีเพื่อสืบทอดพักผ่อนในวัดสักคืน เมื่อเข้า
 ไปในสถานที่วัดกะบ่พ้อหลวงพ่อบ่แต่ชายสามคนนอนอยู่ จึงเข้าไปปลุกและถามหาพระใน
 วัด จี๋เมาจึงวิ่งตื่นขึ้นมาเห็นพ้อคำกะบอกว่าวัดนี้บ่มีพระ พ้อคำเกิดความสงสัยว่าเป็นหยังพวก
 จี๋เมาคือมีอาหารกินเยอะเยะขนาดนี้ ถ้าบ่มีพระไผเขาสิมาทำบุญ จึงคุยกับจี๋เมาอยู่พักหนึ่ง
 ถามจี๋เมาว่าเจ้าได้อาหารมาจากไผ่ จี๋เมาตอบว่าพวกข่อยตึกทองวิเศษค่าดีแล้วชาวบ้านก็จะเอา
 อาหารมาให้เอง พ้อคำบ่เชื่อ จี๋เมาจึงบอกว่าถ้าเจ้าบ่เชื่อท่านต้องเดิมพันกับพวกข่อย ตอนแลง
 เจ้าลองตึกทองเบ็ง ถ้าชาวบ้านนำอาหารมาให้ ม้าของเจ้าสิเป็นของพวกข่อย พ้อคำตอบตกลง
 จากนั้นจี๋เมาทั้งสามก็เอาอาหารมาให้พ้อคำกิน และชวนพ้อคำกินเหล้าจนพ้อคำหลับไป จี๋เมา
 ก็ลักเอาเงินของพ้อคำไปแจกจ่ายชาวบ้านและบอกชาวบ้านว่าเมื่อได้ยินเสียงกลอง ขอพวก
 ท่านจงนำอาหารออกไปวัด ชาวบ้านก็พากันดีใจเพราะได้เงินครบครวละ 1 ตำลึง เสร็จแล้วจี๋
 เมาก็กลับไปวัด แกล้งทำเป็นนอนหลับอยู่กับหมู่ ยามแลงเมื่อทุกคนตื่นขึ้นมา พ้อคำฟ้าวดี
 กลองทันที สักพักใหญ่ชาวบ้านกะนำอาหารออกมาให้ชายทั้งสี่คนกิน พ้อคำรู้สึกประหลาดใจ
 มาก แต่กะต้องเสียม้าให้กับชายสามเมาไป คึนนั้นทุกคนนอนพักอยู่วัด ยามเมื่อเช้าพ้อคำกะตี
 กลองอีก ชาวบ้านกะนำอาหารออกมาให้ชายสามเมาและพ้อคำกิน เมื่อกินเสร็จ ชายสามเมา
 จึงขี่ม้าของพ้อคำไป เดินทางออกไปทางด้านหริดี เมื่อตะวันใกล้ค่ำกะเดินทางไปถึงเมืองหนึ่ง
 เป็นเมืองที่ผู้คนมีแต่ระดับเศรษฐีขึ้นไปจนถึงระดับมหาเศรษฐี พวกเขาจึงเดินทางเข้าไปใน
 เมือง ชายจี๋เมาแนมไปเห็นก้อนทองคำตกอยู่ จึงนำมาตัดเป็นก้อนน้อย ๆ ให้ม้ากิน โดยผสม
 กับหญ้า พวกเขาค้างคืนอยู่เมืองเศรษฐี รุ่งเช้าม้ากะจื่อออกมา จี๋เมากับหมู่กะหาตะแกรงมาร้อน
 เอาทอง พอตีลูกชายเศรษฐีย่างมาเห็นชายทั้งสาม กะเลยถามจี๋เมาทั้งสามว่า พวกเจ้าเฮ็ดอีหยัง
 จี๋เมาตอบว่า กำลังร้อนเอาทองคำจากจี๋ม้า ลูกชายเศรษฐีบ่เชื่อ กะเลยย่างไปเบ็งใกล้ ๆ ปรากฏ
 ว่าเป็นทองคำอีหลี จึงนำความไปบอกพ้อ พ้อเศรษฐีก็บ่เชื่อลูกชาย จึงเดินทางไปกับลูกชาย

เมื่อไปฮอดก็เห็นชายขี้เมาทั้งสามร่อนเอาทองคำจากขี้ม้ายู่ จึงคิดอยากได้ม้าของพวกชายสาม
 เมา เพราะถ้าได้ไปครอบครองก็เสียดใจให้รวยแล้วรวยเล่า จึงถามซื้อม้าจากชายสามเมา พวกเขา
 ไม่ยอมขาย แต่เศรษฐีบอกว่าจะให้เงิน 3,000 ตำลึง และม้า 1 ตัวเพื่อทดแทนตัวเก่า รวมทั้ง
 เหล้า กัญชา ยาฝิ่น อีกด้วย ทั้งสามจึงตอบตกลง เศรษฐีจึงเชิญชวนชายสามเมาไปกินข้าว น้ำ
 เหล้า กัญชา ยาฝิ่นอยู่บ้าน เมื่ออิมหน้าสำราญแล้ว เศรษฐีจึงมอบเงิน 3,000 ตำลึง รวมทั้งม้า
 ธรรมดาที่เศรษฐีเลี้ยงไว้ใช้งาน 1 ตัว และเหล้า กัญชา ยาฝิ่น ให้ชายสามเมา จากนั้นทั้งสามจึง
 ออกเดินทางต่อเดินทางไปได้ไกลพอสมควร ไปถึงหมู่บ้านน้อยๆ แห่งหนึ่งแต่มีผู้คนอาศัยอยู่
 เลย พวกเขาจึงเข้าไปพักในวัดร้างของหมู่บ้านนั้น และกะว่าสินอนค้างคืนอยู่นั้น ชายขี้กัญชา
 เกิดอาการย่านผีขึ้นมา จึงปรึกษากับขี้ฝิ่นว่าพวกเราไปบอกขี้เหล้าให้ไปนอนหมองอื่นดีกว่า
 เพราะวัดร้างแห่งนี้อาจมีผีเกาะเป็นได้ ขี้ฝิ่นจึงไปเฝ้ากับขี้เหล้าว่าวัดแห่งนี้อาจมีผีเพราะเป็นวัด
 ร้างพวกเขาจึงไปนอนที่อื่นดีกว่า ขี้เหล้าบอกว่าผีเหมอมืออยู่ไสเอออย่างนี้ดีกว่าพวกเราผลัดเปลี่ยน
 กันเฝ้ายามเพื่อจะได้หลับกันอย่างเต็มที่และไม่ต้องหวาดระแวง ขี้ฝิ่นจึงตอบตกลงเอาตามนี้
 โดยให้ขี้กัญชาเฝ้ากะแรกจากสองทุ่มถึงสี่ทุ่ม ขี้ฝิ่นเฝ้าจากสี่ทุ่มถึงตี 2 ส่วนขี้เหล้าเฝ้าจากตี 2 ถึง
 6 โมงเช้า เมื่อได้เวลาเฝ้ายามกะแรกขี้กัญชาก็สูบกัญชาจนเมา และได้เฝ้าจนรุ่งขึ้นถึงสี่ทุ่ม โดยเฝ้า
 ได้เฝ้าแถมเบื่อง่ายและพิจารณาว่าขี้กัญชาสามารถกินไฟได้ จึงย่านขี้กัญชาบ่งกล้าหลอก เมื่อขี้
 กัญชาได้เวลากะปลุกขี้ฝิ่นมารับช่วงต่อ ขี้ฝิ่นตื่นขึ้นมาจะสูบกัญชาจนเมา และเฝ้ายาม ผีเห็น
 จึงช่นกะบ่งกล้าหลอก เพราะขี้ฝิ่นกินไฟได้ เมื่อเฝ้าครบยามครบสี่ช่วงยาม จึงไปปลุกขี้เหล้ามา
 รับช่วงต่อ ขี้เหล้าตื่นขึ้นมาจะเทเหล้าเต็มแก้ว คิดฮอดคำเฝ้าของขี้ฝิ่นว่าอาจมีผีดู จึงยกเหล้า
 ชวดจนเมิดแก้ว ผีเฝ้าแถมเบื่อง่ายรู้สึกว่าการนี้บ่งกินไฟกินแต่น้ำ จึงตั้งท่าสิมาหลอกขี้เหล้า ฝ่ายขี้
 เหล้าเกิดอาการย่านแต่เมื่อกินเหล้าเข้าไปกะมีความกล้าขึ้นจึงลุกขึ้นฮ้องทำผี ว่าผีตัวได้เก่งเข้า
 มาเลยกูสิตีให้ตายว่าแล้วกะออกหมัดซ้ายขวา เตะไปมั่ว ฝ่ายขี้ย่างเข้าไปเจอหมัดขี้เหล้าหลาย
 หมัด จึงปรากฏตัวให้ขี้เหล้าเห็น ขี้เหล้าตกใจจึงถีบและตีผีตนนั้นอย่างแวง ผีร้องขอชีวิตโดย
 บอกว่าถ้าไว้ชีวิตข้า ข้าจะเอาไหเงินไหคำมอบให้ เมื่อขี้เหล้าได้ฟังจึงช่นจึงเซาตีผี ผีก็นำไห
 เงินไหคำมาวางไว้และหายตัวไป รุ่งเช้าเมื่อเพื่อนทั้งสองตื่นก็ตกใจว่าไหเงินไหคำมาจากไส ขี้
 เหล้าจึงบอกหมู่ว่าผีเอามาให้ เพราะย่านข่อยพวกหมู่ต่างยกย่องขี้เหล้าว่าเป็นคนกล้าหาญ
 สามารถสู้กับผีได้ จากนั้นทุกคนก็ออกเดินทาง เดินทางเบ็ดมือ ฮอดใต้ต้นไม้ใหญ่ม้าก็รู้สึก
 เมื่อยเพราะบรรทุกหนักทั้งชายสามเมาทั้งไหเงินไหคำ ทุกคนจึงตกลงกันว่าจะพักค้างคืนที่ได้
 ต้นไม้ใหญ่ โดยผลัดเปลี่ยนกันเฝ้ายามเหมือนเดิม ผลัดแรกขี้กัญชาที่สูบกัญชาจนเมาและ
 เฝ้ายามจึงครบเวลา จึงปลุกขี้ฝิ่นมาเฝ้าต่อ ขี้ฝิ่นจะสูบกัญชาจนเมา อยู่ยามจนครบเวลา จึงปลุกขี้
 เหล้าขึ้นมา ขี้เหล้าก็เทเหล้าเต็มแก้วชวดหมัดครั้งเดียวและลุกขึ้นทำผีมาต่อย พลางออกท่าทาง

แขนงซ้าย ขวา เตะซ้าย เตะขวา พอดีเตะไปถูกม้า ม้าตกใจเล่นพาโหเงินโหคำหนีไปในทันที
 ชายจี๋เมาตกใจ คิดหาวิธีแก้ต่างกับหม่อมจอนฮอดเข้า หมู่ตื้นขึ้นมามาถามหาม้าและโหเงินโหคำ จี๋
 เหล้าจึงบอกว่ามีโจรไล่ซูดขาว ผ้าสีขาวโพกหัว 5คน มาลัก ข่อยสู้กับพวกมันบ่ไหว หมู่ถาม
 ว่าเป็นหยังบ่ปลุกพวกข่อยมาข่อย จี๋เหล้าบอกว่าเกรงใจ เมื่อถามถึงทิศทางที่โจรหนีไปจี๋เหล้า
 จึงชี้ทางให้ พวกมันออกเดินทางไปเรื่อยจนถึงพระราชวังแห่งหนึ่ง เสนาอำมาตย์ให้ทหารข่อย
 กันคิงข้างเผือกคู่บารมีพระราชารขึ้นมาจากบ่อใหญ่ โดยมีพระราชาทรงนั่งเบ็งอยู่ จี๋กัญชาและจี๋
 ผีนแนมไปเห็นกษัตริย์แต่งชุดสีขาวและผ้าโพกหัวสีขาวจึงย่างตรงเข้าไป ท่ามกลางการเฝ้าเบ็ง
 ของเสนาอำมาตย์ แต่พวกเขาคิดว่าคงจะไปเข้าเฝ้าพระราชารจึงบ่ได้ห้ามปราม เมื่อจี๋กัญชาจี๋ผีน
 ย่างเข้าไปใกล้กะจับคอเสื้อพระราชารขึ้น ถามหาหมาและโหเงินโหคำ พระราชารจึงสั่งให้ทหาร
 นำพวกจี๋เมาทั้งสามไปขังไว้รอประหารชีวิต โทษฐานละเมิดเบ็งยูกลบาท เวลาผ่านไปสาม
 มื้อการช่วยขังกะบ่เป็นผล แม้ว่าสิเกณฑก้นมาจนเบิดเมือง ข้างเริ่มล้าลงทุกที พระราชารจึงถาม
 พวกเสนาอำมาตย์ว่ามีใสที่ยังบ่ทันได้มาเอาขังขึ้นบ้าง เสนาตอบว่าพวกจี๋เมาทั้งสาม
 พระราชารจึงสั่งให้อำมาตย์ไปปล่อยตัวนักโทษทั้งสามและบอกกับพวกเขาว่าถ้าข่อยขังขึ้นมา
 จากบ่อได้จะควั้นโทษประหารชีวิต ชายสามมาโดนปล่อยตัวจากที่คุมขังและถูกนำมาถวาย
 ความเคารพต่อหน้าพระราชาร ชายจี๋เหล้าถามพระราชารว่าถ้าข่อยขังขึ้นมาได้พระองค์จะให้สิ่ง
 ไใดแก่พวกกระหม่อมฯ พระราชารกล่าวตอบว่า จะควั้นโทษประหารชีวิต และมีพระบรมราช
 โองการแต่งตั้งให้ปกครองหัวเมืองในภูมิภาคนี้ของตั้น รวมทั้งให้แก้วแหวนเงินทอง ชายสาม
 เมากกล่าวขอให้พระองค์ทรงพระเจริญหมื่นปีหมื่น ๆ ปี และขอเหล่า ผีน กัญชา เพื่อเสพให้มา
 ก่อนช่วยเหลือขัง เมื่อทุกคนเสพจนมาได้ที่ ชายจี๋เหล้าจึงบอกให้เสนาอำมาตย์สั่งให้ทหาร
 ไปหาอ้อย กล้วย มาอย่างละสามเล่มเกวียน เพราะว่าขังคิงหิว เมื่อได้อ้อย กล้วยดังกล่าวแล้ว
 จี๋เมาจึงสั่งให้ทหารเทลงทีละ เล่มเกวียน ขังได้กินและเหยียบย่ำจนพินบ่อน้ำได้ตื้นขึ้นเรื่อย ๆ
 ในที่สุดขังก็สามารถขังขึ้นมาได้เองพระราชารกล่าวยกย่องชายจี๋เหล้า และอนุญาตให้ชาย
 เหล้าได้ในราชอาณาจักร ส่วนผีน กัญชา เสพเข้าไปแล้วหัวสมองคิดอียังบ่ออก จึงห้าม
 จำหน่าย และบัญญัติให้เป็นสิ่งผิดกฎหมาย ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา เมื่อชายสามมาได้รับแต่งตั้ง
 จากพระราชารให้ปกครองหัวเมือง และมอบแก้วแหวนเงินทองให้แล้ว ทุกคนจึงกลับบ้าน
 ชายจี๋เหล้ากลับบ้านไปหาพ่อแม่และเอาแก้วแหวนเงินทองที่พระราชารให้มา มอบให้กับพ่อแม่
 พ่อแม่ดีใจเป็นอย่างมากที่เห็นลูกชายของตนได้ดี และได้เป็นพระยาปกครองหัวเมือง จากนั้น
 เป็นต้นมาจี๋เหล้าจึงเลิกกินเหล้าและปกครองหัวเมืองอย่างสงบสุขสืบมา

63. เรื่องผีปอบกับพระ (นายสมบุรณ์ นาทันริ. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งมีครอบครัวหนึ่งเป็นครอบครัวที่ถือเอาพระรัตนตรัยเป็นที่ตั้งอยู่มานานหนึ่งปอบได้เข้ามาในหมู่บ้านและเข้าสิงคนในหมู่บ้านนั้นจนเฮ็ดให้ชาวบ้านพากันแตกตื่นแม่แต่บ้านที่ถือเอาพระรัตนตรัยเป็นที่ตั้งเพราะในบ้านมีแต่เด็กและคนแก่ส่วนผู้ชายก็มีแต่สามีที่ไปทำงานต่างจังหวัดยังบ่ทันกลับ เข้าวันต่อมาชาวบ้านจึงไปปรึกษาหลวงตาหลวงตาบ่บอกได้เพียงว่าให้ยึดมั่นใน พระรัตนตรัยหมั่นสวดมนต์นั่งสมาธิเป็นกิจวัตรแล้วอำนาจพระรัตนตรัยจะช่วยคุ้มครองให้ปลอดภัย เมื่อต่อมาปอบก็เข้าชาวบ้านอีกชาวบ้านจึงไปจ้างหมอผีมาปราบต่อสู้อันอยู่นานจนปอบจะขอมออกจากร่างแต่ก่อนที่จะออกชาวบ้านถามว่า “เป็นหยังถึงได้เข้ามาบ้านในก่อน บ้านข้างหน้าทั้งที่เป็นบ้านหลังแรกคือบ่ไปสิงร่างเขา” ปอบกะบ่บอกว่า “อยากเข้าอยู่เพราะฮู้ว่ามีแต่ผู้หญิงและเด็กแต่เข้าไปบ่ได้เพราะสิเข้าไปยามได้ก็มีแสงสว่างออกมาจากบ้านเสบตาไปเปิดถ้าบ่มีแสงก็เป็นเสียงสวดมนต์เฮ็ดให้ข่อยเจ็บปวดทรมานบ่ฮู้ว่ามีดีอียังข่อยขอมอียะ” ว่าแล้วปอบก็ออกไปทันทีพอปอบออกไปชาวบ้านก็ไปบ้านที่ปอบบ่บอกคือบ้านหลังแรกพอไปก็เห็นทั้งเด็กคนแก่ทุกคนในบ้านยังทำวัตรเย็นกันอยู่เลยชาวบ้านก็ถามว่ามีอียะดีเป็นหยังปอบจึงยอมบ่กล่าวมาบ้านพวกเจ้าเข้าบ้านเลยบ่บอกกับชาวบ้านว่ามีหยังดอกก็แค่สวดมนต์ทำวัตรเย็นเป็นกิจวัตรอยู่เป็นนิจได้ฟังดังนั้นชาวบ้านก็เข้าใจแล้วที่ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาชาวบ้านก็เข้าวัดร่วมกันปฏิบัติธรรมแล้วก็ช่วยเหลือกันและกันแต่นั้นมาบ่ว่าปอบหรือสิ่งบ่ดีก็บ่เข้ามาในหมู่บ้านแห่งนี้อีกเลย

64. เรื่องหมื่นอย่าขี่เตี้ยด (นางวงเดือน นาทันริ. 2557 : ผู้เล่า)

นานมาแล้ว มีชายหนุ่มสองคนเป็นเสี่ยวกัน ทั้งสองพากันเดินทางไปเรียนวิชาอาคมกับฤๅษีฤๅษีสอนว่าของหมื่นอย่าขี่เตี้ยดเขา โกรธเสาะเสาะจะอย่าเกลียดเขาตอบโอมพิจารณา มหาพิจารณา มีดพร้าอย่าฟันแสงพอเรียนจบชายหนุ่มทั้งสองกะลาฤๅษีกลับบ้านแต่พอเดินทางมาได้เล็งทางกะเห็นว่ามีคนนอนตายอยู่ข้างถนนและมีกลิ่นเหม็นไปทั่วบริเวณนั้นชายหนุ่มทั้งสองได้คิดถึงคำสอนของอาจารย์ว่าหมื่นอย่ารังเกียจแต่ปรากฏว่ามีชายหนุ่มคนหนึ่งบ่บอกว่ายอขบ่เอาหน้าดอกสิให้มาเผาศพคนตายขึ้นอีดเหม็นปานนี้แล้วชายหนุ่มผู้นั้นกะหนีไปแต่ชายหนุ่มอีกคนหนึ่งเดินไปหาพื้นเพื่อนำมาก่อเป็นกองฟอนแล้วชายหนุ่มผู้นี้กะนำร่างผีที่เฝ้าเป็ยนั้นขึ้นเผาแต่ชายหนุ่มผู้นี้รู้สึกเหนื่อยล้ากะเลยนอนพักอยู่นั่นก่อนพอตื่นขึ้นมาซากกระดูกของผีที่เผานั้นกลายเป็นทองคำแท่งชายหนุ่มคนนั้นจึงเก็บเอากระดูกทองคำกลับไปบ้านแล้วกลายเป็นมหาเศรษฐี

65. เรื่องหลวงพ่อบัณฑิต (นายแสวง โสทธิฤทธิ. 2557 : ผู้เล่า)

อดีตกาลนานมาแล้ว มีวัดบ้านนอกวัดหนึ่ง ที่วัดแห่งนี้มีหลวงพ่อกับเศรน้อย 2 รูป หลวงพ่อบวชมากจะได้เป็นเจ้าอาวาสเลย เพราะบมีพระรูปอื่นอีกนอกจากเศรน้อย เศรน้อยบวชก่อนหลวงพ่ोजึงสวดมนต์ได้หลายกว่า หลวงพ่อก็คือตนว่าเป็นผู้ใหญ่บได้สวดบได้กะบกล้าถามเศร มีมือหนึ่งเป็นวันพระต้องลงสวดมนต์ให้พรญาติโยมอยู่ศาลา ก่อนฉันต้องสวดบาตรก่อน ญาติโยมสิรับศีล เศรน้อยนั่งอยู่ข้างๆ พอถึงเวลาญาติโยมก็อาราธนาศีล หลวงพ่อก็ให้ศีลบได้ ตั้งแต่บะโหมหลวงพ่อกะท่องบได้ หลวงพ่ोजึงขึ้นว่า นะ นะ นะ เศรน้อยอยากอวยโยมแทนจิงจิงนี้ไปที่แดงโม หวังสิให้หลวงพ่อบว่า นะโม หลวงพ่อกลับบอบว่า นะแดง แล้วหลวงพ่อบว่า ตัส ตัส ตัส เศรน้อยจิงจิงนี้ไปที่สระน้ำหวังจะให้หลวงพ่อบว่า ตัสสะ แต่หลวงพ่อบว่า ตัสหนองเฮ็ดให้ญาติโยมที่มาทำบุญต่างอดหัวเราะบได้เมื่อเศรน้อยมีอายุครบบวชพระ หลวงพ่ोजึงให้พระใหม่ให้ศีลให้พรแทนเจ้าของ ทั้งสองจิงอยู่ด้วยกันอย่างสันติธรรมสืบมา

66. เรื่องหินล่อง (นายดา เทียมยศ. 2557 : ผู้เล่า)

หินล่องที่พวกเขาเห็นมีประวัติเวกกันมาว่า โคนนานมาแล้ว ว่ามีลานหินดินดานม่องหนึ่งซมีเนื้อที่ประมาณ 40 ไร่ มีพระภิกษุ 3 รูป คือ หลวงปู่หินล่อง หลวงพ่อห้วยชาหอย และอาจารย์เจ้าข้า กับสามเศรเมียง 1 รูป คือ สามเศรเมียง อยู่จำพรรษานำกัน ได้พัฒนาลานหินม่องนี้ให้เป็นที่ปฏิบัติธรรม บริเวณม่องนั้นอยู่ไกลจากหมู่บ้านหลายเส้นเฮ็ดให้ชาวบ้านเดินทางมาถวายจ้งหัน และภัตตาหารเพลลำบาก จึงเป็นหน้าที่ของสามเศรเมียงในการอุปัฏฐากพระภิกษุตลอดมา ลานหินที่อยู่ออยู่ไกลแหล่งน้ำจิงเฮ็ดให้หลวงพ่อบหินร้องคิดหาวิธีเฮ็ดบ่เก็บน้ำไว้ใช้สอยในวัดวา หลวงพ่อบหินล่องจิงได้ประชุมสงฆ์ เพื่อนำพาพระลูกวัด มีหลวงพ่อบห้วยชาหอย อาจารย์เจ้าข้า และสามเศรเมียง ให้ขุดบ่ขนาดน้อยแน่ ใหญ่แน่ เพื่อเก็บน้ำในช่วงฤดูฝน โดยใช้เวลาดตลอดพรรษาในการขุด ประมาณ 500 บ่อ เนื่องจากเป็นหินดินดานเฮ็ดให้ขุดง่ายและเก็บน้ำได้ดี มีน้ำใช้บ่ขาดตลอดปี หลวงพ่อบได้นำพาพระลูกวัดปฏิบัติศีลปฏิบัติขอบมาโดยตลอด และได้ทำพิธีปลุกเสกของขลังเพื่อให้คนรุ่นหลังได้บูชาสักการะ โดยได้ช่วยกันเฮ็ดหินสี่เหลี่ยมขนาดเท่ากล่องไม้ขีดหลายร้อยก้อนเพื่อทำการปลุกเสก หลวงพ่อบหินล่องและคณะทำการปลุกเสกเสร็จแล้วจิงเอาไปโยนลงในบ่อน้ำ โดยกระจายกันไป เมื่อสมควรแก่เวลาชีวิตหลวงปู่หินล่อง หลวงพ่อบห้วยชาหอย อาจารย์เจ้าข้า และสามเศรเมียง กะละสังขารตามลำดับหลายร้อยปีต่อมา ได้มีหมู่บ้านหนึ่งตั้งอยู่ใกล้บริเวณหินล่องประมาณ 5 กิโลเมตร ชาวบ้านแห่งนี้ได้ไปเห็นบริเวณหินล่องและมีแนวคิสิบูรณะขึ้นมา เพราะเห็นว่าหินล่องมีลักษณะเป็นหลุมเป็นแอ่งเก็บน้ำ และมีรอยเท้าที่มีขนาดใหญ่ที่น่าอัศจรรย์ปรากฏเห็นแผ่นดิน

หลายสอย โดยสอยเท่าเทียบเท่ากับคนแปดศอก ผู้ใหญ่บ้านจึงได้ปรึกษาหารือกันกับชาวบ้าน และทางคณะสงฆ์เพื่อทำการบูรณปฏิสังขรณ์เพื่อให้เป็นสถานที่ศึกษาแก่ชนรุ่นหลังสืบไป ก่อนการบูรณะได้ทำพิธีอัญเชิญวิญญาณผู้ที่เป็นเจ้าของหินล่องมาประทับทรง ได้มีหลวงปู่หินล่องมาประทับทรงและบอกให้ทุกคนออกไปจากพื้นที่ จึงมีพระรูปหนึ่งบอกว่าที่อัญเชิญวิญญาณมานี้เพราะจะขออนุญาตมาบูรณปฏิสังขรณ์หินล่องให้เป็นสถานศึกษาประวัติศาสตร์แก่คนรุ่นหลัง หลวงปู่หินล่องจึงแนะนำให้ปฏิบัติตามคือ 1. ผู้ที่มีเนื้อที่ทำกติดกับบริเวณหินล่องอย่าขยายพื้นที่ลวงล้ำเข้ามาในเขตหินล่อง 2. ยานำวัวควายเดินผ่านบริเวณหินล่อง ถ้าปฏิบัติตามนี้จะเกิดสิริมงคล ถ้าบ่ปฏิบัติตามจะมีอันเป็นไป ถ้าจะปฏิสังขรณ์อิหฺลิกะจะให้ความช่วยเหลือ ว่าแล้วจะออกจากร่างทรงไป เมื่อเริ่มการปฏิสังขรณ์ คือขุดลอกบ่อที่คินทับถมมานานหลายร้อยปีให้กลับเป็นบ่อคือแก่นั้น ชาวบ้านได้กระจายกันขุด การขุดนั้นบ่สู้จักเหน็ดเหนื่อย เพราะหลวงปู่หินล่องได้ให้บริวารมาช่วยเพิ่มพลัง จนชาวบ้านแปลกใจว่าเป็นหยังเจ้าของจึงมีแสงหลายผดปกคิ สำหรับการขุดนั้นบางคนก็ได้ของขลังที่หลวงปู่หินล่องหลวงพ่อซาหอย อาจารย์เจ้าข้า และสามเณรเมียง ที่จัดทำขึ้นเมื่อครั้งยังมีชีวิต เมื่อบูรณะเสร็จแล้ว กะได้ปักเขตแดนเพื่อป้องกันการลุกล้ำ และชาวบ้านก็พากันกลับบ้าน ต่างคนต่างเก็บของขลังดังกล่าวไปไว้บ้านเพื่อบูชา คินนั้นเองชาวบ้านที่ไปขุดลอกบ่อคนหนึ่งเกิดเจ็บท้องอย่างหนักเพราะอาหารเป็นพิษ ด้วยความทรมาณจึงนึกถึงของขลังที่ตนได้มา จึงไปเอาหินของขลังดังกล่าวมาอธิษฐานและตักน้ำมา เข็น เอาหินแกว่งในน้ำไปมา แล้วนำมากินปรากฏว่าเขาเจ็บท้องเป็นปลิดทิ้ง รุ่งเช้าจึงนำเรื่องที่ตนประสบไปบอกหมู่ และความก็กระจายไปทั่วหมู่บ้าน เฮ็ดให้คนอยากได้หินของขลังดังกล่าว จึงมีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งไปขุดหาของขลังที่บริเวณหินล่อง แต่บ่มีผู้ใดได้ไปครอง ส่วนคนที่ได้หินของขลังมาแล้วนั้น ก็เก็บไว้บูชา และนำมาแกว่งทำน้ำมนต์รักษาผู้คนที่มิจิตศรัทธาให้หายขาดจากโรคร้ายต่าง ๆ นานา จนเป็นที่พึ่งที่นับถือของคนรุ่นหลังสืบมา มีชาวบ้านบางคนไม่เชื่อในเรื่องเร้นลับ จึงขยับขยายพื้นที่ทำกินลวงล้ำเข้ามาในเขตหินล่อง ปรากฏว่าเกิดการเจ็บป่วยรักษาอย่างไรก็ไม่หาย บางรายได้เอาวัวควายเดินผ่านบริเวณหินล่องทำให้วัวจมน้ำตาย บางคนก็ไปตะโกนด่าเจ้าที่หินล่องว่าไม่ศักดิ์สิทธิ์มีแต่ นำความเดือดร้อนมาให้จนเกิดอาการเป็นบ้าแบบไม่ทราบสาเหตุ จึงทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้บริเวณหินล่องต้องปฏิบัติตามคำบอกกล่าวของหลวงปู่หินล่องเพราะ ยานมีอันเป็นไป

หินล่อง หมายถึงบริเวณที่มีหินเป็นหลุมเป็นบ่อมากมายปัจจุบันอยู่ในเขตตำบลคอนกลางอำเภอโกสุมพิสัยจังหวัดมหาสารคาม

67. เรื่องนางปฎาจารา (นายตา เทียมยศ. 2557 : ผู้เล่า)

กาลครั้งหนึ่งสมัยพุทธกาล มีหญิงสาวอยู่คนหนึ่งชื่อนางปฎาจารานางเป็นคนที่สวยงามมากนางไปได้สามีอยู่อีกเมืองหนึ่งซึ่งตอนนั้นบ้านเมืองของสามีของนางได้เกิดอาเพศฝนตกหนักน้ำท่วมลมพายุต่างๆพัดพาและทำความเสียหายแก่บ้านเมืองผู้คนเสียชีวิตจำนวนมากเหลือนางและสามีนางบ่สู้เสียดจึงได้จึงชวนสามีเดินทางกลับไปยังบ้านเมืองพ่อแม่ของนางในระหว่างเดินทางนางได้ตั้งท้องมีลูก2คนคนแรกประมาณ 1 ขวบคนที่สองเพิ่งคลอดได้บ่ถึงเดือนเส้นทางที่นางเดินมากับสามีก็มีแต่ป่าเขาเป็นตาข่านพอลถึงตอนศึกๆมานางปฎาจาราก็รู้สึกหนาวเพราะนางเป็นแม่ลูกอ่อนสามีของนางจึงได้พานางหยุดพักอยู่กลางป่าที่มีแต่อันตรายรอบตัวสามีของนางได้บอกกับนางว่าสือกออกไปหาไฟนมาก่อไฟเพื่อคลายความหนาวให้นางนั่งถ้าอยู่หม่องนี้กับลูกว่าแล้วจะย่างเข้าไปในป่าลึกที่มีคสสนิทแต่ด้วยความมิดนมบ่เห็นอิหยังสามีของนางจึงได้ถูกงูกัดตายฝ่ายนางปฎาจาราก็นั่งถ้าสามีของตนจนซอดแจ้งบ่เห็นสามีกลับมาหานางจึงอ้อมลูกน้อย2คนออกตามหาและพบว่าสามีถูกงูกัดตายนางบ่สู้เสียดจึงได้เพราะยังมีลูกน้อยอีก2คนให้ดูแลนางจึงตัดสินใจทิ้งศพของสามีไว้กลางป่าแล้วก็พาลูกน้อยออกเดินทางต่อไปจนมาถึงแม่น้ำใหญ่ซึ่งต้องเดินข้ามไปสิพาลูกน้อยไป2คนกะยากลำบากนางจึงได้ปล่อยให้ลูกน้อยวัย 1 ขวบถ้อยฝั่งส่วนนางก็พาลูกน้อยวัย 1 เดือนข้ามไปก่อนแล้วก็เอาไปวางไว้ที่กอหญ้าแล้วก็ย่างข้ามแม่น้ำมาถึงประมาณตรงกลางหวังว่าสิไปเอาลูกอีกคนข้ามมาแต่เหลือวไปเห็นพญาเหยี่ยวกำลังคาบลูกวัย 1 เดือนของนางไปนางจึงได้ทำท่าทางโบกไม้โบกมือเพื่อไล่พญาเหยี่ยวลูกวัย 1 ขวบเห็นแม่ก็มือส่ียงซ้อยก็นึกว่าแต่แม่เอ็นเจ้าของจึงได้กระโดดลงน้ำทั้งที่ว่ายน้ำบ่เป็นหวังจะมาหาแม่ตัวเองแต่ก็จมน้ำตายในที่สุดนางปฎาจาราสูญเสียดลูกน้อย2คนและสามีไปนางก็กินบ่ได้นอนบ่หลับคือคนสิเป็นบ้าพเนจรไปทั่วทุกดินแดนจนได้มาพ้อกับพระพุทธเจ้ากำลังแสดงธรรมเทศนาอยู่ที่เมืองๆหนึ่งพระพุทธเจ้าจึงได้สั่งสอนธรรมให้แก่นางว่าเป็นเวรกรรมที่นางทำมานางได้บรรลุธรรมและตัดสินใจบวชเป็นภิกษุณีปฏิบัติธรรมจนสำเร็จเป็นอรหันต์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

68. เรื่องนางम्मหอม (นายสุบรรณ น้อยจันทร์. 2557 : ผู้เล่า)

บัดนี้ค่อยฟังเสียด เป็นนิทานम्मหอมลุน म्मหอมและนางลุน ลูกของคุณแม่สิดา คือว่านางสิดา ไปชมป่าเกิดหลงทาง หิวข้าวและหิวน้ำ อยู่ตามภูเขาไม้ซาง ไปกินน้ำเหยี่ยวซ้าง อยู่กลางป่าจนตลาตาย หลายวันจึงกลับมาออกจากป่าอันตราย จิตใจบ่สบาย คิดุ่นวายอยู่หลายวัน บ่นานนางสิดาจึงอู้ว่าตนตั้งครรรค์ เมื่อถึงกำหนดวัน นางอัดอั้นซุลมุน ออกลูกฝาแฝดมา มีชื่อว่า म्मหอม-ลุนหลายปีได้ผ่านไป ก็เติบโตใหญ่ขึ้นทุกปี म्मหอมและนางลุน คิดวายนุ่นอยากสิหนี

ชาวบ้านว่าปดี ลูกอัปรีเอราวัน ทั้งสองจึงฮ้องให้เดินทางไกลไปนำกัน หาพ่อเอราวัน อยู่หลายวันจึงได้เจอ ผมหอมขึ้นจี๋คอนางลุนหนอสงสารเธอ นางลุนได้เผอเรอตกใจก้อลงพื้นดิน นางลุนบุญปหลาย ซ้างเหยียบตายแล้วกะกิน ผมหอมน้ำตารินเห็นพ่อกินนางลุนตาย นิทานนางผมหอมขอลาลงเท่านี้เทอญ

69. เรื่องอายุคน (นายประเสริฐ ภาเกตศรี. 2557 : ผู้เล่า)

อดีตกาลนานมาแล้ว อายุของคนเรามีเพียงแค่ 30 ปี ถือเป็นเกณฑ์ที่กำลังแข็งแรง กำลังวังชาติ ส่วนหมานั้นเพื่อนให้อายุมา 30 ปีคือกัน แต่หมาบอกว่าอายุ 30 ปีมัน โคนนานเกินไป หมาบ่อยากได้อายุหลายปานั้นกะเอาไปคืนเจ้ากรรมนายเวร 20 ปี พอคนรู้ว่าหมามาเอาอายุไปคืนเพื่อนกะไปขอจากเจ้ากรรมนายเวรมา อายุคนจึงรวมได้เป็น 50 ปี หมาเหลืออายุแค่ 10 ปี ส่วนลิ่งนั้นเพื่อนให้มา 30 ปี มันบอกว่าหลายโปกกะเอาไปคืน 20 ปี เหลืออายุชัยแค่ 10 ปี คนรู้ว่าว่าลิ่งเอาอายุไปคืนจึงไปขอเพิ่มอีก เพื่อนกะให้มาอีก 20 ปี รวมเป็น 70 ปี ลิ่งเห็นว่าคนเสานี้พอมีอายุ 30 ปี ลิ่งมีร่างกายแข็งแรงทำการงานสะดวกสบาย ที่นี้พ้ออายุย่างเข้าอายุของหมาคือ 31 ถึง 50 ปี หูกะไว ปากกะไว ได้ยินเสียงก้อกแก๊กเป็นฐู้เบิด กลายเป็นคนจี้จ่ม เพราะว่าหมามันหูไว ปากไว เห็นหยั่งกะหาไปเบิด พอย่างเข้าอายุของลิ่งคือ 51 ถึง 70 ปี มือไม้มันกะบ่ค่อยลืออยู่สุข สังกะเบ็งคนเฒ่าคนแก่เพื่อนลิ่งเฒ่าเฒ่านี้ก้อกๆแก๊กๆ เนื่องมาจากลิ่งมันบ่ค่อยอยู่สุข มักป็นปายันเอง ความจริงคนเฒ่าคนแก่เพื่อนบ่ได้ขยันดอก แต่เพื่อนรำคาญถ้ำอยู่ชื้อๆ เพราะไปเอาอายุของลิ่งมากะเลยต้องเฒ่าเฒ่านี้อยู่ตลอดเวลา

70. เรื่องพ่อเฒ่ากับลูกเขย (นายสุบรรณ น้อยจันทร์. 2557 : ผู้เล่า)

พ่อดาพาลูกเขยไปหาเต่าในดง พ่อดาได้พ่อดาสิเป็นคนหาบเมียเฮียน ชูมือสิเอาหมามาไปนำให้มันหาเต่า มีอยู่มือหนึ่งลูกเขยบอกพ่อดาว่ามือนี้บ่ต้องเอาหมามาไปผมสิเป็นหมาแทน ลูกเขยเพื่อนสลัดไปหาเต่าเลี้ยงไว้ใน โคนนั้น โคนนี้สอเวลาจะพาพ่อดาออกหาเต่า ลูกเขยเพื่อนกะหาหมอง โคนที่เอาเต่าไปเลี้ยงไว้ พ่อดากะจับเอาเต่าได้เต่าหลายเดิบพ่อดาเกียบหาบบ่ไหว พ่อดาคิดว่าบักลูกเขยมันคือหาหมาแทน จั่งขึ้นมืออื่นกุสิเป็นหมาแทนให้มันหาเต่าเบ็งมันสิได้สุ่สิสอชยามเข้าพ่อดากะเลยอาสาเป็นหมาแทนลูกเขยออกไปหาเต่า พ่อดาหาเต่าใน โคนนั้น โคนนี้กะบ่มีเต่าพอ โต ลูกเขยเลยเอาสันมิดตีหัวพ่อดา พ่อดาส่องเออะ ลูกเขยบอกว่าหมาเขาบ่ส่องเออะดอก เขาส่องเอ็งๆ พ่อดากะส่องเอ็งๆถี้กใจบักลูกเขยหลายบาดที่นี้พ่อดาคิดหาแนวเฮ็ดใหม่พากันเลี้ยงหมู เพื่อนกะพาลูกเขยไปหาผัก ลูกเขยชื่ค่านหาบผักกะเลยเข้าไปอยู่ในกะตาผักเอาผักทับเจ้าของไว้ พ่อดาเหลือวไปเหลียวมาบ่เห็นลูกเขยคิดวาลูกเขยหนีเมียเฮียนก่อน เพื่อนกะหาบกะตาผักเมียเฮียนพอสอดเฮียนบักลูกเขยกะออกมาจากกะตาผักหน้าตาเสย พ่อดา

ตาเห็นกะเลียดหลาย สีหาทางเอาคืนให้ได้มือต่อมาจะพากันไปหาผักอีก บัดนี้พี่เฒ่าเห็นกะ
เข้าไปเสียดอยู่ในกะต๋ำผักเอาผักทับเจ้าของไว้ ลูกเขยสู้อยู่ว่าพี่เฒ่าอยู่ในกะต๋ำผักลูกเขยเลยหาบ
ผักกลับบ้าน พอไปสอดคลองหม่องเป็นคูชั้นๆ ลูกเขยกะวางหาบไว้ใกล้ๆเพื่อสีไปเหยี่ยว เห็น
เลยทำท่าเว้าขึ้นว่า “ฮ่วย ไผจูงช่างมานั้น ระวังเหน่มันสิเหยียบกะต๋ำผักข่อย” พี่เฒ่าได้ยิน
แบบนั้นตกใจย่านถึกช่างเหยียบ กะเลยตั้งคิง กะต๋ำผักกะเลยหล่นลงไปนกลง ต่างควม
เจ็บปวดให้พี่เฒ่าอย่างคัก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ข
ภาพประกอบ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 1 พ่อพูน ศิริอามาตย์ อายุ 84 ปี

ภาพที่ 2 พ่อศิลา สุภาวิฒนพันธ์ อายุ 76 ปี

ภาพที่ 3 แม่ดวงศรี ชินกร อายุ 75 ปี

ภาพที่ 4 แม่ทুমมี คาวังวรรณ อายุ 79 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 5 พ่อสมพร ดอนพลก้อม อายุ 53 ปี

ภาพที่ 6 พ่อสุนทร โพธิ์คำสอน อายุ 54 ปี

ภาพที่ 7 แม่หนูจันทร์ ศิริจันทร์แสง อายุ 51 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 8 พ่อสุวิทย์ ศรีอาจ อายุ 55 ปี

ภาพที่ 9 อาจารย์คำพอง คุณวิชา อายุ 73 ปี

ภาพที่ 10 พ่อบรรจง ศรีคะสอน อายุ 53 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 11 แม่มะลิ ไชยฤทธิ์ อายุ 70 ปี

ภาพที่ 12 พ่อบุญศักดิ์ อวบน้ำ อายุ 56 ปี

ภาพที่ 13 แม่แห่ล คำภาบุตร อายุ 84 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ภาพที่ 14 แม่ฉวีวรรณ วรโคตร อายุ 56 ปี

ภาพที่ 15 แม่สายสวาสดี พิศรี อายุ 53 ปี

ภาพที่ 16 นายพรศักดิ์ พรศักดิ์ อายุ 50 ปี

ภาพที่ 17 พ่อสำเร็จ แสงชา อายุ 69 ปี

ภาพที่ 18 พ่อเจษฎ์ ศิริวิ อายุ 60 ปี

ภาพที่ 19 พ่อสมชัย ดวงจันทร์ศรี อายุ 73 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 20 พ่อหนูดี ไชยทุม อายุ 64 ปี

ภาพที่ 21 พ่อสากล ศิริมาลา อายุ 70 ปี

ภาพที่ 22 แม่ชวนพิศ หมี่กูระ อายุ 72 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ภาพที่ 23 แม่ประยงค์ เตือนแก้วสิงห์ อายุ 69 ปี

ภาพที่ 24 แม่ละม้าย กัดังคำภา อายุ 57 ปี

ภาพที่ 25 นางสาวภาพ สาระโท อายุ 50 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 26 พ่อวีระ คชเสโร อายุ 59 ปี

ภาพที่ 27 พ่อพิบูลย์ ศรีทะนารัตน์ อายุ 58 ปี

ภาพที่ 28 นายมานิตย์ พลประถม อายุ 50 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 29 พ่อมานิตย์ อินธู อายุ 69 ปี

ภาพที่ 30 แม่บุญเลิศ ศิริสุรัตน์ อายุ 63 ปี

ภาพที่ 31 แม่ประไพ สอนบุญลา อายุ 65 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 32 นางรัตนพร ปริสมักร อายุ 50 ปี

ภาพที่ 33 แม่บุญเพ็ง สมหวัง อายุ 52 ปี

ภาพที่ 34 นายเชิดพงษ์ พลตรี อายุ 50 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 35 นายไพบุลย์ สีสุระ อายุ 50 ปี

ภาพที่ 36 พ่อปรีชา ดวงมะสูง อายุ 87 ปี

ภาพที่ 37 พ่อประเสริฐ พลตรี อายุ 69 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 38 พ่อเสิน ศิริทรัพย์ อายุ 54 ปี

ภาพที่ 39 พ่อสังกา เทียบฤทธิ์ อายุ 85 ปี

ภาพที่ 40 แม่วงศ์เดือน นาทันริ อายุ 50 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 41 พ่อสมบูรณ์ นาทันริ อายุ 52 ปี

ภาพที่ 42 พ่อแสวง โสธิฤทธิ อายุ 73 ปี

ภาพที่ 43 พ่อตาเทียมยศ อายุ 73 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAI MAHASARAKHAM UNIVERSITY
ภาพที่ 44 พ่อประเสริฐ ภาเกตศรี อายุ 50 ปี (เสื้อสีชมพู)

ภาพที่ 45 พ่อสุบรรณ น้อยจันทร์ อายุ 54ปี (เสื้อสีฟ้า)